

[<<](#) [Előző fejezet](#) || [Tartalomjegyzék](#) || [Következő fejezet](#) [>>](#)

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

Tartalom

TARTALOM

BEVEZETÉS

ELSŐ RÉSZ: AZ ŐS - NÉPEK

I. SZEM ÉS MAG

II. A FÉMNEVEK ÉS A FÉMMŰVESSÉG KEZDETEI

III. A MÉH-KULTUSZ ÉS ŐSTÖRTÉNETÜNK

IV. A MAGYAR ŐSHAZA ELŐ-ÁZSIÁBAN

V. A MAGYAR MŰVELTSÉG SZÁRMAZTATÁSA

VI. EMBERTANI VIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

VII. ÓKORI EGYIPTOMI-MAGYAR KAPCSOLATOK

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

I. A SZKÍTÁK SZÁRMAZÁSA

II. SZKÍTÁK ÉS SZÉKELYEK

III. DÁKOK ÉS SZÉKELYEK

IV. A TEMETKEZÉSI SZOKÁSOKRÓL

V. A SZKÍTÁKRÓL (KIEGÉSZÍTÉS)

VI. SZKÍTA-SZÉKELY MITOLÓGIAI EGYEZÉSEK

VII. A MARUTOK ÉS BIHAR

VIII. A SZKÍTA-MAGYAROK HETTITA EREDETE

IX. A PALÓC-SZÉKELY ROKONSÁG

HARMADIK RÉSZ: AZ IRÁNI HAZA

I. ÓKORI IRÁNI MAGYAR ORSZÁGOK

II. KRÓNIKÁINK TANÚSÁGA

III. AZ IRÁNI ÉS AZ ŐSMAGYAR VALLÁSRÓL

IV. A MAGYAR MŰVÉSZET IRÁNI KAPCSOLATAI

V. IRÁNI-MAGYAR-"FINNUGOR" KAPCSOLATOK

NEGYEDIK RÉSZ: A KETTŐS HONFOGLALÁS OKAI ÉS TÖRTÉNETE

I. KAZÁROK ÉS MAGYAROK

II. A FEKETE ÉS FEHÉR MAGYAROKRÓL

III. A FEHÉR MAGYAROK HONFOGLALÁSA

IV. A FEKETE MAGYAROK HONFOGLALÁSA

A MAGYAR ŐS-TÖRTÉNET LEGFONTOSABB ÉVSZÁMAI

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepek.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/tartalom.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

Bevezetés

A magyarok honfoglalás előtti hazája északnyugat-Iránban volt, a Kaszpi-tengertől délre és délnyugatra terült el, magyar nevén *Mád*-nak, *Madá*-nak (=Média), valamint a keletebbre fekvő tartományát *Várkony*-nak (=Varkan, Hürkania) és *Szabar*-nak (=Tabar) nevezték. A magyarság, éppúgy, mint az úgynevezett "finnugor", ill. "altáji" népek, a "Termékeny félhold"-nak nevezett terület és Kis-Ázsia őslakója volt egykor. Az ún. "finnugor" népek közül több önmagát a női és férfi princípiumot képviselő *Szem* és *Hám* (Khám) ős-szülőkről nevezte el, miként a magyarok fehér és fekete törzsei, a *Szabir*-ok és a *Magyar*-ok. (A finnek három törzsének neve: *Szuomi*, *Hame* és *Kainuu*!) Tehát a tulajdonképpeni sémi(ta) és hámi(ta) népek a "finnugor" népek, nem pedig azok, akiket ma tévesen ezekkel a nevekkal jelölnek meg. Varga Zsigmond helyesen állapította meg, hogy a nyelvcsaládok "így követik egymást az uralomban: a) az ural-altájiak, b) a semiták, c) az indogermánok. Az ural-altáji népek uralma kezdődik a prehistorikus idő beláthatatlan messzeségében és tart a sumir érvényesülés révén Kr.e. kb. 2000-ig, ekkor a sémita expanzió és az erőteljes Hammurábi uralma folytán végleg a semiták kezébe megy át. Az indogermánok érvényesülése a görög-római korral kezdődik el és a népvándorlás alapozza meg jövő uralmukat. Az ősmúlt az ural-altáji népeké volt, a közelmúlt a semitákhoz tartozott, a jelen a tényleges helyzet szerint az indogermánoké." [1] Most már az ún. "indoeurópaiak" is

hanyatlanak és a történelem tanúsága szerint egy-egy nyelvcsalád (népcsalád) fénykora kb. 2000 éven át tart. A magyarok (és a rokon, ún. "finnugor" népek) fokról-fokra szorultak ki eredeti lakóterületeikről (Észak-Mezopotámia, Kánaán-Ugarit, Szíria, Kisázsia, stb.), rohamosan pusztultak az ellenséges hadseregek (pl. az asszírok) csapásai, irtóhadjáratai alatt. Végül az arab hódítás, Irán bukása (Kr. u. 651) vetette ki őket utolsó ázsiai lakhelyeikről (Mada, Mana, Várkony, Tabar-o., stb.) A magyarság kényszerű vándorlása azt a látszatot keltette, hogy a magyar is csak egy a kelet felől érkező nomád népek sorában. Holott, mint Bobula Ida is írja [2] "a magyarság nem azért vándorolt, mert a nomádkodás volt életformája, hanem azért, mert régi hazáját és utána számos szállását elvette az idegen túlerő." A "finnugor" rokonság tény ugyan, ám a hivatalos tudomány képviselőinek többsége ebből a tényből (a nyelvi rokonság tényéből) hamis következtetésekre jutott. A leggyakoribb tévedésük az (amely hihetetlen felületességre utal), hogy a mai állapotokat vetítették vissza a múltba. Pl. a manysik nagy létszámú, egykori erős lovas népből süllyedtek, a szibériai erdős - mocsaras területre szorulva, halász - vadász néppé. (Ráadásul összekeveredtek az ottani paleoszibériai néppel.) Ez viszont csak az utóbbi 1000 - 1100 év "eredménye". Tehát a mai 7000-res létszámuk és halász - vadász életmódjuk még nem jelenti azt, hogy évezredekkel korábban is ilyen kevesen voltak és hogy ilyen életmódot folytattak! Tehát a hivatalos tudomány képviselői már régóta újabb keletű fejleményeket merevítenek írásaikban ősi állapotokká. Pl. arra nézve, hogy az ún. "finnugor" népek ősidők óta északon laktak, az egyetlen (képtelen és érvénytelen) "bizonyíték": hogy *ma* ott laknak, ill. hogy az utóbbi kb. 1100 évben már ott laktak. László Gyula figyelmeztetett arra, hogy seregnyi téves képzetre vezetett az a módszer, amely "a honfoglaló magyarság műveltségét majdhogya őskori szintűnek mutatta. A finnugor szavak tartalma a finnugor őskor állapotát tükrözi, amely legalább 4-7000 évvel a honfoglalás kora előtt volt (ha ugyan nem többel), tehát nem a honfoglalás korára jellemző!" [3] Önmagában egy teljesen elvont nyelvészkedés nem lehet képes megoldani a magyar őstörténet bonyolult talányát. Ennek megoldásához egyetemes látás, az összegezés és intuíció rendkívüli képességei kellenek.

A magyar mitológia legutóbbi, iráni rétege (vannak korábbi rétegek is nyelvünkben és műveltségünkben: egyiptomi, sumér, ugariti, stb.), a szabar - kora magyar művészet iráni - szaszanida rokonsága, a közös magyar-perzsa szavak sora, a régi krónikáinkban megőrzött hagyományok, a nép-, település-, országnevek tanúsága, a történelmi nyomok, a "finnugor" és "altáji" rokonnépeknél fellelhető hasonló bizonyítékok stb. egytől - egyig Irán felé mutatnak. Ennek ellenére a korábbi hazánkat ott keresik, *ahol az soha nem volt* és ahol nyomait sem lesz lehetséges soha megtalálni. A feltételezett "uráli őshaza" nyomait hiába kutatták a szovjet régészek. László Gyula írta: "a 9-8. század után *nyoma* vész a steppén és a ligetes mezőkön annak a régészeti anyagnak, amely Árpád magyarjait jellemzi". [4] A két világháború közti

Magyarországon a hivatalos tudomány képviselői a magyar műveltséget nagyrészt a törököktől eredeztették. A II. világháború után az orosz befolyás hatására a műveltségünk szláv származtatása került előtérbe. Ezekkel a politikai (tudománypolitikai) hamisításokkal szemben a valóság az, hogy a magyar műveltség - és nyelv - *nem származtatható valamely más* ("magasabbrendű "-nek vélt) *néptől*, mert önmagából fejlődött ki, a saját forrásából. Éppen az a legvalószínűbb, hogy a sok más nyelvben (és az ún. "finnugor" népek nyelveiben) felismerhető jellegzetes magyar szavak *a magyar nyelvből* kerültek, mint "elszülött", teljes ősnyelvből a többi nyelvbe és nem megfordítva! A magyar elsősorban adó volt és nem kapó; ezért is fogyott el ennyire az évezredek alatt. Népek sora melegegett a magyar tűznél, miközben az a tűz elhamvadt. Fényt szórtunk szét és alig maradt fényünk. Életet, műveltséget adtunk, ez volt a sorsunk, és közben elfogyott az életünk, nagyrészt elsüllyedt régi műveltségünk. Helmi Poukka finn nyelvész arra a következtetésre jutott, hogy "az ún. paleo-ázsiai nyelvek sok közös vonást mutatnak fel az egyiptomi nyelvvel...Az urali nyelvek gyűjtőfogalom nem helyes. *A mi őseink sohasem jártak arra.*" [5] Helmi Poukka nem veti el a finn nyelv finnugor rokonságát, "hanem az egész finnugor, sőt urali nyelvcsaládot összeköti Egyiptommal meg az etruszkokkal." [6] (Hozzátehetjük: nagyon helyesen.) A két világháború közt jelent meg egy másik finn kutató, Wettenhovi-Aspa több munkája, amelyekben igazolta, hogy a finnek az egyiptomi kultúra folytatói. Ahogy Helmi Poukka is a finn nyelv egyiptomi illetve közel-keleti eredetét vallja. Egy német kutató, Th. Glock 1916-ban azt írta, hogy a magyar nép az egyiptomi-főníciai kultúrkörből ered, főleg azokból a népekből, akiket az asszírok űztek el régi hazájukból. Baráth Tibor nagy őstörténeti művében említi Glockot, aki szerint "a magyarok Régi Keletről való származását különösen két szembeötlő mozzanat bizonyítja: 1. az ő egyiptomi-főníciai jellegű vonalas írásuk, a rovásírás, 2. a régi-keleti városneveket duplikáló helyneveink, aminők Arad, Árpád, Maghara. Ugyane szerző rámutat arra is, hogy a magyarok ellen nagy propaganda folyik a világban, és ellenfeleik a kultúra maszkjában küzdenek, bár ők maguk kultúra tekintetében a magyarok nyomába sem léphetnek, hiszen még nem is léteztek a világon, amikor a magyarok már rég írástudó, művelt emberek és régi európaiak voltak." [7] A múlt század kezdte feltárni a magyar igazságot, voltak még francia, angol, német kutatók is, akik elfogulatlanok voltak, nem vakította el őket a sovinizmus. Viszont ez az évszázad szinte nemzetközi összefogással tussolta el a magyar igazságot. Mert amíg korábban megállapították pl. a sumér és etruszk nyelvek "ural-altáji" (= magyar, "finnugor" és türk) rokonságát, ebben az évszázadban már az ókori kultúrák minden ősi, nem "szemita" és nem "indoeurópai" eredetű nyelvét és népét (azaz Egyiptomét, Sumérét, Kánaánét, Etruriáét, stb.) *egyezményesen rejtélyessé, ismeretlen eredetűvé ködösítették.*

Főleg az első világháború vége, ill. Trianon és a Horthy-rendszer létrejötte óta a hivatalos őstörténet-kutatásban egy olyan magyarellenese, terrorisztikus és áltudományos irányzat lett uralkodóvá, jutott

teljhatalomhoz, amely a honfoglalás kori magyarságot valami kezdetleges fokon álló, nomád, primitív népnek állította be. Így váltak, örök gyalázatra, a "magyar" tudományban elhatalmasodott irányzat képviselőinek rágalmi és tévedései a cseh, román és egyéb magyarellenességek, sovinszta történészek és politikusok hatásos érveivé, "amelyek nemzeti funkciója, hogy a honfoglalás kori magyar társadalmat rabló lovas bandák gyülekezetének ábrázolják." [8] Így lettek a magyarságról hazugságokat terjesztő "magyar" nyelvészek, történészek, stb. az ellenséges nacionalisták "szellemi" lőszerszállítói. Pedig nekünk nem kellene fényes, dicső múltat koholnunk: nekünk elég lenne (lett volna!) a tények ereje, mert nekünk volna miért, volna mire büszkének lennünk, mert magas erkölcsi és szellemi értékeket hoztunk magunkkal Európába és gyökereink mélyen az ókori kultúrákba nyúlnak vissza, amit ma már kevés nép mondhat el magáról joggal. A ma hivatalos, mindenhol tanított és hirdetett álláspontot (amely nagyrészt Hajdú Péter és Fodor István nevéhez kötődik), ami a magyar őshazát a korábban lakatlan szibériai jeges tundrákra tolta, csak elmekórtani fogalmakkal lehetne jellemezni. Szándékom a tisztázás és az összegzés volt, vissza szerettem volna adni a magyarságnak az elvesztett és kitörölt emlékezetét. Hogy volt-e, lesz-e valaha haszna fáradozásaimnak, nem tudom. Az életem jelentős részét erre a célra áldoztam, másfél évtizeden át folytattam kutatásokat, a legnagyobb nehézségek közt, hogy ez a könyv megszülethessen.

Megjegyzés

A félreértések elkerülése végett: a "finnugor" és "indoeurópai" megnevezéseket kényszerűségből használom, mivel ezek sajnos annyira meggyökeresedtek, hogy nem lehet kikerülni az alkalmazásukat. Nem pontos és nem korszerű gyűjtőfogalmak. Az "ural-altáji" megjelölés még félrevezetőbb: őseink soha nem éltek az Ural hegység környékén. Helyesebb lenne az "elsődleges népek" (magyarok és rokonaik) és "másodlagos népek" (az úgynevezett "indoeurópaiak" és "szemiták") kifejezések használata, csak hogy ezek bevezetését egyedül nem kísérelhetem meg, mert csak újabb zavart és értetlenséget válthatna ki.

Jegyzetek

[1] Varga Zsigmond: Az ősmagyar mitológia sumir és ural-altáji öröksége.

[2] Bobula Ida: A sumér-magyar rokonság kérdése. 1961., 56.o.

[3] László Gyula: Régészeti tanulmányok. Bp., 1977., 34-35.o.

[4] Az őshazától a Kárpátokig. Bp.,1985., 16.o.

[5] Hary Györgyné: Kiegészítések... Valóság. 1976/10., 99.o.

[6] Az őshazától a Kárpátokig. Bp., 1985., 46.o.

[7] Baráth Tibor: A magyar népek őstörténete. 1974., III. köt., 117.o.

[8] Bartha Antal: A magyar nép őstörténete. Bp.,1988., 370.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepekcor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/bevezetes.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

"A mag rendkívüli titkokat rejt."

(Paul Valéry)

I. Szem és mag

A *mag* szavunk, amelyből a *magyar* népnév is képeztetett, az élet titkát is magában hordozó lényeket jelenti, a közepet, az eredetet és a belsőt. A latin *medius* = közép és az egyik iráni magyar hon, Mada latin Média neve sem véletlenül cseng össze. A *mag* egyszerre kicsi (ógörög *mikro*= kicsi) és mégis nagy, (azaz *magas*: ógörög *makro*, latin *magna*, szanszkrit *maha*, sumér *mah* = nagy). A kicsiny *magból* nagy élőlény növekedik. A *máj* (chanti *magel* = máj), a *méh* és a *gyomor* szavaink (ez utóbbinak a töve, a *gyom*[önálló szóként a *mag* ellentéte!] a *mogy*, vagyis *mag* megfordításából lett, amit a német *Magen* = gyomor és a finn *maha* = gyomor is megerősít), egyaránt a belsőt jelentik, ahogy a *bél* is a belsővel függ össze (vö. angol *belly* = has).

A magyar nyelv egyik legnagyobb titka rejlik a *mag*, a *szem* és a *hám*

szavaink összefüggéseiben. Ugyanis a mag, a magában való, a nemek feletti (androgün) Egy önmaga ellentétébe fordult, amikor külsővé bomolva megkettőződött a női (szem, szín) és férfi (hám, azaz hím) oldalak megteremtődése által. A mag kettéhasadása két nemre, vagyis az Egy két tagadására volt a teremtés, vagy más néven bukás döntő mozzanata. A *szem* és *hám* a (nemi) ellentétekre hasadásnak, míg a mag az egyesítő erőnek, a vonzásnak, a násznak a kifejezője.

A "hám" szó nyelvünkben a bőr régies neve, ami a mag "mah" alakjának tükörszimmetrikus ellenpárjaként jelent meg, és valóban, a maggal ellentétben a külsőt, a burkot, a héjat jelenti.

A "szem" szavunk pedig a mag egy "maz" alakjának megfordításából keletkezett. A mag tehát a nemek feletti Egy legfőbb jelképe, a teremtés előtti állapotot őrizi, amelyben még nem következett be a polarizáció. Míg a mag fekete (bak, vak, stb.), a külső hím- és női megnyilvánulásai színesek és hímesek (a "szín" szavunk a "szem"-mel rokon és nemcsak színességet, de fel- *színt*, kül-*színt*, azaz éppúgy külsőt, héjat is jelent, mint a hám). És míg a mag *magányos* (az Egy egyedüli, egyetlen!), ellenben a hám oly tömeges, mint a *homok*, ahogy a szem is (latin *saburra* = homok); a gabonaszemek szintén a sokaságot, a *számosságot* jelképezik. Az eredeti, legrégibb magyarok tehát a Közép (a világ közepe, köldöke) népe voltak, akik a világ belsejét, lényegét, a népek velejét, magvát alkották, és soha sem voltak sokan. Egykor a magyar, a mag-törzs, a mag népe volt a világ közepe, ahol a teremtés vagy más néven a bukás végbement, ahol minden élet keletkezett, ahol a mindenséget összekötő égig érő fa nőtt. Ez a hely Kisázsiaiban lehetett, ahol M(a)Z(a)R és Kommagéné (Kummuhu) nevű országok voltak egykor, de lehetett ugyanakkor Egyiptom is, amelynek egyik neve Magan volt, de ugyanez a név jelent meg Kánaánban is (Izraelben), ahol a Makhir nevű törzs élt valaha. A *hím* és *kan* szavaink összefüggnek a bibliai ősszüelő, Khám vagy Hám nevével (vö. még: latin *homo* = ember, manysi *kom*, *kum* = hím, férfi). Igen sok rokonnépünk neve képződött eme őszavainkból: Kánaán őslakói magukat *kana*-nak nevezték, a *kun*-ok vagy *komán*-ok eredetileg Kisázsiaiban laktak, a finnek *Hame* és *Kainuu* törzsei, a *komi* és *chanti* "finnugor" népek ugyancsak így nyerték nevüket, akárcsak a *hunok*. Ezek a népek talán védőburokként, külső hámként vették körül a magyarokat, mint belső magot, és nagy létszámúak voltak. A Hunor-Magor ikerpár mindkét tagja a hím-elv képviselője, de míg Hunor a védő hámat, a harcias és ékkel jelképezhető, kifelé irányuló ható- és romboló-erőt képviselte, (latin *cuneus* = ék, maja *kan* = kígyó), addig Magor a belső, védett és zárt, koncentrált teremőerőt, az élet forrásának, továbbvivőjének illetve megőrzőjének férfi, de inkább nemek feletti (szent pap-király) alakjában. A Hám-tól származtatott magyarokkal ősidők óta a fekete szín kapcsolódik össze: Egyiptom, azaz Mizraim "*Keme*" (=fekete) nevét azonosították Hám nevével és sötét bőrűnek tartották Hám leszármazottait, akik között vannak az etiópiai kusiták is. A harcászati magyarok a tulajdonképpeni ("hamita") *magyarok*, a 'fekete' jelzőjük

mítikus eredetű, ősrégi. Robert Graves szerint "Hám titokban Khúsnak adta azokat a ruhákat, amelyeket Isten állatbőrökből készített Ádám és Éva számára. Ezeket Sémnek kellett volna örökölnie Noétól, de Hám ellopta. Khús jól elrejtette a ruhákat, s később Nimródra hagyta."

A nőiséget jelképező magot őseink *szem*nek hívták. A gabona-szemeket női jellegűnek tartották, többek között azért is, mert hasonlítanak a női külső nemi szervre. A földművelő fehér magyarokat, a nőelvi törzsünket nevezték szabiroknak. A szabir (szabar, szubir, stb.) népnév töve a *zab* és megfordítva: *búza* szavainkkal egyezik. (Vö. a németben *Weizen* = búza, *weiß* = fehér). A gabonaszemek a tömegesség kifejezői, erre utalnak szám, számos, zöm, tömeg, stb. szavaink. A nőiség a zömökségben is megnyilvánul, míg a férfiasság a magasságban és vékonyságban (ezért a német *mager*= sovány). A fehér magyarok, azaz a szabirok eredetmondája az élet női eredetét hirdető Emese-monda, az ő hősük az ütközet előtt síró Árpád, akinek gabona-neve ráadásul -d kicsinyítőképzőt tartalmaz (=árpaszemecske, árpácska). A szabir águnk őshazája jól behatárolható: az ókori Szíria és Észak-Mezopotámia területén volt, ahol az egykori Árpád és Emesa városok is jelzik a nyomát. A szintén a Teremtés Könyvében szereplő Arpaksád és Álmodád neveket sem lehet elválasztani az Árpád és Álmos nevektől, már csak azért sem, mert mindketten Sém, azaz Szem ős-szülő leszármazottai! (Móz.I. 10,24 és 26.) A *Szuomi* (=finn), a *számi* ("lapp"), *szamojéd* és *szabir* nevek közös töve egyezik a *szumir* (sumer) nép, az izraeli *Szamaria*, a föníciai *Sumur*, a szíriai *Szamaal* és a mezopotámiai *Samarra* városok neveinek közös tövével. Az iráni mitológiában Száma a Számok, azaz Számidák ősatya. Nevének változatai : Szám és Szom. A *szem* szavunk kettős jelentésű: egyrészt gabona-szemet jelöl (vö. latin *semen*, orosz *szemjá*), másrészt a szemet, a látás szervét, amely gabonaszem-alakú (lásd:a szemre hasonlító gyümölcs a *som*!). Az sem véletlen, hogy pl. Mezopotámiában a Nap- és a Hold-istent a magyar-"finnugor" "*szem*" szóval nevezték meg: pl. *Samas*, *Semes*, Szín, stb., vö. komi *sin*, chanti *sem* = szem szavakkal.

A bibliai Teremtés könyvének mítoszait a zsidók a kánaáni őslakosságtól vették át, akik sumér földről és Egyiptomból hozták ezeket magukkal. Mózes I. könyve 9. fejezete szerint Noénak 3 fia volt, akiktől benépesedett az egész föld: Szém, Khám és Jáfet. A magyarban a Khám és a Szem egyaránt magot jelent, így ezek az ősi nevek rögtön világossá és találóvá válnak. A Khám név a "mag" fordítottja, kapcsolatos pl. a *gumó*, *gümő*, (gyümölcs), *gömb*, *gomb*, *kan* és *hím* szavaink gyökével. (Vö. finn *kuhmu* = gümő). Khám ősatya emlékét őrzi pl. a Vas megyei Kám és a baranyai Kán községek neve. A manysi rokonnépünkénél is megmaradt a Bibliában is említett ős-szülők emléke: egyik énekükben, ("A világ teremtése") Arany Kvoresz atya, azaz Numi Tórem így üzen:

*"Soper úrnőt, Kami úrnőt, Föld anyát
kövel körülöveztem,
Héthege anyát teremtettem,
Földhegy anyát leküldöttem."* [1]

Soper és Kami tehát a manysi hitvilágban az emberiség összülőjeként szerepel ("S egy-méhbeli hét magzatot/ Szül a Kámi-asszony legott"). A Soper név a szaberrel vagy szabirral azonos, és ez a szem gyökre vezethető vissza. Eredetileg Soper (Szaber) lehetett az őszanya, Kámi pedig az ősapa (=Khám). Az sem lehet véletlen, hogy a Kaukázusban ered egy Kuma és egy Szamur nevezetű folyó (az Ural közelében pedig Káma és Szamara) - ezek az elnevezések őseinktől vagy közeli néprokonainktól kell származzanak.

A *mag* őszavunk származékai nyelvünkben pl. a mák, a makk, a meggy, a *mogyoró*, a *magyal*, a maga(m), a *magány*, a bak, *bika*, bog, *bogár*, stb. (Kaukázusi nyelvi párhuzamok: avar *muh* = mag, dido *makha*, chinnalug *makha* =ua. ; a makk megfelelői pedig pl. a rutul *makh*, avar *miqq*, akusa *mig*, stb.) László Gyula érdekesen fejtegette őseink gondolkozásmódját a magvak és a születés összefüggéséről: "A gyümölcsöknek s a magvas, magos terményeknek (gabonafélék) nagy szerepe van a terhes asszony érendjében. Népmeséinkben a meddő asszonynak babszemtől születik gyermeke (Babszem Jankó). Egy másik magyar mesében a gyermekre vágyó királynénak félbevágott almára kell ülnie, s az almamagtól lánya születik...A mag az »anya«-földben éppen úgy sarjadzik növénné, mint ahogyan a megevett mag az anyában gyermekké lesz. Az élet alapja tehát a mag, ha földbe kerül, növény, ha nőbe, gyermek válik belőle." [2]

Fáy Elek további fontos összefüggéseket fedezett fel az ősi népneveinkkel kapcsolatban: "Deguignes szerint a mongol népnév komolyt jelent. Már pedig a komollyal rokon: mogorva szavunk viszont épp oly kétségtelen összefüggést mutat a mi magyar nyelvünkre és Magor őszünkre, mint a mag megfordítása: a kam vagy komra utaló komoly vagy komor a kun testvéreink Kom istene nevére." [3] Ráadásul a harmadik fontos törzsnevünknek (szabir, Szemere, szumir, stb.) is van az említettekkel párhuzamos szó-változata: a *szomorú*.

Az úgynevezett "finnugor" népek, amikor legutóbb, kb. 1300 évvel ezelőtt északra költözni kényszerültek, főként az Oka folyó forrásvidéke és az Ural hegység közötti területet foglalták el. De a hideg északi vidék nem volt és nem is lehetett soha az őshazájuk. Hiszen ha az lett volna, nem lehetne megmagyarázni e népeknek és a magyaroknak az ókori elő-ázsiai és egyiptomi műveltségekkel való, mélységes és szerves nyelvi, hitvilág-

beli és művelődésbeli kapcsolatait.

Jegyzetek

[1] Finnugor regék és mondák. Bp.,1984., II. köt.,45.o.

[2] A honfoglaló magyar nép élete. Bp., 1944., 248-249.o.

[3] A magyarok őshona. Bp., 1910.,287.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/1.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

"Mindig is nagyon csodálkoztam azon, hogy éppen azok, akik hajlanak arra, hogy a nyelvészeti paleontológiában egy-egy nehezen lokalizálható fa-, vagy nehezen azonosítható halfajtának nagy jelentőséget tulajdonítsanak, a fémneveket többnyire figyelmen kívül hagyják. Holott ezek az előbbieknél sokkal könnyebben és megbízhatóbban lokalizálhatóak. Azonban furcsa módon éppen az így elért eredmények ingatnák meg erősen az a priori hipotéziseket."
(Denis Sinor)

II. A fémnevek és a fémművesség kezdetei

A félrevezetés és ködösítés felsőfoka volt az, amit Bárczi Géza eszperantista a magyar és finnugor fémnevekről írt. Íme: "Ismerték a fémeket is: mint vas, ezüst, arany, ólom, ón szavaink tanúsítják, nem

valószínű azonban, hogy maguk munkálták meg ezeket" [?! - BL]
 "használatuk is nagyon ritka lehetett" [?! - BL]"mert egyes finnugor
 nyelvekben ugyanaz a szó más-más fémeket jelenthet, így magyar vas ~
 finn vaski 'réz', magyar arany ~ vogul tarenj 'réz' (uganolyan ősi, iráni
 jövevény, mint a száz), az ón meg az ólom alkalmasint ugyanannak a
 szónak két változata, s az ezüst is elemei szerint annyi, mint 'fehér
 vas'." [1] Több finnugor nép nyelvében megvan a pahlavi "zarin" (avesztai
 "zaranya") = arany szó mása: így a komi "zarni", a mordvin "sirne", a
 manysi "sorni". A magyar *arany* viszont még jobban hasonlít a latin
 "aurum"-hoz.

Bárczi sejteti, hogy még az ólom és ón szavaink állítólagos összefüggése
 is "alacsonyabbrendűségünk" bizonyítéka, holott pl. a "felsőbbrendű"
 latinok az ónt "plumbum album"-nak, azaz egyszerűen fehér ólomnak is
 nevezték. Ráadásul *ón* szavunk, mely kapcsolatos lehet *ont*, *önt*, *ömlik*,
omlik szavaink tövével, kétségtelenül összefügg az akkád "anaku" = ón
 szóval. Az *ólm* is magyar képzésű szó lehet, hiszen a könnyű
 olvadékonyság jellemzi (vö.: *old*, *olvad*). Az *arany*ban pedig az *úr* és
orom szavaink gyöke rejlik, ami jelzi, hogy őseink a hegytetőkön tisztelt
 égisten (Uránosz) fémének tartották az aranyat. A *réz* szintén magyar
 eredetű fémnév, ugyanis vörös színe összekapcsolja más, vöröset
 jelentő szavainkkal, pl. a rőt-tel, a rozsdá-val, a rözsé-vel, a rozs-zsal, stb.
 Tehát a kaukázusi avar nyelv "rez" (sárgarézt) szava éppúgy átvétel a
 magyarból, mint a pahlavi perzsa "rod" (=fém). A magyar vas mélyen
 gyökerezik nyelvünkben (vö. pl. : *vastag*, *vaskos*, *váz*, *vás*, *vés*, stb.). Az
üst eredetileg fémeket jelentett, és megegyezik az ezüst népnyelvi
 változatával. Az *üszög*, *üszkös*, *üszök* és *izzik*, *izzó* szavaink közös töve
 lehet az ez-üst összetétel előtagja. Tehát az ezüst = 'izzó fém', azaz
 féhéren ragyogó, különösen fényes fém. (E fémneveink párhuzamai:
 manysi - *wys* = vas, mordvin *usjkä* = huzal, votják *usvas* = ólom, finn
vaske = réz, komi *ezys* = ezüst, votj. *azves* = ezüst, oszét *avzist* [az
 utóbbiról elismerik, hogy a magyarból származik] és ide sorolható a német
eisen = vas is).

Varga Géza a székely rovásírás eredetéről szóló könyvében
 bemutatja az égei-anatóliai térségből származó marhabőr alakú
 fémöntvények, a fémöntvényt ábrázoló urartui hieroglifa és többek közt a
 székely "v" (vas), germán "e" (eisen) rovásjeleket és a kínai írás "üst"
 képjelét. Ezek összefüggéseiről pedig ezt írja: "Ezek a félkészöntvények a
 lenyúzott állati bőr alakját utánozták - mert a kereskedelembe korábban
 a bőr játszotta a pénz szerepét s ezt később vette át tőle a
 félkészöntvény. A fémöntvényt ábrázoló rovásjeleket a kínaiak fémüstnek
 értelmezték, mert *vas* szavunk azonos eredetű *ös*, *réz*, *üst*, *ezüst*
 szavainkkal is. A *vas* nyelvészek által kikövetkeztetett ősi alakja az urali
 nyelvtörténeti korban **vaske* volt (ez »öskö« jelentésű lehetett.) E szó
 összefügg a sumér *guskin*, hurrita *ushu* »réz« és örmény (*v*)*oski*
 szavakkal." [2] Nyelvi bizonyítékok arra utalnak, hogy az említett
 marhabőrök borjú-(üsző)-bőrök voltak. Ugyanis *üsző* szavunk megfelelői a

mordvin *vaza*, *vaz*, lapp (számi) *vuöse*, oszét *wäss*, finn *vaska*, *vasikka* = tehénborjú, finn *vasa*, manysi *vasi*, *wysygh* = rénborjú.

Varga Géza idézett művében írja, hogy a székely *vas* jelentésű rovásjel "az örmény (*v*)*oski* és a hurrita *ushu* rokona - azaz közvetlenül kapcsolódik a fémkohászat kezdeteihez, amely Észak-Mezopotámiában a hurritáknak köszönhető, akik a hatti fémműves hagyományokat közvetítették. A mezopotámiai források már a Kr.e. III. évezredben említik a Zagrosz vidékén a hurritákat. Észak-Mezopotámiában ők honosították meg a lótenyésztést és a vASFeldolgozást. Ez emelte a hurri haditechnikát magas szintre és ennek köszönhetően vált Mitanni állam nagyhatalommá." [3] A *hurri*(ta) népnév a mi *harcos* szavunkkal lehet rokon (vö. még a harc egyiptomi istenével, Hóruszal). Ezt alátámasztja az is, hogy a hurrik másik neve a *szabir* (szubir) volt [4], azaz a fehér magyar törzs ősi neve. A *szabir* név egyik alakja pedig a *habiru*, amely feltűnően hasonlít *háború* szavunkra és a magyar eredetű *Habúr* folyónévre, (amely folyó éppen a *szabir* területen található!) Ráadásul több nyelvben is a *szabir* és *magyar* népeveink fegyverek neveiként is meghonosodtak az ősidőkben: pl. a sumér *sibir* = fegyver, héber *macheira* = fegyver, ógörög *machaira* = kard, kés, német *speer* = dárda, lándzsa, stb. Őseink, a legrégibb nép, minden kétséget kizáróan a fémkohászat és fémművesség első mesterei voltak a világon. Ezért képződtek fémnevek is a *szabir* törzsünk nevéből: pl. sumér *zabar* = bronz, latin *cuprum* = réz, német *silber* = ezüst, stb.

Denis Sinor kitűnő tanulmányában írja: "milyen magyarázatot kell adnunk vajon az ugor, a magyar ólom, a vogul wólem szóra vonatkozóan, amelyeket nehezen lehetne a görög molibos~bolimos 'ólom' szavaktól elválasztani?" [5] De a manysi (vogul) wólem-et még a latin plumbum (=ólom) gyökétől sem lehet elválasztani. De amíg a két indoeurópai nyelvben a szavak toldalékoltak, a manysi változat tűnik a régibbnek, az eredetibbnek. Munkácsi Bernát "A magyar őshaza kérdése" című tanulmányában is kitért a fémnevek eredetének kérdésére és az abból levonható következtetéseket így összegezte a finnugor őshaza helyének megállapítására vonatkozóan: "A magyarok északi eredetére vonatkozó... nézetek leküzdhetetlen nehézségbe ütköznek abban az észleletben, hogy a magyar s vele rokon nyelvek szókincsében jelentékeny számú *kaukázusi* és *alán elemek* ismerhetők föl, mégpedig oly fogalomkörökből is, melyeknek kifejezései mindenesetre a legrégibb korokból származnak. Az a tény, hogy a magyar *réz* szónak a kaukázusi avar *rez* »sárgaréz« szóban találjuk meg mását, s hasonlóképp a vogul *ärgen*, zürjén *irgön*, votják *irgon*, cseremis *vürgene* »réz« szónak a láz *erkina*, grúz *rkina* »vas« szóban, a vogul *ker* »vas« szónak a kaukázusi dido nyelv azonos értelmű *ger* szavában, vagy hogy a kőkorszakbeli szerszámok leggyakoribb anyagának, a kovának magyar neve szintén egy kaukázusi, a »kő« jelentésű ingiloi *kuvaj*, grúz *kua* szóval egyező, semmiképp sem vélhető valamely újabb nyelvtörténeti alakulat jelenségének, hanem csak

abból magyarázható, hogy az e nyelveket beszélő népek *a fémekkel való megismerkedés beláthatatlan őskorában* érintkeztek egymással". [6]

Munkácsi megállapította, hogy ez az érintkezés sem a kaukázusi népekkel, sem az alánokkal nem történhetett a magas északon, mert e népek soha nem éltek azon a vidéken. Ez újra csak megerősíti, hogy a finnugor népeknek át kellett vonulniuk a Kaukázuson déli irányból és a Kaukázus közelében kellett élniük, hiszen a kaukázusi kis népekkel, amelyek aligha máshonnan vándoroltak oda, ilyen beható nyelvi és más kapcsolataik nem alakulhattak volna ki.

Különösen érdekes, hogy a latin *argentum* (= ezüst) töve egyezik a Munkácsi által említett manysi *ärgen*, komi *irgön*, votják *irgon*, grúz *rkina* fémnevekkel. A latinban tehát legalább három fontos fémnév finnugor eredetű (ha nem számítjuk a *ferrum* = vas szó esetleges magyar értelmezését: *vér*, *veres* [a vasérc vöröses színéről]). Ugyanis más indoeurópai nyelvekben többnyire másképp nevezik a fémeket, mint a latinban: pl. német *gold* = arany, német *silber* = ezüst, német *eisen* = vas, orosz szvinyéc = ólom, orosz *med* = réz, orosz *zselézo* = vas, stb.

Jegyzetek

[1] A magyar nyelv életrajza. Bp., 1975., 29.o.

[2] Varga Géza: A székely rovásírás eredete. Bp., 1998., 23.o.

[3] Varga G.: I.m., 1998., 38.o.

[4] Világtörténet. Bp., 1962., I. köt., 305.o.

[5] A vízimadarak népe. Bp., 1975., 338. o.

[6] A finnugor őshaza nyomában. Bp., 1973., 197.o.

- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepekcor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/2.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

III. A méh-kultusz és őstörténetünk

Gombocz Zoltán "Életföldrajz és a magyar őshaza" című írásában említi F. P. Köppen orosz természettudóst, aki az első komoly kísérletet tette, hogy a finnugor őshaza kérdésében értékesítse az életföldrajz adatait. Gombocz írta Köppen elméletéről: "Keppen abból a tényből indul ki, hogy a mézelő méh (*Apis mellifica*) Ázsiában spontán csak egy keskeny csíkon fordul elő, amely Kisázsian, Szírián, Perzsián, Afganisztánon és a Himalája hegységen keresztül Tibetig és Kínáig húzódik, ellenben Szibériában, Mongóliában és a Turkesztánban eredetileg ismeretlen volt." [1] Gombocz meglepő fordulattal folytatja: az előbb említett tényekkel szembe akarja állítani (!) azt a nyelvi tényt, hogy "a méhnek és méznek valamennyi finnugor nyelvben közös, tehát az alapnyelv korából származó nevezete van. Ebből természetszerűleg következik, hogy a finnugor ősnépnek a méhet és a mézet ismernie kellett." Gombocz ebből arra a következtetésre jutott (csak az az érthetetlen, hogyan), hogy a finnugor őshazát nem Ázsiában, hanem Európában kell keresni. Jellemző az "érve": mert a "finnugor" népek többsége *ma* Európában lakik. Ez *ma* is az egyetlen "bizonyíték" arra, hogy itt volt az őshazájuk, más semmi. Persze az, hogy *ma* egy nép hol lakik, nem bizonyíték arra, hogy hol volt az őshazája. A "finnugor" népek őshazája egyéb adatok sora szerint is azon a csíkon kellett legyen, amelyen Kisázsian, Szírián és Iránon keresztül a mézelő méh eredetileg spontán előfordult.

A méh házasításának helye Kisázsia lehetett. A legrégebbi méh-kultusz gyökerei is oda nyúlnak vissza, és a legrégebbi méh-ábrázolás Catal Hüyükből ismert. A Mitológiai enciklopédia szerint a kezdetleges méhészkedés Kis-Ázsia, a Kaukázus, a Közel-Kelet és Egyiptom alkotta területen fejlődött. [2] A. Fol és I. Marazov könyvében olvasható: "Catal Hüyükben a Nagy Isten nő bika alakban szüli meg a fiát-férjét, őt magát azonban méhként tisztelik. Ezért görög földön sok istennő papjait melisszáknak (méhek) nevezték, az epheszoszi Artemiszt pedig méhként ábrázolták. A méhészetet és a méhmitológiát Arisztaioszon és Dionüszoszon át (aki a méhrajt a Hebrosztól a Pangaion hegységbe vivő útja során gyűjti be) hozzák kapcsolatba Thrákiával. Hészühiosz írja, hogy a phrügek dardának nevezik a méhet. Ez esetben a thrák diaszpórával összefüggő Dardanosz személynévnek, a Dardan helynévnek és a dardan törzsnévnek szintén van köze a méhkultuszhoz." [3] Figyelemreméltó a dárda szó összefüggése a phrüg (fríg) dárda=méh szóval, hiszen a méh fullánkja és a szúrófegyver analógiája nyilvánvaló. De a darázs szavunk is igen közel van a "dárda" (dardan) névhez, a darázs pedig tulajdonképpen "törös" és "szúros"--a *dárda*, *darázs*, *tör*, *szúr*, stb. szavaink egy közös töből származhatnak. Különösen fontos, hogy a Kisázsia észak-nyugati részében fekvő ókori országot (melynek települése volt a Trója közelében elterülő Dardan is) *Mysiának* nevezték. E név töve a "mys", amely alighanem a finn "mesi" és a magyar "méz" megfelelője. A votjákban (udmurtban) a méh "muš", a zürjénben (komi-ban) szintén "muš". A cseremiszen (mariban) "müks", a mordvinban "meks" és "mes". A mari és mordvin alakok közel vannak a szanszkrit megfelelőhöz: "maksa". Az avesztai "maksi-" (=légy, szúnyog) szintén ide tartozik. És feltűnő a kurd "mis" (=légy) szó alaki hasonlósága is a finnugor eredetiekhez. Míg a szanszkritban a megfelelő szó méhet és legyet jelent, az avesztaiiban már csak legyet és szúnyogot, a kurdban csak legyet. A szót az indoeurópaiak vették át a finnugor ősnépektől, hiszen náluk elhomályosult a jelentése. Még Bárczi Géza is elismerte (kivételesen), hogy "a méz szó esetében, melynek indoeurópai megfelelői általánosak (vö. például szanszkrit madhu, görög methü, szláv medu, német meet, stb.) tárgyi okokból valószínűbb, hogy a szó a finnugorságból indult ki." [4] A szanszkrit madhu nem csak mézet jelent, hanem tejet és nektárt is, stb. Az oroszban a méz "med". A méz ősideurópai (orosz és szanszkrit) nevei eltérnek a nyugati indoeurópai nyelvek mézet jelentő szavaitól: így angolul a méz "honey", németül "honig", latinul "mel". A magyarok a méheket a magvakkal hozták összefüggésbe (pl. mák, makk, meggy, stb.) Fáy Elek írta [5], hogy "Soldi a nap termékenyítő működését a földre lövelt lélekatomok útján: a »mehi« (világítani, fényleni) hieroglifának a görögök omfalosznak (köldök) nevezett ábrázolatával való összefüggésével magyarázza. Ez az omfalosz egy tojásalak, melynek felülete lyukakkal van áttörve. A tojás körül aztán ahhoz hozzá tapadva, a lélek-méhek fehér golyócskák alakjában keresik a lyukakat, amelyeken át, megtestesülés

végezt behatolhassanak." Ez meglepően fejti meg a *méh* szavunk kettős (méh és anyaméh=apis és matrix) fogalmainak összefüggését, "hogyan ebben csakugyan a mi őseink felfogása nyilvánul meg, azt a mi mordva testvéreinknek még ma is bizonyítja azon hitük, hogy Niszki-pász, a napisten körül úgy rajzanak a jó lelkek, mint a méhek a méh-királynő körül."

Az anyaméh és a *mag* kapcsolata nyilvánvaló. A lélek-méhek tehát a magokhoz hasonlóan jutnak be az anyaméhbe, ami magtárhoz vagy kaptárhoz (méhkas) hasonlítható. Ez a világfa (életfa-tejút)- istennő égi képéhez kapcsolódó hit: a világfa odva (azaz az istennő hüvelye, illetve méhe) az égi méhek lakhelye, ahonnan kirajzanak mézet gyűjteni. A magyar méh-kultusz annyira ősi, hogy a nyelvünk is őrzi. Míg az indoeurópai nyelvekben az összefüggés a méhek és az anyaméh elnevezése között nincs meg.

A méhészet feltalálása (6000 évnél régebben), valamint az ezzel is kapcsolatos méh-kultusz tehát a magyar (és a vele rokon, pl. az ún."finnugor") ősnépektől elválaszthatatlan. Tehát nem úgynevezett "szemiták" és nem "indoeurópaiak" házasították a méheket, mert azon a területen, ahol Ázsiában a mézelő méh eredetileg spontán előfordult, ők nem voltak őslakosok. A történelem első szereplői ugyanis, a Termékeny Félhold, Kisázsia és Egyiptom területén: a magyar-finn ősnépek voltak.

Jegyzetek

[1] A finnugor őshaza nyomában. Bp.,1973.,310-311.o.

[2] Mitológiai enciklopédia. Bp.,1988., I. köt., "Méh" címszó.

[3] Thrákia és a thrákok. Bp., 1984., 64. o.

[4] A magyar nyelv életrajza. Bp., 1975., 22. o.

[5] A magyarok őshona. Bp., 1910., 199-200.o.

- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepekcor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/3.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

IV. A magyar őshaza Elő-ázsiaiában

MUSRI ORSZÁG. Asszír feliratok említenek egy "Musri" (Mu-uz-ri) nevezetű országot, amely Kisázsiaiában lehetett. [1] Egyiptom nevét is ugyanígy írták, ami ősi kapcsolatra mutat Egyiptom és Kisázsia között. Így pl. a kisázsiai *Mén* holdisten neve Egyiptomban is megvan, és a hettita *Istanu* (=napisten) neve szintén megtalálható az egyiptomi vallásban, Thot egyik neveként. Nem lehetetlen, hogy ez a "Musri" ország volt a magyarok egyik legősibb településterülete Elő-Ázsiában. A "Musri" (Muzri) a "magyar" népnév egy változata lehet: M[a]s[a]r , M[a]z[a]r, Masari, Mazari, stb.

MAGYAR FOLYÓNEVEK. Kisázsiaiában a hettita terület két legjelentősebb folyójának magyar neve volt az ókorban: az egyik a híres Halys (Halüsz), azaz *Halas* folyó, a másik pedig (az előbbi közelében) a Sarus (görögösen Saros), azaz *Sáros* folyó. Az Eufrátesz mellékfolyójának, az észak-mezopotámiai *Habúr*-nak is magyar a neve (Hab). Ezek az ősi folyónevek világosan mutatják, hogy milyen nyelven beszéltek Kisázsia és Észak-Mezopotámia első lakói, akik az emberi művelődés megalapozói voltak.

A PROTO-HETTITÁK. Az "indoeurópai" nyelvet (nyelveket?) beszélő törzsek Kr. e. 2000 körül hatoltak be Kisázsiaiába és rátelepedtek az ottani, ma "protohatti"-nak nevezett őslakosságra. C. W. Ceram írta: "Hattiaknak

(hettitáknak) tehát a protohattiakat kellene mondanunk, nem pedig az indoeurópai nyelvet beszélő hódítókat...Hatti, ahol hattí nyelven beszéltek, királyságként már akkor fennállott, amikor az indoeurópai uralkodó réteg Kisázsiába benyomult." [2] Az igazi hettiták tehát nem voltak "indoeurópaiak"!

FINNUGOROK KISÁZSIÁBAN. Munkácsi Bernát a századunk elején ismertette Arthur Gleye "Hettitische Studien" című könyvét (Leipzig, 1910.), amely, mint írta, "nem kisebb dolgot igyekszik bizonyítani, mint hogy az előázsiai és kaukázusvidéki hettita feliratok nyelve a mai permi nyelvekkel azonegy." (M. B.: "Zürjén-votják nyelvű hettita feliratok".)

Szintén Munkácsi írt [3] Fritz Hommel könyve kapcsán a kisázsiai finnugor nyomokról: "Hommel könyve a hethitákról szólva kiemeli, hogy mythológiájuk úgy, mint a többi előázsiai népé, három főistenséget ismer, ú. m. az Égistent, a nagy Istenanyát s az ifjú Napistent. Vajjon merő véletlen... hogy a vogulok, osztjákok és szamojédok néphitében ugyanaz a három istenség viszi a főszerepet s hogy a régi örményeknél a női főistenség Aranyanya volt, itt is arany díszítőjelzővel említik a főistenségek neveit, pl. a vogulban az Égatya=Num Sorni (Felső Arany)...., az Istenanya= vog. Sorni Kaltes »Arany Kaltes«, és a Napisten, a »Világügyelő férfi« = Sorni - ater »Arany - fejedelem«? S ha mindez véletlen volna, az is csak esetlegesség, hogy a kisázsiai ősnépeknél az Istenanyának neve Ma, s hogy a vogul-osztják Istenanya szintén Ma-anya (vog. Ma - ankw)?"

Egyes "finnugor" népek önmegnevezései szintén arra engednek következtetni, hogy e népek Kisázsia őslakói lehettek. Így a *lūd* vagy *lūd* név a nyugat-kisázsiai ókori *Lūdīa*, a *karél* (karja, kajala) név pedig a szintén nyugat-kisázsiai ókori *Karia* ország nevét idézi.

ÓKORI MAGYAR HELYSÉGNÉVEK

A legtöbb magyar vonatkozású ókori helységnév Szíria - Ugarit - Fönícia területén található.

UGARIT. A magyar "ugar" szóból ered; *Ugar* volt a város istene, aki a szántóföldek istene volt. (Az akkád "ugaru" is "föld, mező" jelentésű.) De kapcsolatos lehet még a magyarok "ugor" nevével is.

ARAD (vö. az Arad megyei Arad-dal) ;

ÁRPÁD (vö. pl. a Bihar megyei Árpád-dal); EMESA (v . ö . az Emese névvel) ; KHALMAN (v.ö. a Kálmán községneveinkkel); KALNÓ (v. ö . a

Nógrád megyei Kálnóval); SZIN és ARKA (v.ö. az Abaúj megyei Szin és Arka községneveinkkel); PARIPA (v.ö. a Bács megyei Paripással);

CSÓR (Sur,Cór,Tirusz) (v.ö. a Fejér megyei Csórral);

DAMASZKUSZ (a XVI.sz.-i Székely István Damaseknek nevezte a magyarok régi istenét);

SZOMOR (Szumura, Szamuri) (v.ö.. a Szemere család - és községnévvel, a Szomor helységnévvel);

HALAB (Aleppo), (v.ö. "Haláp" helységneveinkkel); MEGARA (Apamea külvárosa volt);

URSU (egyezhethet Örs vezér és a róla elnevezett helységek nevével);

HADAD (v.ö. a Szilágy megyei Hadad-dal); BERIT (v.ö. az Abaúj megyei Beret községnévvel).

Véletlen egybeesésekről természetesen szó sem lehet ilyen nagyszámú és egy területen koncentrálódó magyar vonatkozású nevek esetében. A Baál - Biqá név kapcsán is felmerül a gyanú, hogy magyar eredetű, hiszen Baál jelképe a bika (és a bikaszarv) volt.

ÓKORI ISTENNEVEK MAGYAR ÉS FINNUGOR VONATKOZÁSAI

Van egy sor óegyiptomi, görög és sumér istennév, amelyek emléke a finnugornak nevezett nyelvekben fennmaradt. Itt csak utalásszerűen említem meg, hogy a szíriai pantheon isteneinek nevei elsősorban a magyar nyelvben és helységnevekben, de némelyikük egyes finnugor nyelvekben is megőrződtek. Így *Baál* (v. *Bél*) istennek a neve pl. a magyar Bélapátfalva, Bélmegyer községnevekben, (valamint összetételben Anonymusnál, aki Emese ösét *Eunedubelianus*-nak, azaz *Enet(h)bél*-nek nevezte: és Baál vagyis Bél isten párja Anat, azaz Eneth volt!); *Adón* (Adonisz) a magyar Adony települések nevében, az iszapalakú *Mót* halálisten neve a magyar mot-sár (mocsár) és a finn "muta" = iszap szavakban, *Él* főisten neve a finnugor rokonságú "él, élet" szavainkban, stb. A *Melek* (Moloch) istennév a magyar "mell" és "meleg", a chanti "melek" (=meleg) szavakban maradt meg.

A PUNOK ÉS FÖNÍCIA

A "pun" név ugyanúgy "vörös"-et jelentett, mint a phoinix (=Főnícia), amelyből származik. (A finn "puna" szó jelentése is: piros, vörös.) Karthágó (Kart-hadast) Tirosz (Cór: vö. a magyar Csór-ral) gyarmatvárosa volt. A Kart-hadast névben a "kart"=város, ahogy a chanti finnugor nyelvben is "kort, kurt"=falú, a komi (zürjén) "kar"= város. (V.ö. még magyar "győr", "kert", óegyiptomi qarta = gyûrû, város.) Karthágó egyik városnegyedét *Magariának* nevezték. Másik városrésze, *Bürsza*, arról a legendás ökörbőrről kapta a nevét, amelylyel a hagyomány szerint bekerítették. A "Mago" pun név volt, így hívták Barkas Hannibál testvérét is, aki részt vett az itáliai hadjáratban. Mindez ismét megerősíti, hogy Főnícia-Szíria területe lehetett a magyar (és a "finnugor") népek egyik ősi hazája.

HETTITA- MAGYAR ÉS FINNUGOR KAPCSOLATOK

Istanu. Napisten a hettita mitológiában. "Nevét az Óbirodalom korában a hatti mitológiából vették át (Estan), és az kiszorította az isten indoeurópai nevét." [4] Az Istanu-Estan név a magyar "Isten" mása. Tehát a magyarok azonosak lehetnek a hatti néppel (a protohettitákkal, akiket meghódítottak az indoeurópaiak), erre utalnak a magyarok régi "Hetu" neve ("hetumoger"), valamint magyar település- és személynevek is: Héth község (Gömör), Hetés (Zala), Hetény (pl. Baranya m.), Héthy (családnév), a mesei "hetedhét ország" kifejezés stb.

Arinna. Arinna volt a hettita napistennő neve, amely "arany"-ként vagy "Ar [any]anya"-ként értelmezhető.

Taru. Taru-nak nevezték a hettita viharistent. Nyilvánvaló az összefüggése a manysi Tórem, Tarem (=ég, időjárás), az észti Taara, a finn-karéli Tuuri (=az ég, a mennydörgés istene) istennevekkel.

Tivat. A kisázsiai palai mitológia napistene Tijaz volt, a luvijai Tiwat megfelelője. A finn Taivas szó "ég" Jelentésű, és ez az alapvető szó aligha balti eredetű a finn nyelvben.

Seri és Hurri. A hurrita mitológiában is vannak finnugor nyelvekből értelmezhető istennevek. Így a Seri (=este) és Hurri (=reggel) nevek megegyeznek a manysi (vogul) "seri, sir"= szürkület, (estét is jelenthet), "khuj"= hajnal; - és a magyar szürke, szürkület, és a hajnal és kelet szavak tövével.

Simegi. A hurrita napisten. Jelentése "égi szem"(=Nap!) lehetett, régies szórendben: SZEM ÉGI. Neve talán a magyar Sümeg település nevében

is megőrződött.

EGYÉB NEVEK. A hatti Talipinu termékenységisten volt, akinek távoztával "a házi tűzhelyet és az áldozati asztalt füst borítja". [5] Neve kapcsolatos lehet a magyar *tulipán*-nal (a tavasz hírnökével), és a finn *tuli-puna* (=tűzpiros, vö. magyar tulipiros) szóval, ami megerősíti, hogy Talipinu (Telipinu) a meleget adó tüzet, a tél utáni termékeny tavaszt, a tavaszi felmelegedést testesítette meg. Pirwa hegur hettita isten nevében a *hegur*-t "magaslat"-ként értelmezik. A "hegur"-ban a magyar *hegy* és *orom* (orr) szavak (hegyorom!) őrződtek meg, valamint a manysi "ur"=hegy szó. *Mén* holdisten a görög mitológiában éppúgy kisázsiai magyar eredetű, mint Apollón, mint Hermész (Hármas), és más istenek.

FINNUGOROK MEZOPOTÁMIÁBAN ÉS SZÍRIÁBAN

A mordva (mordvin) és ud-murt finnugor népnevek kapcsolatosak lehetnek az ókori észak-mezopotámiai *mardu* népnévvel, míg a *mari* (cseremis) népnév a mardu terület közelében valaha fennállt Mári város nevéből származhat. E feltevést megerősíti, hogy a mari néphit ismert és központi szerepű csodás eleme az életvíz, mely erőt adott, elűzte a rontást, csodatevő ereje visszaadta az ifjúságot: és talán nem véletlen, hogy éppen a mezopotámiai Máriban egy vizet fakasztó, kezében korsót tartó istennő szobra került elő.

Bobula Ida figyelt fel arra, hogy a komi "finnugor" nép "zürjén" (zyrian, syrjaen) nevével Szíria lehet kapcsolatban. Mivel a zürjének önmegnevezése, a *komi* Egyiptomnak "Keme" (=fekete) nevével éppúgy összefügghet, mint az ókori kisázsiai *Komana*-val, nagyon is valószínű, hogy a "zürjén" valóban azt jelentette eredetileg, hogy "szíriai".

A magyarokat is sok nyelvi és műveltségbeli szál fűzi a rokon sumér néphez, de ugyanígy a finnekhez is. Érdekes például, hogy az *első* háziasított állatfajtának közös eredetű a neve a sumérban (u), a magyarban (juh) és a finnben (uuh)! Ami arra mutat, hogy a magyarok, a sumérok és a finnek (szuomik) ősei együtt kellett élniük a juh háziasításának területén, ezelőtt kb. 8-10 ezer évvel. A sumér Etana-nak (Kis királyának) a neve is a finnből fejthető meg: etana = *csíga* (e szavunk töve visszafelé a *kis*, *kicsi* szavainkkal egyezik). Götz László hatalmas és alapos művében Lenormant 571 oldalas könyvére hivatkozva néhány jellegzetes párhuzamot említett meg, amelyek a sumér és a finn mitológia között mutatkoznak:

"1.) A Kalevala isten-triásza (Ukkó, Vejnemöjnen, Ilmarinen) pontosan megfelel a sumér An, Enlil, Enki hármasságnak. Különösen Vejnemöjnen

alakja fedi teljesen a szumér Enki tulajdonságait és funkcióit (l. Lenormant 1878, 235-237.old.).

2.) A boldogok országa, a hősök lakhelye, a finn *Kaleva* nyilvánvalóan ugyanaz a szó, mint a szumér *kalama* (»az erősek földje«, »fejedelmi föld«, »a drága föld«), amely egyúttal a szumérok országának neve is volt, »haza« értelemben (l. Lenormant 1878, 243. old.).

3.) A szumérok a gonosz lelkek , az ártó démonok hazáját a környező pusztaságokba, Arábia homoksvatagjaiba helyezték, a finnek pedig - teljesen analóg módon, északi hazájuk földrajzi adottságainak megfelelően - a Jeges-tenger jégsivatagainak vidékére. ...a teljesen elütő földrajzi környezet ellenére is átmosódik az eredeti szumér elképzelés: a Kalevala egyik éneke részletesen leírja a gonosz lelkek lakhelyeit, ahonnan azok az emberekre törnek, s e részben »a homok országá«-ról is szó van, holott Finnországban és környékén sehol sincs homoksvatag (l. Lenormant 1878, 245-246. old.)

4.) Szintén feltűnő párhuzam mutatkozik a finn *Kipumäki* vagy *Kipuvuori* - a »fájdalmak hegye«, ahol a betegségek démonai tanyáznak - és a szumér »harsag gig-ga« (»a nyugat hegye«, de egyúttal »a betegség hegye« is; vö. gig = »éj, sötét«, azaz »nyugat«, ugyanakkor azonban »beteg« is) között, ahonnan a varázsszövegek szerint a leghatalmasabb ártó démonok kiindulnak. Sőt, a finnek a »fájdalmak hegyé«-t éppúgy nyugati-északnyugati irányban képzeltek el-, mint a szumérok: a Tuonela folyó egyik északnyugati szigetén. E hegy tetején a finn mítosz szerint kilenc lyuk van, amelyekbe a betegségek a varázsigék hatására visszahullanak. E képzet pontosan megfelel egy szumér varázsszövegnek, amelyben arról van szó, hogy a betegséget a föld elnyeli (l. Lenormant 1878, 249. old.)

5.) A finn betegségűző varázsszövegek azonban általánosságban szemlélve is ugyanolyan szellemben és teljesen hasonló módon épülnek fel, mint a megfelelő szumér varázsszövegek: gyakran még a kifejezőmód is azonos. Lenormant a 250-251. oldalon bizonyítékkul idézi a Kalevala 45. énekét, amely valóban meglepő, a részletekbe menő sorozatos egyezéseket tartalmaz az azonos témájú szumér ráolvasásokkal." [6]

A KANGAROK, ÚZOK ÉS BESENYŐK EREDETÉRŐL

Halasy-Nagy Endre írta, hogy a "khangarok ősi központja a hajdani Média területén Kangávar volt." [7] A besenyők egyik neve volt a kangar. Lehetséges, hogy e kangar népnév a sumérok országának Kengir

nevéből ered, akkor viszont ebből adódóan a kangarok (besenyők) a sumér nép Médiába települt maradéka voltak. Götz László szerint a Kr.u. 8. században a Tigris folyó egyik forrásánál létezett egy Kangvar (Kingivar) nevű erőd, mely a magerdan törzs fészke volt. [8]

Pálfi Károly 1933-ban kiadott művében [9] kitér annak a vizsgálatára, hogy hol lehetett a Jób könyvében emlegetett Úz földje. Arra a következtetésre jutott, hogy egyes-egyedül Perzsiában lehetett. A besenyőket "úz"-oknak is nevezték. Az úzok magyar eredetét pl. a *Jób* név igazolja: ő ugyanis kivételesen *jó* ember volt a bibliai könyv szerint.

Götz László Strabonra hivatkozva említi, hogy a szakák kíséretében tűntek fel a Kr.e. 2. században az "asi"-nak (=úz) és "pasiani"-nak (=besenyő) nevezett népek Szogdiában és Baktriában. [10]

A KUNOK ŐSHAZÁJA ÉS KOMMAGÉNÉ

Anonymus magyar történetében 27-szer említi a Cumanus (Kumán) népnévet. [11] A kumánokat csak a magyarok nevezték kunnak. A kumán (Cumanus) név töve megegyezik a kun népnévvel, és eme ősi kun vagy kum népnév összefügg a hun-nal is. Fáy Elek írta: "...a teremtő és fenntartó minőségének személyesítőjéről Khun, Khon, Khom, Kám istenről, meggyőződésem szerint a kunok vették a nevüket. A magyar népnévnek alapul szolgáló mag pedig...úgy függ össze a kam vagy kun, hun népnévnek alapul szolgáló Kun, Kam vagy Kom istennel, hogy amaz az utóbbinak magva, azaz magzatának tekintendő." [12] Fáy a Kommagen (e) országnevet is említi, mint a mag és kam népnevek összefüggésének egyik bizonyítékát. [13] Abu-l-fida 1321-ben tudósított Kummadž.r városról, egy olasz minorita ezzel egyidőben Cummageria alakban jegyezte fel a város nevét. A Derbend-name szerint Anosarvan perzsa király építette a VI. század első felében. [14] A Kummadzar (Kummageria) név a Kommagéne országnévvel kétségtelenül összefügg. Mindkettő alapját a *Kum* és *Mag* népnevek összekapcsolása adja. A Hunor-Magor ikerpár tisztelete és a csodaszarvas-mondánk is ide vezethető vissza. (Kisázsiaiban őshonos az a szarvasfajta, mely a székel-palóc regösénekeinkben is megjelenik: oldalain világos pöttyökkel, amely a csillagos égre emlékeztet.) Mindez arra mutat, hogy a kunok és magyarok az ókorban együtt éltek Szíria és Kisázsia határvidékén, Kommagéne (Kummuh) nevezetű országukban, amely a Taurus-hegységben terült el. A Nepálban élő ősi magar nép önmagát *khám-magar*-nak nevezi! A magaroknak csodaszarvas-mondájuk, rovásírásuk van, fejfákat állítanak a sírokra temetőikben. [15] Ők több ezer éve szakadhattak ki a khám-magyar ősnépből.

A kunok, azaz kumánok őshazája tehát éppúgy Kisázsia volt, mint a magyaroké, ugyanis az ókori Kappadókiában és Pontusban is volt Komana nevű város és mindkettő ugyanannak a Ma (finnugor nyelvekben = földanya) istennőnek volt szentelve. A jellegzetes hosszúkás, hegyes kunsüveg is az ősi Kisázsiából származtatható.

A kunok tehát a magyarok iker-testvérnépe, közös őshazában éltek a magyarokkal és a honfoglalást is közösen hajtották végre a Kárpát-medencében, mint azt Anonymus krónikája is tanúsítja.

A SZABIR TÖRZSEINK ŐSHAZÁJA

Bíborbanszületett Konstantin bizánci császár (913-959) "A birodalom kormányzása" című munkájában írta a magyarokról, hogy "abban az időben nem türköknek hívták őket, hanem valamilyen okból sabartoi asphaloi-nak nevezték." [16] A "sabartoi asphaloi"-ban a "sabartoi" a tulajdonképpeni népnév, amely a görög többes szám toldalékával van ellátva. Eredeti alakja sabart, sabar lehetett. Honnan ered ez a név?

"A szubareus törzseknek és Szubartu országának nevével a sumer-akkád és babiloni feliratokban, különösen pedig a Mariban előkerült fontos feljegyzésekben találkozunk. Még Sargon, Akkad ősi királya is harcolt Szubartu országával. A Tigris északi folyásától egészen Nippurig terjedő hatalmas területen mindenütt kerültek elő szubareus neveket tartalmazó feljegyzések...A szubareus befolyás déli irányban egészen Szíriáig hatott." [17] Észak-Mezopotámiát, ahol Assíria is létrejött, "az i.e. III. évezred sumér szövegei »Su-bir«-nek, az i.e. III. és II. évezredből származó akkad szövegek »Subartu«-nak nevezik, ezzel függ össze a lakosság subaru elnevezése is. A legtöbb kutatónak az a véleménye, hogy ez a magukat hurritának nevező törzsek sumer-akkad elnevezése." [18] Egy észak-mezopotámiai asszír tartományt "Sabiresu"-nak neveztek. [19] A szabar-szabir név eredetileg az ősanýára vonatkozhatott, hiszen ez is a szem szavunk módosulata (az "m" "b"-vé alakult, mint a zab esetében.) Alátámasztja ezt, hogy a manysi és chanti nyelvjárásokban egyes ezüstoffajták elnevezésében a kozmikus és mítikus anyjának Saber, más esetben Kemi nevét használják összetételekben. [20] A nő-elvi (matriarchális) törzseknél azért volt az ezüst a szent fém, mert az ezüst a Holdnak, a nőiség és anyaság planétájának a féme. Az ókori Háránt még az arab hódítás után is szabírok lakták és városuk ősidők óta a Hold-tisztelet egyik központja volt. [21] A háráni szabírok által megőrzött hermetikus iratokban szerepel a "Tát" név, ami kapcsolatos lehet a *tátos*-sal, régi szabir törzseink papjainak nevével. A "Tát" névalak Hermész egyiptomi Thot (=magyar "tud") nevének egyik változata, és a *tátos* másik neve is lehet *tudós*.

Jegyzetek

- [1] Ókori keleti történeti chrestomathia. Bp., 1965., 165.o.
- [2] A hettiták regénye. Bp., 1964., 64.o.
- [3] Ethnographia 1904., 433. o.
- [4] Mitológiai enciklopédia, Bp., 1988., I. köt., 506.o.
- [5] Mitol. enc.,1988., I. k., 521.o.
- [6] Götz László: Keleten kél a Nap. Bp., 1994 .,II.köt., 830.o.
- [7] Besenyő ünnep vagy honfoglalás? Demokrata, 1996/33. sz.
- [8] Az előázsiai ősnylv felé. (Wien,1981.),27.o.
- [9] A magyar nemzet őstörténete és a zsidóság. Bp.,1933.,67.o.
- [10] Keleten kél a Nap. Bp.,1990., 111.o.
- [11] Györffy György: Anonymus. Bp., 1988., 109.o.
- [12] Fáy Elek: A magyarok őshona., Bp.,1910., 287.o.
- [13] Fáy: I.m.,1910., uo.
- [14] Németh Gyula: A honfoglaló magyarság kialakulása. Bp.,1991.,306.o.
- [15] Turán 1998/2. sz.,43-49.o.: Magyarok közt Nepálban (+ Magariában nincsenek tolvajok. Magyar Nemzet, 1999. február 20.)
- [16] A magyarok elődeiről... Bp.,1986., 118.o.

[17] V. Avgyijev: Az ókori kelet története. Bp.,1951., 219-220.o.

[18] Világtörténet. I. kötet, Bp., 1962., 305.o.

[19] Világtörténet, 1962., I. köt., 548.o. Asszíria térképe, 33-as tartomány

[20] Bartha Antal: A magyar nép őstörténete. Bp., 1988., 170.o.

[21] Hans Biedermann: A mágikus művészetek zseblexikona.
Bp.,1989.,302.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepek.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/4.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

V. A magyar műveltség származtatása

Nem akarom elismételni a 150 éve mindenütt tanított és a hivatalos áltudósok hirdette együgyű rágalmakat az ősmagyarok nomád voltáról, állítólagos szókölcsonzéseiről, északi nemlétező, sosemvolt "őshazái"-ról. Az Igazság úgyis örök, a hazugságot pedig hozzá kell segíteni, hogy mielőbb semmivé foszoljon szét.

A sajnós, hosszú idő óta uralmon lévő történelem- és nyelvhamisítók által létrehozott kód szétozlatására álljon itt néhány magáért beszélő tény.

A BÚZA. Állítólag a búza a csuvas "pari"(!)-ból származik, amely megfelelne még a köztörök "bugdai"-nak is. Eme erőltetett és valószínűtlen származtatás helyett nem inkább a sumir-akkad *bututtu* (=búza) szóval, vagy méginkább ennek egyiptomi *bótet* változatával [1] kellene összevetni a magyar *búza* szót? Ráadásul volt olyan egyiptomi gabonafajta, amit *besá*-nak neveztek. [2]

A SZEM. A legkisebb súlyegység az árpaszem volt Babilonban: a neve pedig *seum* volt! [3] A szem a legősibb magyar szavak egyike, nem mi vettük át az akkad nyelvből.

A SZÁM. Aligha ered a *szám* szavunk a köztörök "sa-" (=számol) igéből.

A szám fogalma (számosság=sokaság) a gabonaszemmel kapcsolatos.

AZ EKE. Az *eke* szavunk, mivel az eke ék alakú, nyilvánvalóan az *ék* szavunkból képeztetett, nem pedig a török "akag"-ból, ami az "ak"=vet ige származéka.

A GYÜMÖLCS. A *gyümölcs* szavunkat, amely nyilvánvalóan a gumóra vagy inkább a *gümő*-re, és ezeken keresztül a mag alapszóra vezethető vissza, mégis a török "yimis"-ből eredeztetik, melynek előzménye a "ye" (=eszik) ige! A *körte*, mivel kerekded gyümölcs, a *kör* gyökszóból képződött, tehát szintén nem lehet török, ahogy a *som* se, amely *szem* alakú!

A SZŐLŐ. A magyar *szőlő* szót a török nyelvekben meglévő bogyó (!) jelentésű "yiläk", "yelak"-ból akarják levezetni. [4] Holott az ókori Egyiptomban a szőlővessző istenének neve *Sai* (Saj) volt [5], ráadásul a *szilvá*-ban is ugyanaz a tő ismerhető fel.

Gerő János írta: "...a magyarok ...arról a vidékről jöttek, ahol a szőlő ősi növény. Ott, a Kaukázustól délre, keletre és nyugatra van az igazi hazája. Gyümölcsfáink is, nagy részben, alighanem onnan származnak. Éppen ezért nyilvánvaló: a betelepülő magyarság régi hazájából a szavakkal együtt hozta magával ezt a mezőgazdasági »tudományt«". [6]

Ősi, magyar képzésű *bor* szavunknak (vö.: *vér*) a középperzsában van meg a mása. [7]

A KERT. Az akkad "kiru" (=kert) szó a magyar *kert* mása. Csakhogy e szavunk is sajátos magyar alkotás: *kerített* helyet jelent! (Átment "indoeurópai" nyelvekbe is: latin *hortus*, német *Garten*, stb.)

A HATÁR. A mezopotámiai határkövek neve *kuduru* volt. [8] A magyar *határ* a *kudur(ru)* pontos megfelelője.

A VÁROS. A magyar *város* szó a *vár*-ból képződött. A vár a várással is összefügg, így ez is magyar eredetű szó, mely átkerült az óindbe (vara), a pahlavi perzsába (war) és az avesztába (var-, jelentése vár). A környező népek a magyarból vették át a város szót: így pl. a románok "oras" formában. Már ez is ékes cáfolata a bárgyú legendának, hogy a magyarok nomádok lettek volna.

A DIÓ. Valószínűtlen, hogy a *dió* a török "yagaq"-ból eredne. Az ógörögök a diót Isten makkjának, "Díósz bálanosz"-nak nevezték és a dió *Diana* szent fája volt.

A SÖR. Az újbabiloni korban a gabonasörre a *szirisu*, *szirasu* szót használták. [9] Sör (ser) szavunk párhuzamai: manysi *sor*, udmurt *sur*, szanszkrit *sura*. A Kalevalában a sör eredetéről szóló mitológiai ének is olvasható.

A TÚRÓ. Ezt a szavunkat is a török jövevényszavak közé sorolják, pedig az ógörög *túrosz* jelentése is: *túró*, sajt.

A KÉP. Ha a *kép* szavunk török lenne, akkor az kellene legyen a latin *copia* is.

A TÖRVÉNY. E szavunk nemcsak a héber "tóra" rokona lehet, hanem a szanszkrit "dharma"-é is (mindkettő jelentése: törvény).

A KÖNYV. A mordvin "konov" = papír éppúgy kapcsolatos vele, mint az asszír "kuniku" (= tábla, oklevél). De magyar képzésű szó lehet ez is: a göngyöl(eg), a *konc*, *gönc* (=köteg, csomó) rokona.

Jegyzetek

[1] Klima, Josef: Mezopotámia. Bp., 1983., 116.o.

[2] Gaál Ernő: A sör. Bp., 1988., 30.o.

[3] Lipin-Belov: Az ékírás regénye. Bp., 1956., 275.o.

[4] Ligeti Lajos: A magyar nyelv török kapcsolatai. Bp., 1986., 294.o.

[5] Mitol. enc., Bp., 1988., I., 461.o.

[6] Gerő János: Évezredek üzenete. Bp., 1994., 82.o.

[7] Ligeti: I.m., 1986., 235.o.

[8] Klima: I.m., 1983., 94.o.

[9] Gaál Ernő: I.m.,1988., 99.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepek.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/5.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

VI. Embertani vizsgálatok eredményei

Tóth Tibor antropológus véleményét egy 1975 (!)-ben megjelent könyvből idézem: "A honfoglaló magyarság csonthagyatéka a *szarmata leletek közt van, távol a Káma-medence csoportjaitól*. A legújabban végzett, még szélesebb körű összehasonlításokból megállapítható, hogy a honfoglaló magyarság leletanyaga igen megegyezik az alsó Volga vidékéről feltárt, a honfoglalás előtt másfél ezer évvel eltemetett csontvázak anyagával." [1] Ebből arra lehet következtetni, hogy a magyarság őseit embertani szempontból *is a szkíta-szarmata népességben* kell keresnünk. Kiegészíti és alátámasztja mindezt Lipták Pál is, aki "Embertan és emberszármazástan" című egyetemi tankönyvében írta a IX. századi honfoglaló magyarság középrétegéről: "embertani képe a vezető rétegektől határozottan eltér, jöllehet a középréteget alkotó rasszkomponensek kisebb arányban a vezető rétegben is megtalálhatók voltak. Ennek a harcos rétegnek a leglényegesebb összetevői a gracilis mediterrán (m), a nordoid (n) vagy a keskeny arcú dolichomorf típus; ez utóbbi lehetett magas termetű robusztus mediterrán is (am). Végül jelentős komponens a pamíri (p) rassz is." [2] Ez utóbbi rasszról máshol a következő leírást adta Lipták: "A pamíri típus eredetileg az iráni nyelvet beszélő népekkel állt kapcsolatban, ma is a tadzsikoknál, illetőleg Perzsia (Irán) egyes tájain a leggyakoribb." [3] A magyar köznépet az Árpád-korban 31% *nordoid*, 28% *mediterrán* embertani komponens jellemezte. [4] És ami nagyon lényeges: "Sajátos és jellemző, hogy a

turanid és az urali rassz ebből a két rétegből "[vagyis a nép zöméből]-BL] "úgyszólván teljesen hiányzik." [5] Mindebből az a következtetés adódik, hogy őseink elő-ázsiai, iráni, mediterrán területekről származnak, nem voltak soha sem uráliak, sem mongoloidok, sem turanidok.

Jegyzetek

[1] Boros J.-Rapcsányi L.: Vendégségben őseinknél. Bp., 1975., 152.o.

[2] Lipták Pál: I. m., Bp., 1980., 319.o.

[3] Lipták: I. m., 265.o.

[4] Lipták: I. m., 319.o.

[5] Lipták: I. m., uo.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/6.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

ELSŐ RÉSZ: ŐS-NÉPEK

VII. Ókori egyiptomi-magyar kapcsolatok

FEKETE ÉS VÖRÖS. Kákosy László írja, hogy "az egyiptomiak a megművelhető területet, a völgyet és a Deltát tekintették hazájuknak, ez volt Egyiptom, az ő nyelvükön Kemet, a Fekete (föld). Az elnevezés az iszap sötét színétől ered. Kemet szomszédja keleten és nyugaton is a Deseret volt, a Vörös (föld), a sivatag." [1] Az Egyiptomot keletről határoló tenger is így kapta a "Vörös" nevet. Mint említettem, a pun (főníciai) név is vöröset jelent.

A legrégebb, legeredetibb magyar mesékben gyakran szerepel a Fekete ország (és király), és a Vörös ország (és király, vitéz) szembenállása. Így például "A vörös erdő" című mesében szó van a fekete királyról és országáról, valamint a vele szemben ellenséges vörös királyról (és vörös várról, vörös erdőről). "A három vadász királyfi"-ban (Kriza J.) olvasható, hogy volt egy fekete gyász városa, azon túl a fekete tó, a fekete havas. Eljött a fekete városba a Veres vitéz, (az álhős), akit aztán lelepleztek. "A vak király"-ban mondja a kocsmáros: "biz azt még a Veres-tengeren is túl kellett volna keresni."

"A királyfi meg a griffmadár"-ban (Karcvai népmesék) a Veres-tenger a mesekezdő formulában fordul elő. A "Fekete ország" tehát meséinkben is a saját hazát jelképezi, míg a "Vörös király" v. ország, vitéz az idegen, ellenséges erő, terület megnevezése.

AZ EGYIPTOMI-FINNUGOR TEREMTÉSTÖRTÉNET. Egy ősi egyiptomi teremtéstörténet szerint [2] "egykor réges-régen, amikor a világon még semmi más nem volt, mint a végtelen víztükör, ebből az ösvízből kiemelkedett egy domb, amelynek tetején békák tanyáztak, és rajtuk kívül nem volt ott egyéb, mint egyetlenegy libatojás. Akkor még mindent sötétség borított és a teremtés előtti csendet egyetlen hang sem törte meg. Egyszer csak azonban meghasadt a tojás, és kibújt belőle egy liba, - a Nagy Gágogó, ez a liba nem volt más, mint a Nap, minden élőlény, isten és ember teremője. Vidám gágogással keringett a vízzel borított végtelen fölött, és ő hozta magával az első fényt és az első hangot, amely megtörte az időtlen ősi csendet és homályt..."

Ennek a teremtéstörténetnek két legfontosabb eleme fennmaradt a finnugor népeknél: a békákról szóló rész a komiknál, az ősmadárrol szóló pedig pl. a Kalevalában. A komi teremtéstörténet ("Hogyan keletkezett a Föld?") így kezdődik: "Korábban nem volt sem ég, sem föld, de volt mocsár és rajta zsombék. Semmiféle vad, madár, ember sem élt. Nem volt se Nap, se Hold, de mégis világos volt.

Egyszer a szúnyogok csípései elöl kimászott a mocsárból két béka, nagyon hasonlók egymáshoz, soványak, éhesek, és éhségükben brekegésbe kezdtek..." [3] Az egyik béka a jó, a másik a rossz képviselője volt. Vannak karél rúnók, "amelyekben egy madár (kacsa, lúd, sas) az ősóceán vizei felett fészket keresve röpköd. A madár Väinämöinen térdére vagy a vizek közepén emelkedő dombra rakja le tojásait (hármát vagy hetet). A tojás legurul és összetörik: felső feléből lesz az ég, alsó feléből a föld, sárgájából a Nap, fehérjéből a Hold, »tarka részeiből« a csillagok." [4]

DZSED-OSZLOP ÉS FEJFA. A ded (dzsed)-oszlop "a legősibb isten-szimbólumok közé tartozik. Már az I. dinasztia-kori heluáni temetőben is feltűnik. ...A túlvilági életben is szerepet játszott: egy elképzelés szerint a halott két dzsed-oszlopon megy fel az égbe." [5] A Halottak Könyvében a dzsed-oszlop Ozirisz hátgerinceként van említve, ez azonban Kákosy László szerint csak késői, másodlagos magyarázat. A ded (dzsed) szó talán tetem szavunk tövével rokon. (Vö. még angol "dead" [ejtve: ded] =halott, holt). A dzsed-oszlop tehát a halottakkal, a túlvilági élettel volt kapcsolatos.

A magyar oszlopos fejfák kétségtelenül kereszténység előtti hagyományt őriztek meg. A magyar fejfák nem származhatnak sem a halottégető nomád türköktől, sem a szintén halottégető nomád indoeurópai népektől. A magyar fejfák egyes változatai feltűnően hasonlítanak az ősi egyiptomi dzsed-oszlopokra. A magyarok két lábfát is állítottak az elhunytak lába felől, a sír fejfával ellentétes oldalán. Alighanem ezek segítették a halottat az égbe jutni. A rovátkák mintegy lépcső- és létrafokokként szolgáltak a

halottnak. A fejfa tehát egyszerre jelképezhette az éigérő fát és magát a halottat is. A fejfákra kört, Nap-jelképet, fát, madarat, tulipánt véstek - ezek lehettek a legrégebbi ábrázolások is.

VÖRÖS ÉS FEHÉR. Gyarmath Jenő a magyar címer alkotóelemeinek eredetét is vizsgálta. Kereste a magyarázatot arra is, hogy "nemzeti címerünk pólyáinak színe miért vörös illetve fehér." [6] Észrevette, hogy ez kapcsolatos lehet a különböző magyar egyházak elnevezéseivel. "A történeti Magyarország területén számos »egyház« helység található. Például Egyházaskesző, Egyházaskozár, stb. Vannak azonban olyan egyházas helységek, amelyek közül az egyik csoportot a »fehér«, a másikat pedig a »veres-vörös« szóval jelölik. E két színen kívül más színnel (mint pl. barna, kék, sárga) jelzett egyházas helység nem található. Az említett helységek nevének eredetét a templom építőanyagának színére visszavezetni nem lehet." [7] Az idézett szerző nem jött rá a valódi megoldásra, mindössze annyit írt, hogy a "fehér" az uralkodó, a "vörös" pedig a katonáskodó réteg előkelőinek a színe lehetett. De mivel itt egyházak, azaz templomok elnevezéseiről van szó, a vallási tartalmat kell elsősorban figyelembe venni a színjelkép vizsgálatakor. Ugyanis az egyiptomiak szintén két szín alatti úrvacsora-szertartást gyakoroltak, "melynél a Hold és a Nap (fehér és vörös) színei játszottak szimbolikus szerepet." [8] A Hold a kenyér, a test, a víz és a nő megfelelője (=fehér szín), a Nap pedig a vörösbőr, a vér, a tűz és a férfi megfelelője (=vörös szín). Az egyiptomi Halottak Könyvében "fehér gabonából sült cipó" és "rőt gabonából erjesztett sör" szerepel [9], de máshol fennmaradt az egyiptomi pap varázsigéjének szövege, amellyel a bort Ozirisz vérévé alakítja át. [10] Egyiptomban más vonatkozásban is szerepel a vörös-fehér páros: Alsó-Egyiptomnak vörös, míg Felső-Egyiptomnak fehér koronája volt. [11]

OZIRISZ-MÚMIA ÉS MÉZES-BÁB. Mereskovszkij írta a "Kelet titkai"-ban, hogy "az abüdoszi misztériumoknál aranyteknőben búzalisztból, datolyából, tömjénből, mirhából, vízből, földből és drágakövekből dagasztottak tésztát; ebből a tésztából aranyformákban megformázták Ozirisz szétszaggatott testének minden részét, majd e részeket kicsiny, mintegy fél rőf hosszú múmiává egyesítették. A múmiát a napon kiszáritották, Ozirisz ravatalára helyezték, számtalan lámpa és füstölő közé, végül pedig eltemették." [12]

A magyar mézeskalács lisztből, mézből és cukorszirupból készülő sütemény. Jellemző, hogy a mézeskalácsost "bábos"-nak és "mézesbábos"-nak is hívták. Úgy látszik, a legrégebbi mézeskalács a "pólyás babát" utánzó báb lehetett. A "pólyás baba"-alak valójában Ozirisz múmiáját utánzó sütemény. Az sem véletlen, hogy a *báb* szó nyelvünkben a bebábozódásra is utal, a pillangó életének egy jellegzetes szakaszára, ami hasonló az ember halotti állapotához. A múmiába ("báb"-ba) bebábozódott holttestből kiszálló lélek a bábból kiröppenő pillangóhoz

hasonló.

Mivel az egyiptomiak úgy tartották, hogy a gabona Ozirisz testéből nő, ezért a kenyér is éppúgy Ozirisz testét jelképezte, mint a fent említett abüdoszi tészta-múmia és mint a magyar mézes-báb. Aki evett Ozirisz testéből, az az istenné kívánt átalakulni, átlényegülni.

A KETTŐS KIRÁLYSÁG. A Kr.u. 677-700 körüli honfoglalás fehér (szabír) magyarjainál kettős királyság volt, akárcsak a szintén szabír nevezetű kazároknál. A kettős királyság eredete Egyiptomba követhető vissza. Ott ugyanis az ország két részből állt: Alsó- és Felső- Egyiptomból. A déli országrész koronája fehér volt, alsó-Egyiptomé pedig vörös. Kr.e. 3000 körül az I. dinasztia egyesítette a két országrészt. A kétféle koronát is egyesítették! Az egyiptomiak, akárcsak őseink, a világot dualisztikusan ("kettős osztályozás"-sal) értelmezték (Ég-Föld, Hórusz-Szét, Észak-Dél, két ország, két part, stb.) A királyt "Két Úr"-nak is nevezték, ezért volt két hadvezér és olykor két főváros. [13] Mindez érthetővé teszi, miért alakult ki a kettős királyság intézménye. Mind a fehér- (szabír), mind a fekete - magyar ág szoros kapcsolatokat tartott fenn az ókori Egyiptommal. Magyarország is Fehér- és Fekete- Magyarországra oszlott a IX. századi fekete-magyar bejövétel után. [14]

Jegyzetek

[1] Kákossy László: Ré fiai. Bp.,1979., 21.o.

[2] A. Kazsdan cikke nyomán: Univerzum 23. sz.

[3] Finnugor-szamojéd regék és mondák. Bp., 1984., I. köt.,441.o.

[4] Mitológiai enciklopédia. Bp., 1988., I.köt., 530.o.

[5] Kákossy László: Varázslás az ókori Egyiptomban. Bp., 1978.,155.o.

[6] Mezopotámiai emlékek Magyarországon. Bp., 1995. 101.o.

[7] Gyarmath Jenő:I.m.,1995., 101.o.

[8] Kilépés a Fénybe. Egyiptomi Halottaskönyv. Bp., 1994., 146.o.

[9] Kilépés...I.m.,1994.,72.o.

[10] Alfáric, P.: A kereszténység társadalmi gyökerei. Bp.,1966., 161.o.

[11] Kákósy László: Ré fiai. Bp., 1979.,84., 294.o.

[12] Mereskovszkij, Dimitrij: I.m., Bp., 1992., 62.o.

[13] Thomson, George: Az első filozófusok. Bp.,1975., 76.o.

[14] László Gyula: A "kettős honfoglalás". Bp., 1978.,137-148.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/1/7.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

I. A szkíták származása

A szkíta kérdés megoldása a magyar őstörténet egyik kulcsává válhat. A szkíták "indoeurópai" eredete egyáltalán nem bizonyított, ezért a szkíták "iráni", azaz "indoeurópai" nyelvű és származású népként való feltüntetése nem egyéb, mint ködösítés és félrevezetés. A szkíta gyűjtőnéven ismert népcsoport minden jel szerint, a fennmaradt bizonyítékok tanúsága szerint magyar, valamint "finnugor" és türk nyelven beszélő törzsekből állt. A szkíták legnyugatibb ága, a palócok és székelyek 2600 éve a Kárpátok közt élő ősei, magyar eredetű, a szkíták keleti ága türk származású. A türkök és magyarok közti területen pedig valószínűleg ún. "finnugor" nyelveken (finn, mari, mordvin, udmurt) beszélő szkíta törzsek éltek.

A "szkíta" népnévről

Fáy Elek írta, hogy "a mi szorosabb népcsaládunk szkíta nevének alapját én a latin sagitta (nyíl) szóban látom, és pedig annyival határozottabban, mivel a szkitháknak azon feníciai szukkoth neve is csaknem azonos hangzású a nyílnak asszír sukutu szavával." [1] Nagy Géza is említi alapvető művében [2], hogy a szkíták a nyíl használatában semmilyen európai néptől utol nem ért jártasságra tettek szert, "úgyhogy nevük

egyjelentésűvé vált a »nyilas« -sal, a »nyíllövő «-vel, mint például a germán nyelvekben (v.ö. svéd skjuta, ónémet skiutan, ném. schütze, angol shoot)". A nyílnak a latinbeli "sagitta" neve a magyar "szakít" (=tép, stb.) szót is felidézi, de "szak[as]" (vö. szakad, ebből szakadár, stb., a "szak" pedig "rész"-t jelent) szavunknak is lehet köze a "szkíta" népnévhez. Padányi Viktor a szkíta (szaka) népnév más jelentéseit tárta fel: "A »nép« szó, abban az értelemben, hogy vérségileg, vagy egyéb alapon összetartozó embercsoport, szumirban éppúgy, mint az összes őstörök nyelvekben, »szak«, »szaka«, »saag«, »sagga«. A szaka »emberekből összetevődő, szerves kötelék«, nép, törzs, nemzetség, »had« ...megvan a magyarban is, ma is »szék«, »szeg« formában, csak jelentése, mivel mindkét szónak van egy másik jelentése is, homályossá vált. A »székhely«, »székváros« innen ered s nem valami trónra vagy hivatali székre való utalás. Ősi településű falvaink »szeg«-ei (Alszeg, Felszeg, Kovács-szeg stb.) mint egy-egy nemzetség, »had« által lakott falu, vagy városrészek szintén erre utalnak, de erre utalnak falu és városnevek is. Pl. Szeged, Bessenyszög, Kunszeg, Szeghalom, sőt maga a »székely« népnév is az ősi »szaka« szó elhomályosult származékai." [3]

A szkíták eredeti "szaka" és "szakja" (=székely) nevének találó értelmezése lehetséges a finn nyelvből is (összefüggésben a sumérral és őstörökkel!) : a finn "suku" jelentése ugyanis "nemzetség, törzs, faj, származás, eredet". Hérodotosz írta: "A szküthákhoz tartozó szakák...egy szagarisz nevű csatabárdot hordtak" és "a perzsák minden szküthát szakának hívnak." [4] A "szagarisz" nevű balta azonos lehet a magyar "szekercé"-vel. Mivel a szkíták (szakák) nemcsak, mint nyilazók voltak híresek, hanem arról is, hogy sátras kocsikon (szekereken) jártak, így valószínű, hogy "szekér" szavunk is összefügg a "szaka" névvel. Az agathyrs-szkíták kb. Krisztus előtt 600 évvel szállták meg Erdélyt (elsősorban a Maros menti területeket). Nevük a magyar nyelvből értelmezhető: aga-thyrs, azaz ág-törzs (=törzs-ág).

Az etruszkok őseként ismert *Thyrsénos* királyfi nevében is "törzs" szavunk rejlik. (V.ö. *torzsa*; és *thyrsus*= repkénnyel és szőlőlombbal körülfont bot). Azért hasonlították magukat a fák részeihez (törzs, ág), mert a *fajt* a magyarok a paradicsomi életfától eredeztették (mint a fa-> faj szavaink összefüggése is mutatja).

Szkíta nevek - szkíta istenek

A szkíta eredetmonda szerint Targitaosznak, az első szkítának három fia született: Lipoxaisz, Arpoxaisz, Kolaxaisz (az utóbbi volt a legfiatalabb). Az ő uralmuk idején aranytárgyak hulltak az égből a földjükre: eke, iga, kard, bárd, kupa. A legidősebb fiú közeledett először az aranytárgyakhoz, de azok lángolni kezdtek. A második (a középső) fiúval ugyanez történt. A

legkisebb fiú közeledtére viszont a lángok kialudtak, és ő elvitte az eszközöket a házába, és övé lett a királyi hatalom is. Mindegyik fiútól egy-egy törzs eredt.

Ez az eredetmonda magyar (és finnugor) szempontból megfejthető. Ugyanis: az aranytárgyak az égből hullottak, a földön pedig égtek. A magyar nyelv ugyanazzal a szóval fejezi ki az égboltot és az égést. De az *iga* és az *eke* szavaink is nyilvánvalóan az "ég" alapszóból származnak! Ami jelzi, hogy őseink az igát és az ekét az égből valónak hitték.

Meséinkben gyakran szerepel a három fiútestvér, akik közül a hős a legkisebbik fiú. "Ez talán az egyik legáltalánosabban ismert jellemvonása a magyar mesének." [5] László Gyula idézi azt a magyar népmesét, amely így kezdődik: "Vót egy kirájnak három fija, egyet híttak Árpának, másikat Zabnak, harmadikat Kölesnek." [6] Az Arpoxais név "Árpá"-nak (vagy "Árpáská"-nak), a Kolaxais "Köles"-nek (vagy "Köleské"-nek) is értelmezhető tehát. A legkisebb fiú neve, a *Kola*(xais) a finn nyelvből is megérthető: ugyanis a finnben "kolea"= hűvös, zord. A szó kapcsolatos a magyar hal, hűl, holt, stb., igen kiterjedt szóbokkal is, de a monda szempontjából fontos lehet, hogy a finn "kalu"= szerszám, eszköz, *holmi* - hiszen *Kola*(xais) szerszámokat, eszközöket vitt haza és általuk lett király! Tehát a legkisebb fiú volt képes lehűteni a lángoló égi ajándékokat. Ő lehetett a Kubán (Hüpanisz) folyó és az Azovi-tenger (Maiótisz-tó) mentén élő királyi szkíták mondai őse. Nevével lehet kapcsolatos a manysi "kol"= ház, a finn "kyla"= falu szó is, ami megerősíti, hogy a királyi szkíták házakban, falvakban laktak! Az *Arpo*(xais) névben az "árpa" szavunk rejlik, tőle származhattak a földműves szkíták. Ezek szerint *Lipo*(xais) kellett legyen az ún. "lovas szkíták" őse. Neve vagy a magyar "ló"-ból ered (v.ö. manysi "luw"=ló) vagy a szintén magyar (és finnugor), a lebegésre, madárra, repülésre vonatkozó szógyökből származik (*lebeg*, *repül*, *levegő*, *liba*, *levél*, *libben*, stb., vö.: komi "lebni"= repül, "lebac"= madár), ami azt jelentené, hogy a levegő-elemmel, a madarakkal is kapcsolatos, de gondolhatunk a szárnyas ló ősi szkíta-magyar képzetére is! A három fiútestvér jelképezhette a három világot: az eget Lipo, a földet a gabona-nevű Arpo, az al- vagy túl-világot Kola. Erre utal az is, hogy Kola meghal az Arpo ellen vívott harcban (ezt Valerius Flaccus említi [7]). V.ö.: magyar "hal", "halál", "hál", finn "kuolo"= halál, "kalma"= másvilág, chanti "kal, kol"= meghal, "kal"= hál, alszik, stb. Az említett kincsekkel kapcsolatos volt egy szkíta évi ünnep: "a kincsek mellett... elalvó ember egy éven belül elkerülhetetlenül meghalt." [8] A magyar mesékben fennmaradtak e szkíta mondák részletei. A három fiútestvér nevében a közös -xais elem talán a votják (udmurt) "eksei", zürjén (komi) "eksi" = fejedelem szavakból vezethető le.

Hérodotosz szerint a szkíták Hestiát, a tűzhely istennőjét *Tabiti*-nek nevezték. A manysiban (legközelebbi rokonnyelveink egyikében) a tűz:

"tabt", "taut", azaz a szkíta névnek pontos megfelelője. Zeusz szkíta neve Papaiosz volt (azaz: Papaj), ennek párhuzamaként Nagy Géza a mongol "babai" (=atya, úr) szót említi. (Hippokratész a szkítákat mongolos külsejűeknek írta le - természetesen az nem biztos, hogy a mongolos külső valamennyi szkítára jellemző volt!)

A Napisten szkíta neve *Gojtoszür[osz]*, (Gojtosir) volt. A finnben "*koittaa*"= hajnalodik, virrad, pirkad, "*koitua*" = származik, támad, lesz, *keletkezik*; a manysik hajnal-istenasszonyát *Kaltesz*-nek hívják, akit az első földi emberek *szülőjének* tartanak. A magyarban a "*szü*" ige kapcsolatos a hajnali *szürkületet* jelölő szó tövével ("*szür*"). A Gojtoszür név tehát a hajnali szülő-teremtő Napisten(nő)t jelenthette.

A magyar nyelv szerint is a *keleti* irány (a hajnali Nap iránya) kapcsolatos a *keletkezéssel*.

Diodorus Siculus és Plinius említik, hogy Skythéstől (Héraklész fiától) két kiváló erényű testvér származott, Palos és Napes. A Palos névben a finn *palo*= égés, tűz, ragyogás, fény szó ismerhető fel, valamint a *palóc* népnév, a Nap(es) vagy Nap(os) névben pedig a mi *Nap* szavunk, ami tehát a "palo" szóval szinte egyet jelent, hiszen a Nap tüzes, ragyogó, fényes, ráadásul érdekesen egybecseng a *nép* szavunkkal is (a Nap népe - az Aranykor népe!). Hérodotosz szerint a szkíták gyalázatosnak tartották a görögök bakkhikus szertartásait. (Hér. IV. könyv, 79. fej.) Egy szkíta király azonban (Szkülész), aki a földműves szkítákon uralkodhatott, a *Borysthenes* folyó környékén, szerette volna, ha beavatják Dionüszosz szertartásaiba. Mikor beavatták a királyt, és az tombolva járt az utcákon, a görögök megmutatták a szkíta előkelőségeknek, hogy mit művel a királyuk. Azok hazatértek, és elmondták a seregeknek, hogy mit láttak. Amikor Szkülész hazatért, fellázadtak ellene és végül kivégezték. A *Borysthenes* (Borüszthenész) névben a magyar "bor" és "isten" szavak ismerhetők fel. Mivel Dionüszosz volt a bor feltalálója (Apollodórosz : Mithologia, III. 5, 1), találó rá a "Boristen" megnevezés. Alighanem a Dionüszosz-Bakkhosz boristenhez megtért szkíta király, Szkülész ragasztotta a ma Dnyepernek nevezett folyóra a "Boristenes" nevet.

Jegyzetek

[1] A magyarok őshona. Bp., 1910., 285.o.

[2] A skythák. Bp., 1909., 160-161.o.

[3] Dentu-Magyar. Veszprém, 1989., 177.o.

[4] Nagy Géza: I.m.,1909., 160-161.o.

[5] Magyar néprajz, V. köt.,Bp., 1988., 66.o.

[6] László Gyula: A honfoglaló magyar nép élete. Bp., 1944., 250.o.

[7] Mitologiai enciklopédia. Bp., 1988., II. kötet, 573.o.

[8] Mitol.enc.,1988., II., 571.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepek.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/1.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

II. Szkíták és székelyek

Hérodotosz említi (IV.6.), hogy a szkíták együttesen magukat SZKOLotosz néven jelölték, királyuk neve után. Szküthának (=szkíta) a hellének, azaz a görögök csak *utóbb* nevezték el őket. A SZKOLotosz név első három mássalhangzója - akárcsak SZKÜLész és SZKYLurosz szkíta királyok neveiben--megegyezik a SZÉKELY népnév három mássalhangzójával. A "székely" név töve azonos a régi "szék" (v."szik") szavunkkal is, amely valaminek a belsejét, magvát jelenti, ahogy a "magyar" népnév is a "mag" gyökből képezetett. Hérodotosz szerint a perzsák minden szkítát *szaká*-nak hívtak, és e "szaka" név egyik változata a "daha" (=dák) volt. (V.ö. finn "suku"= törzs, faj.) Baráth Tibor is arra a következtetésre jutott, hogy a székelyek a Kárpát-medencébe 2700 éve betelepült szkíták utódai, akik eredeti nevüket mindmáig megőrizték. Szerinte Kr. e. 500 és 300 között a szkíták (azaz a székelyek ősei) alkották az ország harmadik legnagyobb népcsoportját. [1]

A világ legrégebbi népe

M. I. Iustinus ókori történetíró "Világkróniká"-jában írta, hogy "a scythákat mindig a legrégebbi népnek tartották, bár a scythák és az egyiptomiak között hosszú időn át folyt a vetélkedés eredetük régisége felől". A szkíták

(illetve a székelyek, akiktől végső soron a "szkíta" név is ered) régiségének egyik bizonyítéka lehet, hogy az aranykori hagyományt a legelevenebben és a legtovább megőrizték, egészen Erdély "Aranykert" elnevezéséig. (Vö. még a *Nap* és *nép* összefüggésével!) Az aranynak, mint a Napisten fémének tisztelete a szkítáknál kapcsolatos kellett legyen az aranykorra való emlékezéssel és szintén ezzel függhet össze az Aranyos-szék név is.

Kézai Simon említi, hogy a székelyek már e hazában laktak a legutóbbi hon-visszafoglaláskor és elébe mentek a közeledő magyaroknak. Mivel sok bizonyíték van a szkíták magyarnyelvűségére és így természetesen a székelyek eredeti magyarnyelvűségére is: a magyar nyelv semmilyen más nyelvhez nem hasonlítható logikus, szerves és mágikus volta is a szkíták (székelyek) ősiségét bizonyítja.

A székely rovásírás félreismerhetetlen óegyiptomi és ógörög kapcsolatai is a székelyek (szkíták) ókori kapcsolataira utalnak (lásd Iustinus és Hérodotosz idézett leírásait). A székelyek (latinul: SICUL-ok) rokonai azon ókori SICUL népnek is, Szicília névadójának, mely az egyiptomi feljegyzésekben "SEKELES" -ként szerepel. Tény, hogy a magyar-székely számrovás megegyezik az etruszkkal, az etruszok őshazája pedig éppúgy Kisázsiaiban volt, mint a székelyeké és magyaroké. [2]

A dió szavunk is fontos bizonyítéka annak, hogy őseink, pontosabban a magyar szkíták: a székelyek az ókori görögséggel szoros érintkezésben voltak. Ugyanis a dió Diana istennő szent fája a görög mitológiában és a diófa Erdélyben őshonos (Erdély *legalább* a 2. géncentruma!).

Nemek és ágak

A székelyek törzsszervezete 6 nemből és 24 ágból állt. Érdekes, hogy a latinban a 6: "sex", a "sexus" jelentése pedig: nem. Igaz, hogy a "genus"-t fordítják "nem"-nek, de a nem, nemiség mélyen összefügg a nemzéssel és a nemzettel. A régi magyar nyelvben a "nem" magot is jelentett. A népet a világfától származtatták őseink: ezért nevezték el részeit *törzsnek*, *ágnak* és *nemnek*. Az erdélyi ún. AGATHYRS szkíták nevében is a mi ÁG és TÖRZS szavaink ismerhetők fel. A nemiség, a szaporodás kapcsolatos a teremtő hatóerővel (ezért kettős értelmű a magyarban a "hat" szó!) és a hatos számmal is, gondoljunk a teremtés 6 napjára!

Az egyik székely nem neve Medgyes volt (ez a név azonosítható egy szkíta király Madyes nevével is.) A Halom nem neve azért érdekes, mert a szkíták jellegzetes halmok (földpiramisok) alá temetkeztek.

A *Gyarius*-ág neve pedig *Darius* perzsa király nevére emlékeztet: ő hadjáratot vezetett a szkíták ellen! (Így maradhatott meg a neve a székely emlékezetben.)

A szkíták nyomában

Iustinus szerint a szkíták alapították a Parthus Birodalmat és Bactriát. [3] Hogy az ókori Iránban is laktak, Médiában, annak nyomát még ma is őrzi a Szaqqiz városnév. A méd törzsek közt a Magus és Budeus törzsek szkíták voltak - és a székelyeknél található volt egy Bud nevű ág és egy Medgyes nem. Palesztina északi részén is voltak településeik a szkítáknak: Jézus korában Názáret közelében volt Szkítopolisz (Szkíta-város). Jézus neve a magyar nyelvből értelmezhető, amint tanítása és a hozzá fűződő hagyomány is a magyar ősvallásnak felel meg. Ugyanígy Bud[d]ha szkíta neve (lásd a székely Bud, magyar Buda és a méd-szkíta Budeus neveket!) a magyar "bölc" (eredetileg: BUDHA a szanszkrit nyelvben azt jelenti: bölc, okos, tudós, a régi magyarban pedig BWCH = okos, tudós!) ősbibb alakjából (BUCS, BÖCS, BECS) vezethető le. Ezért írta - joggal - Zajti Ferenc "Magyar évezredek" című könyvében: "... a skythák nagyobb tömege Indiába települt át, ahol is mint saka-skythák jutnak a közülük származott Buddha révén jelentős világtörténeti szerephez, ugyanúgy, miként a galileai ... skytha gyarmat a közülük származott názáreti Jézus révén írta be nevét a föld művelődéstörténetébe." [4]

Székely (szkíta) hitvilág és műveltség

A híres székely rovásírás is a székely (szkíta) őstörténet nyomjelzője. Ennek a rovásírásnak félreismerhetetlen egyiptomi kapcsolata is vannak. Így az egyik székely "h" jel egyezik alakjában és hangértékében is egy óegyiptomi hieroglifával (a székely tpru jel valószínűleg az óegyiptomi szkarabeus jel megfelelője. [5]) A székelyeknek tehát egyiptomi kapcsolataik voltak az ókorban (erre utal Iustinus leírása is arról, hogy a szkíták az egyiptomiakkal vetélkedtek ősiségük kérdésében).

Mivel a szkíták szent állata a szarvas volt, valószínű, hogy a csodaszarvas-mondánk (és az ősi Kárpát-medencei szarvaskultusz, összefüggésben a regöléssel!) a székelyek saját eredet-hagyománya! Ezért található pl. a székely Aranyos-szék területén Ünő-kő. Ezért élt - Anonymus szerint - Ménmarót, Ménrót (=Nimród) megfelelője éppen Biharban, a székelyek egyik legrégebbi településterületén! (Ugyanis Hunor és Magor, a Csodaszarvast üldöző mítikus ikerpár apja Ménrót volt.) A

regölés azért maradt fenn csak a Székelyföldön és a Dunántúl azon részein, ahol székelyek éltek a helynevek és más emlékek tanúsága szerint.

Az égi eredetű (világbíró) csodakard szkíta tiszteletének nyomai is csak a székelyeknél maradtak fenn. A Székelyföldön találtak több (XIII-XV. századi!) függőlegesen földbe szúrt kardot is [6], ezeket többnyire hegyek csúcsán fedezték fel. A kárpát-medencei szkítáktól (azaz a székelyektől) terjedt el a kardkultusz és mondaköre nyugatra, a kelta népekhez, és az ottani elemekkel keveredve alakult ki az Artur-mondakör. [7] (Egyébként a perzsa nyelvbe a magyarból került át a "kard" szó.) A székelyek Csaba-mondája pedig Palesztinába vezet el bennünket. Ugyanis a bibliai "Seregek Ura" eredeti neve Seba(ot), ami a héber saba= had, sokaság szó többes száma. Az óegyiptomi nyelvben "tchaba" = hadsereg, katona. Sebaot (Szabaot) a Bibliában, csakúgy, mint a székelyek Csabája, az égi (csillag) seregek ura, aki az ő népéért az égben, s ha kell, még onnan a Földre szállva is harcol.

Fáy Elek szerint a szíriai-kánaáni pénzegység, az ezüst sékel (ebből lett a latin siklus) nevében a székelyek, mint feltalálók neve rejlik. Varro szerint ugyanis a rómaiak a szikuloktól sajátították el a pénzverést. [8] Ipolyi A. említi, hogy a székely "zádok-fa" név a szent fát jelentette a régi "pogány" világban. Valószínű, hogy a "zádok" névnek köze van a héber caddik (=igaz) szóhoz, ill. az "ismeretlen eredetű" főpap, Cádok (Szádok) nevéhez is.

A székely farkas- és kígyó-kultusz a dákokéval mutat egyezést, erről bővebben a "Dákok és székelyek" című fejezetben írtam. Itt csak annyit jegyeznek meg, hogy mind a székely, mind a dák farkasfejtű sárkánykígyónak tulipánban végződik a farka. A tulipán a székely kapuknak is gyakori díszítőeleme. A tulipán éppúgy kisázsiai eredetű, mint a szkíta (székely) nép. Az etruszkok szintén kisázsiai hazájukból vitték a tulipán-motívumot az ókori Itáliába. [9]

A székely kapu a római diadalkapuk rokona lehet. [10] Szőcs István kitűnő cikkében írja: "... a székely kapu legrégebbi őse ilyen ágakból hajlított, virágfüzérékkel ékes, ünnepi kapu lehetett. Ez pedig a napkapu-elmélet malmára hajtja a vizet. A rozetta félreérthetetlenül nap-jelkép ... Az életfa, a pálma, a szőlő, mind erősen kapcsolódik a Nap-kultuszhoz ... A napkapu-eredet nehéz mozzanata, hogy mindenképpen mediterrán, szubtrópusi éghajlat kellett hozzá. Délre mutat a pálma és a szőlő is... Aki a görög előtti ókor közép-tengeri vidékeinek néprajzában valamennyire járatos, tapasztalhatja, hogy a szőlő, arany, pálma, kapu, galambkultusz és egyes etnikai jelölések milyen csökönyösen vezetnek mindegyre egymáshoz, szóanyagban és tárgyakban egyaránt!" [11] A mogosoiai palota dák domborművén az állatküzdemi jelenetet szőlőmotívumok

veszik körül. A szkíták szőlő-, ill. bor-kultuszára a Boristhenes folyónév utal, a dákokéra pedig talán a Pirobori-dava helységnév. A dák művészetre jellemző volt a Nap- és növényi szimbólumok együttes ábrázolása, [12] és ugyanez mondható el a székely kapuról is.

Meg kell még említeni a székely népköltés egyik legcsodálatosabb remekét, a *Júlia szép leány* című balladát, ami a szintén székely eredetű regösénekekkel sok vonásában rokon. Mindkét alkotás rendkívül archaikus és óegyiptomi [13] valamint óhettita [14] előképekre is visszavezethető. A Júlia szép leány balladaköltészetünk csúcса, ahogy a regösének a magyar folklór egyik legkiemelkedőbb értéke.

A Júlia szép leány-nak van mordvin párhuzama is (a mordvin észak-mezopotámiai eredetű finnugor rokonnépünk), de végső soron e ballada a sumér (és szíriai, kisázsiai) szent násszal - hieroszegamossal - lehet kapcsolatos, amelynek során a lányt elvitte az égi kedves (Isten, ill. az Istent helyettesítő pap) [15].

Alaptételként felállítható: nem minden szkíta volt székely, de minden székely szkíta volt, ahogy nem minden magyar székely, de minden székely magyar!

Jegyzetek

[1] Baráth Tibor: A magyar népek őstörténete. Montreal, 1974. III.k.,137.o.

[2] Lásd: Bíró Lajos: A magyar Jézus...(Bp.,1999.) "A székely kaland" c. fejezete

[3] Világkrónika. Bp., 1992., 22.o.

[4] Zajti Ferenc:I.m., Bp., 1939., 123. o.

[5] Varga Géza: Bronzkori magyar írásbeliség. Bp., 1993., 48. és 52.o.

[6] Makkay János: Attila kardja, Árpád kardja. Szeged, 1995., 34-35.o.

[7] Makkay: I.m.,1995., 32.o.

[8] Fáy Elek: A magyarok őshona. Bp., 1910., 154-155.o.

[9] Kocsi-Csomor: Festett bútorok Székelyföldön. Bp., 1982., 156.o.

[10] Szőcs István: A székelykapu. Művészet folyóirat.

[11] Szőcs I.: I.m.

[12] A. Popescu: A géta-dák kultúra. Bukarest, 1987., 90.o.

[13] Lásd: Szőcs István: Selyemsárhajó. Bukarest, 1979.

[14] Lásd "A szkíta-magyarok hettita eredete" című fejezetet

[15] A sumér irodalom kistükre. Bp., 1983., 54-61. sz.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/2.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

III. Dákok és székelyek

Strabon írta, hogy "a skythák nagyobb részét a Kaspi-tengertől kezdve daáknak nevezik" [1] Szintén ő említi, hogy a daáknak mondott skythák nevéből származtatták a dák nevet. Tehát a dákok a hagyomány szerint is szkíták voltak. Götz László jó nyomon járt, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a magyarok szarmata- és párthuskori elődeit a Kaspi-tó és az Aral-tó közötti térség daha-szaka törzsei között kell keresnünk.

A dák nevet a fríg "daos" (=farkas) szóból származtatják, ez azonban aligha helytálló etimologia, hiszen a "daos"-ban nincs "h" vagy "k". Vékony Gábor írta, hogy "állatnevek népnévként való használata nem számít a ritkaságok közé" [2]. A dák népnév, bár "daha" változatában a "szaka" megfelelője is lehet, a magyar *gyík* szóval is kapcsolatos, amely előfordul nyelvünkben *dék*, *dík*, *gyékk*, *gyikk* alakban is. A *gyík* megfordításával keletkezett a "*kígyó*" szavunk. A dákok harci jelvénye farkas fejű és kígyó testű lényt ábrázolt. "E dák jelvény iráni kapcsolataira már rég rámutattak (a leírások szkíta-szarmata és párthus sárkány-hadijelvényről szólnak, innét veszik át a rómaiak)"-írja Vékony Gábor. [3] Székelykapukon fennmaradt az ősi dák jelvény ábrázolása: a farkasfejű kígyó. Ami még inkább megerősíti a dák és székely ábrázolások azonosságát, az az, hogy mind a dák, mind a székely farkasfejű sárkány-kígyónak tulipánban végződik a farka. A tulipán a székelykapuknak is gyakori díszítőeleme.

A székely "Csík" név a kígyóra hasonlító *csíkh*al (vö. még: *síkló*) nevével azonos. A szkíták ősanjukként egy kígyó-istennőt tiszteltek. Erről a kígyó-ősről szóló totemisztikus képzetek éltek tovább a dákoknál és mindmáig a székelyeknél. Például még 1946-ban(!) is elterjedt a nagy szárazság idején Székelyföldön, hogy Ozsdolán egy asszony emberfejű kígyógyermeket szült a világra, aki megjósolta, milyen lesz a termés abban és a következő évben. [4] Fennmaradt Székelyföldön egy ősi áldozó-kő is, amelyet a somlyó-hegyi "pogány áldozati helyről" hoztak le, és nemzedékről-nemzedékre őrizték, mint az ősök emlékét. Az áldozók közepére kígyó-alakot véstek. [5] Érdekesekek még Padányi Viktor fejtegetései a dákokról: "értésülések felőlük inkább ókínai feljegyzésekben vannak, amelyek »Tahi«, Tiao-tchi, Tavon, Tayue neveken emlegetik őket, szemben a nyugati forrásokkal, amelyekben »Dah«, »Daha«, »Dá«, »Dac«,... táh; tahó és talán »Dák« neveken emlegetik őket. Nevük minden jel szerint a szumir »dag, tag« szóból ered, amely kétkezes baltát, csatabárdot jelent (v.ö. magyarban a »tagló«, letaglóz szavakkal)." [6] Ehhez hozzátenném még, hogy *düh*, *dac*, *tagad*, *dákó*, és *gyak* (=szúr, ledőf) szavaink is kapcsolatosak lehetnek a dák népnévvel (a magyar~mogorva, székely~szigorú analógiákra és a dák-székely kígyó- és farkas-kultuszra gondolva), valamint hogy a *tag* szavunk, akárcsak a *szak*-, valamilyen részt jelent (vö. közép-perzsa *tāk* = darab). A *tagló* a régi *tagol* = üt, sújt igénk származéka.

A székelyek eredetileg Dél-Erdélyben, a dákok legfőbb településterületén laktak. A dák várak neve "dava", "deva" volt (pl. Uti-, Arki-, Tamaszi-, Pirobori-dava), és ez a név maradt meg a magyar Dévaványa és a dél-erdélyi Déva településnevekben (az utóbbi várának építéséhez székely népballada fűződik!).

További bizonyítékok:

1. *SARMIZEGETHUSA*. A dák fővárosnak és vallási központnak a neve. A név első részében (sarmi) a szarmaták neve ismerhető fel (a szarmaták a dákok közé telepedtek), mint az erdélyi Sarmaság és Nagy-Sármás magyar települések neveiben. A szarmaták nevét is a magyar nyelv alapján lehet értelmezni: a régi magyar "szárm" = vízág szó lehet a gyökere (vö. szanszkrit *sarma* = folyam). A származ[ik] szavunk töve a *szár*, ami az *ágnak* felel meg. A világfa az égi folyóval, a Tejúttal is azonos. Emlékeztetnék itt az erdélyi ősz-szkíták *aga-thyrs*, azaz *ág-törzs* nevére! A nép a nőelvű szabir törzseink szerint egy folyamból ered (Emese álma). Érdekes, hogy ered[et] szavunk a vízfolyást is jelentő "ér"-ből képződött. (Vö. latin *mano*= folyik, csurog, ered, származik.) A szarmata-dák-székely kígyókultusz nyelvi emléke lehet az is, hogy a kígyóvirág magyar neve: *sárma*!

A név második része ("zegeth", "segeth") a magyar "sziget" szó lehet, az -us(a) latin toldalék. A *sziget* szavunk a *szeg*, *szig* = *szöglet*, csúcs,

kiszögellés szógyök származéka, jelentése: folyó- vagy állóvízben, mocsárban vízzel körülvett szárazföld. A "szeg" tő még a *zug*-gal is összefügg, stb. A név tehát eredetileg Sármi-sziget, azaz Szarma[ta]-sziget vagy Szárm[Vízág]-sziget volt. Sármisziget ("Sarmizegethusa") valóban egy szigeten, a Városvíz folyó szigetén feküdt!

2. *VEZINA*. Decebal dák király után a második ember volt. Nevét "vezető, vezér"-ként értelmezik, és az indogermán "uedh-" tőből (=vezet, visz) származtatják. A magyar "visz, vezér, vezet" szavak sokkal közelebb vannak a "Vezina" alakhoz. (V.ö.: finn *vetaa* = húz, visz).

3. *BYRABEISTA*. Az első dák király volt. (Kr. e. 62-45). A név első része, a "byra" vagy "büra" a magyar "bíró" (bíra) szóval lehet azonos. A vezető szereppel akkoriban még együtt járt az ítélkezés joga. [7] A név második részében ("bista" vagy *beista*) a "bastarna" népnévet látják a kutatók. Ez maradhatott fenn az erdélyi MagyarVISTA nevében.

4. *ZAMOLXIS*. Hérodotosz szerint Szamolxisz Szamosz szigetén élt Püthagorasznál. Strabon is megerősíti, hogy Szamolxisz értett a titkos számolás tudományához. Mivel Püthagorász szám-misztikájáról híres és Szamosz szigetén lakott, joggal lehet a Szamolxisz névben a "számol" igényt látni.

5. *ZIBELESZURDOSZ*. A thrák pantheonban az ég, a villámlás istene. A "zi" szócska a zivatar szavunk első részével egyezhet, a "bele" és "szurd" (vagy "beleszurd") ma is jól érthető magyarul és találó egy villámisten megnevezésére. A "zivatar" szó a Ze(usz) Patér (=Zeusz Atya) istennévre vezethető vissza.

6. *ZOLTÉSZ*. Egy thrák vezért Zoltésznak hívtak, és e névben nem nehéz felismerni (elhagyva a görög toldalékot) az ősmagyar Zolta (és még: Zsolt vagy Solt, Zoltán) név mását.

7. *KOSZON*. Kr.e. 42-ben Koszon vezette a dákokat. A Kászon pedig nemcsak "ismeretlen eredetű" régi magyar személynév, de székelyföldi hely- és víznevekben is szerepel.

8. *SZABADIOSZ*. A dákoknál is ismert thrák istenség volt Szabadiosz, akit nevéből ítélve megváltónak, azaz szabadítónak tarthattak. Ezért azonosították a római Liber Pater-rel (vö. latin "liber" = szabad, független!).

9. *EGYÉB NEVEK*. A dák AMOLusta gyógynövény egyik görög neve törpe ALMA volt.

A "MIZELa" gyógynövénynevet "VIZEL"-ként értelmezik [8], ugyanis a

növényt diureticumként használták.

A "DIE Sema" növényt fáklyaként alkalmazták, és ez emlékeztet a TŰZ szavunkra.

A dák növénynevek "-ZILa" (vagy -tila) részét "ZÖLd"-ként fejtették meg.

A "SALia" nevű növényt a "SZARv" szóval jellemezték.

A DUÓDela (DIODela, ZIODela) a kamilla dák neve volt, görög nevén "parthenion", vagyis "szûzfû". Ez értelmezhető mind a magyar "szûz", mind a "gyógy" szavak régi alakjaiból.

Dicineus dák főpap nevében a magyar TISZta, DÍSZ, TISZtel szavak közös tövét lehet sejteni.

Az egyik dák társadalmi réteget kométai, capillati azaz 'hajasok', 'hosszúhajúak' névvel illették, ugyanúgy, mint az iráni férfitársaságok harcosait [9]. A "szőr" alapszóból képződött "sörény" szavunk (v.ö.párthus 'Surenas'), amely a haj szinonímája, régiesen üstök (=kométa!), és e szó egyik változata lehet a dél-erdélyi Szörén(d) és Szörény-vár nevekben.

Érdekes, hogy a székely népballadában (Júlia szép leány) említett arany perecek Erdélyben a dák kultúra virágkorában nyertek igazi jelentőséget, és e csavart arany perecek csak az Árpád-házi vezérek korában jöttek divatba ismét - tehát amikor visszaállt Erdélyben a korábbi magyar uralom! (Lásd Fettich Nándor tanulmányát. [10])

Mivel Erdély legrégibb földrajzi nevei között nincsen román eredetű, sőt, maga az Erdély név is a magyarból került át a román nyelvbe (Ardeal alakban), a románok Erdélybe egészen későn, jóval a többi nép után vándoroltak be. A népek erdélyi betelepülési sorrendje a következő:

1. Agathyrs-szkiták, Kr. e. 600 körül.
2. Szarmaták Kr. e. I. század.
3. Szlávok Kr. u. VI-VII. század.
4. Fehér magyarok, azaz szabarok Kr. u. 700.
5. Fekete magyarok Kr. u. IX. század második fele.
6. Szászok és románok Kr. u. 1200 után.

A románokat és szászokat Erdélyben a székelyek kb. 1800 évvel, a fehér magyarok ("kései avarok") 500 évvel előzték meg. Az Erdélybe költözött szlávokat is az ott lakó székelyek és magyarok asszimilálták és nem a románok. Valamennyi erdélyi város is magyar és szász alapítású. Igaza van kiváló történészünknek, Marjalaki Kiss Lajosnak, aki már 1929-ben leírta: "Úgy gondolom, hogy a mai tősgyökeres magyarság zöme nem Árpáddal jött be, sőt már az avarok, hunok előtt is itt élt és magyarul beszélt. Felfogásom szerint ez a magyarul beszélő pór nép nem más, mint a Kr.e. évezredben szkítha, majd szarmata gyűjtő néven említett néptörzsek maradéka." [11]

Szőcs István, a kiváló kolozsvári őstörténet- és ősvallás-kutatónk a fenti tanulmányomhoz 4 gépelt oldalnyi kiegészítést fűzött, amelyből a legfontosabb részleteket idézem:

"Ami azokat a szójegyzékeket illeti, amit vélhető dák szavakról állítottak össze, ezekben igen sok a magyar, pl. mal = hegyoldal.

Dacia római hódoltságának korából mintegy 85 lejegyzett helynevet ismerünk. Ezek közül egyetlen egy az, amely folyamatosan tovább élt: Mehadia, római nevén Ad Mediam. Úgy tűnik azonban, számos bizonyíték alapján, hogy ebben is a magyar MÉH szó rejtőzik!

Ampelum, az ugyanott folyó patak magyar nevével, az Ompollyal azonos....Patavissa Torda római kori neve, a magyar "Pata vize" két szóval azonosítható, a közelben van Pata helység, e név azonban a magyar földrajzi névanyaghoz tartozik, máshol is megvan. ... A Kolozsvárral azonosított Napoka az óelámból fejthető meg, ahol a Nap = Isten jelentésű, vagy a magyarból: »Nap nyílása« vagy »Napköve« jelentésben.

Ott van végül Tapae, amelyik megint a magyar helynév anyagból magyarázható, lásd Tápé-Tapaj (Tápió?).

Még jellegzetesebb a magyar folyónevek magyaros »kacsingatása«: a Maros sok magyar más vidéki helynévvel azonosítható; Szamos határnév másfele is van, azonosnak látszik a Somos-sal. A Temes magyar értelme világos: Tömös, amely eltömi, betemeti medrét. A Teviscus a Tövisk, Tövis helynévvel mutat kapcsolatot. A Körös ha nem a magyar köris-sel, akkor csak a görög Krüzosz-szal magyarázható (ez »aranyos« jelentésű)."[De lehet kanyargós, "körző" folyású is!-BL] "Fennmarad még az Olt (latin Aluta) magyarázata, próbálták a holt, hold, hölgy szavakkal kapcsolatba hozni." [Megjegyzés: az Aluta-Olt név emlékeztet a magyar olt, ki-olt, el-olt, be-olt, áld és old szavakra is, melyek illenek egy folyóhoz.-BL] "Ha már víznél tartunk, a Kalán helyén létezett római Ad Aquas, Aquae helységnek fennmaradt római kori Idata neve is, márpedig az Ügy

a régi magyarban folyó, csatorna, patak jelentésû, mint annyi régi név mutatja. A szumérban ugyanez: id.

A legelterjedtebb Kárpát vidéki hegycsúcs név a MAGURA. Magyarban a *magas* szó töve és az *orom* töve lehet benne.

Végül, ami a legfontosabb, a hajdani Daciában esetleg élt magyar etnikum kérdése nem választható el általában a Kárpát medence hajdani magyar lakóinak kérdésétől, mindenekelőtt az alföldi és a pannóniai lakosságtól. A rómaiak előtti korból a *secanus*, *sicamber*, görögül »szigüni« népesség, valamint a székelyek 'gyanusíthatók' azzal, hogy a Kárpát medence magyar nyelvű őslakosai lennének.

Ami a palócoknak más vidéken adott nevét, a tahó-t illeti, ezt többen megpróbálták a *dák* szóval összefüggésbe hozni. A dákok jellegzetes kétélű baltáját pedig a *tagló* szóval.

Egyszóval, a kérdés megérdemelné az elmélyültebb, módszeres tanulmányozást." [12]

Jegyzetek

[1] Geographika. Bp.,1977., 543.o.

[2] Vékony Gábor: Dákok, rómaiak, románok.Bp.,1989.,108.o.

[3] Vékony G.: I.m.,1989.,108.o.

[4] Erdész Sándor: Kígyókultusz a magyar néphagyományban. Debrecen, 1984.,14-15.o.

[5] Vécsey Gyula:A csíksomlyói pogány áldozati hely oltárkövének leírása. Főnix, 5. szám.,35.o.

[6] Padányi Viktor: Dentu-magyarica. Veszprém, 1989., 187.o.

[7] TESZ, Bp., 1984., I. köt., 305.o.

[8] Vékony G.:I.m.,1989.,107.o.

[9] Vékony G.:l.m.,1989.,109.o.

[10] A Júlia szép leány-balladáról.Ethn.,1958.,71-73.o.

[11] Marjalaki Kiss Lajos: Anonymus és a magyarság eredete.
Miskolc,1929. (Történelmi tanulmányok. Miskolc, 1987.,86.o.)

[12] Szőcs István: "Megjegyzések Bíró Lajos: »Dákok és székelyek« című tanulmányához." (kézirat)

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/3.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

IV. A temetkezési szokásokról

Gosztonyi Kálmán is felfigyelt arra, hogy "a népek temetkezési szokásai, kivált az ókorban, szinte eltörölhetetlen és igazoló hagyomány értékével bírtak, ami a népek arculatát és hovatartozását illeti... a szumérok, a szkíták, valamint ivadékaik és utódaik, alig szólva itt magyarokról... tumulus-nak nevezett dombok (kurgánok) alá, sőt még sírboltokba is temették el őket..." [1] Aligha véletlen, hogy az ógörögbe a magyar-manyisi "domb" szó "sírhalom" értelemben ment át (túmbosz) és a magyar "halom" szó, amelynek gyöke megegyezik a halállal kapcsolatos szavaink tövével, megvan pl. az orosz nyelvben is ("holm"). Ugyanis ez azt jelenti, hogy a magyarok (és rokonnépeik) ősidők óta földbe temetkeztek, halmot, dombot emelve a sírok fölé. Ez azért is érdekes, mert az ún. indoeurópai népek mindenütt halottégetők voltak, Indiától az Atlanti-óceánig. Ipolyi Arnold írta erről: "A hindu, hellen, római, gall, gót, germán, szláv.... népeknél is...túlnyomólag az elégetés divatozott." [2] Az ún. indoeurópaiak szokásai tehát ebben is ellenkeztek a magyarok és rokonaik szokásaival, akik mindenütt és kivétel nélkül csontvázas temetkezést folytattak és rendkívüli gondot fordítottak a halottaik megfelelő eltemetésére (pl. etruszkok, egyiptomiak, sumérok - és szkíták!). A halottégetés jellegzetes nomád szokás, ugyanis a területhez, hazához nem kötődök a halottaikhoz sem kötődtek. Akiknek nem volt eredetileg saját hazájuk, házuk, kertjük, stb., azoknak a lélek élete, mint a családi élet is, relatív és bizonytalan volt.

Kétségtelen tény, hogy az ún. indoeurópai állattenyésztő törzsek ugyanúgy, mint az eredetileg szintén nomád "szemiták" a történelemben mint a földművelő nagy műveltségek meghódítói és/vagy elpusztítói tűntek fel.

Bodrogi Tibor írta a halotthamvasztásról: "Létrejöttek indítékai közül elsősorban a test lehető legteljesebb megsemmisítésére való törekvést említhetjük, amihez kapcsolódhat az az elgondolás is, hogy ezzel a lélek léte...ugyancsak végetér." [3] A lélek halhatatlanságának és a túlvilági életnek a képzete minden magyar származású népnél a legalapvetőbb eleme volt a vallásnak. Götz László kimutatta, hogy a honfoglaláskori sírokban talált szem- és szájfedő fémlemezek és maszkok "ősi hazája... a Pártus Birodalom, Dura-Europos és Szíria (Emesa, Baalbek, Tortosa), ahol a Kr. születése körüli időkben tűnnek fel... az egykori Chersonesos és a krími szkíta állam fővárosa, Neapolis Skythica nekropoliszaiban... több sírban szem- és szájfedő aranylemezeket találtak a Kr. u. 2-4. századból." [4]

Jegyzetek

[1] Összehasonlító sumér nyelvtan. Duna kiadó, Svájc, 1977., 80.o.

[2] Magyar mithologia. Pest, 1854., 563.o.

[3] Temetés-vallás-társadalom. Hajdú-Bihar temetőművészete. Debrecen, 1980., 9.o.

[4] Keleten kél a Nap. Bp., 1990., 216-217.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/4.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

V. A szkítákról (kiegészítés)

A ló háziasítói

Kétségtelen tehát, hogy a szkíták legalább részben magyar származásúak voltak, részben pedig a magyarokkal rokon ún."finnugor" és türk törzsekből álltak. Krisztus előtt 600 évvel ők uralták a Dunától kelet felé egészen a Volgáig terjedő terület déli részét (amely az erdő-övezettől délre esett). Ők voltak a ló háziasítói. Képtelen az az állítás, hogy az ún. "indoeurópaiak" ("irániak") lettek volna "a történelem névről ismert első sztyeppe-i lovasai" [1] Hiszen például (mint azt V. Ivanov kimutatta [2]), egyes indoeurópai nyelvek (ógörög, latin és gót) az ugor nyelvekből (magyar, manysi, chanti) vették át a csikót jelentő szót. (Görög *polosz*=csikó, latin *pullus*, gót *fula*, v.ö.: magyar *ló-fi*, régi összetételben *fi-ló*). Az orosz nyelvben szintén magyar ("ugor") eredetű a ló megnevezése ("*lósagy*"). A korai indoeurópai nyelvekből hiányzik a háziasított lóra vonatkozó szó [3]. Szinnyi József joggal állapította meg: "Hogy a törökök csináltak volna a magyarból lovas népet, az szintén nem áll. A nyelv azt bizonyítja, hogy a magyar már a vogul-osztjákságtól való elszakadása előtt lovas nép volt, mert a ló és nyereg közös szava e három nyelvnek, s a fék is finnugor szó; még a másodfű, harmadfű (csikó) jelzés is negvan a voguloknál. A nyelv tanúsága szerint az íj és a nyíl ősrégi finnugor örökség, a had szónak »hadsereg« jelentése és a tegez a magyar és vogul-osztják nyelvegység korából való." [4] A "szekér" szavunkat (a

chantiban is megvan) régen vehették át az indoeurópaiak, mert csak a szanszkritban van meg: "cakata"=szekér. A "szablya" szó (mely a szab - szabó, csap - csapó, csap, vas, vés stb. szócsalád egyik származéka) szintén a magyar nyelvből került át az oroszba és egy sor más európai nyelvbe. [5] A *kantár* szavunk is nagyon régi, megvan a finnben is: "kanta"=szár, tartó, rögzítő.

A *kengyel* ugyancsak megvan a magyaron kívül a chantiban és manysiban "kend" alakban (ez bőrhárisnyát jelentett), de lehet, hogy a finn "kanta" származéka, hiszen a kengyel is tartó, rögzítő eszköz. A görögök Kentaurja és a kantár között is lehet összefüggés, ugyanis "Solymossy Sándor a kantárral történő lóvá varázsolás szokását pogány kori hiedelem maradványának tartja. Ezt a hiedelmet őrizi a lóvá tesz kifejezésünk is." [6] Tehát a kentaur tulajdonképpen a bűvös kantár segítségével lóvá változtatott ember lehetett! A görög "kentáo" magyarul : leszúr, sarkantyúz. A kengyel tulajdonképpen a sarkantyúzást is segíti (sarok - sarkantyú), - lehetséges, hogy a görög "kentáo" a kanta-kantár-kengyel (- a manysiban "kend", "kens") átvétele, és később a lovon ülő szkíta (magyar, finnugor, türk) harcosokra is átment "kentaur" változatban.

A szkíták lakhelyeiről

Szintén magyar neveket ismerhetünk fel két Kr.e. VII. századi szkíta vezér, Bartatua és fia, Madyés (görög névalak) nevében: az előbbi eredetileg "Barta" lehetett, az utóbbi névalak pedig "Mádi" vagy "Medgyes". Hérodotosz a Kárpátok közötti területről írta (V.9.) , hogy "úgy hallottam, az Isztroszon túl egy ismeretlen nép lakik, a méd viseletben járó szigünnák. Azt mondják, területük egészen az Adriai-tengernél lakó enetoszok határáig terjed, s hagyomány szerint *a médektől vándoroltak ki ide.*" Ezzel kapcsolatban Bóna István a következőket közölte a "Magyarország történeté"-ben: "Ha Hékataiosztól származik" (mármint Hérodotosz leírása) "akkor az Alföld szkíta vaskor előtti preszkíta lakosaira vonatkozik, mindenesetre az i. e. 6. század népességére. A Kárpát-medence preszkíta régészeti emlékének ezt a lehetőséget valóban támogatná. Ha Hérodotosz közvetlen értesülése, akkor az Alföld-csoport legkorábbi, i. e. 5. századi emlékével lehet a szigünnákat összekapcsolni.

A szigünnák méd (perzsa) viseletben jártak, de hogy valóban irániak lettek volna, abban Hérodotosz sem volt biztos. A lehetőséget azonban a mezőcsáti kultúra preszkíta emlékének nem zárja ki. A szigünnák lótarással foglalkoztak, de nem éltek nomádok módjára, lovasaikról nem tudnak szomszédaiuk." [7] Tehát a régészeti feltárások megerősítették Hérodotosz adatait, így az a hagyomány sem lehet légbőlkapott, hogy a "szigün" nép méd (mádi, madai, azaz magyar) származású volt. A

"szigün" név emlékeztet a mi "szegény" és "szégyen" szavainkra, persze ez véletlen hasonlóság is lehet. Kőszegi Frigyes írja erről a "preszkíta" kultúráról: "A mezőcsáti temető és köre, valamint a Gazdapusztai Gyula által elhatárolt leletcsoport (a dél-Aföldön és Észak-Jugoszláviában), melyet doboz-doroszlóinak ismerünk, mindenekelőtt sajátosan új temetkezési rítusával válik ki a térség urnamezős leletcsoportjaiból. Az urnasírokba temetkezők területén jelentkező csontvázas sírok egyértelműen azt jelzik, hogy teljesen új népesség jelenhetett meg." [8] A csontvázas temetkezés, mint a szkítáknál, (és a szkíta-jellegű trákoknál is) jelzi a népesség magyar (finnugor) eredetét, a többi ténnyel (így pl. a lótarással) együtt. Nemcsak a Kárpátok közti területen éltek méd-magyarok, hanem a Strymon folyó bal partján is; latinus nevén Maedica: "a thraciai méd nép lakóhelye" [9] volt. A szarmaták áradata után a Krím félszigeten még megmaradt az önnálló szkíta királyság, amelyben "az I. század derekától kezdve az egész II. századon át ismét némi fellendülést látunk. A fővárosát, Neapolist (a Krím-félszigeten, a mai Szimferopol közelében) feltáró ásatások az építkező-tevékenység, a kézműipar és a művészet felélénküléséről tanúskodnak. A helyi lakosság sírboltjait és kőpalotáit falfestmények borították...A III.században a skytha királyság hanyatlásnak indult. Kulturális élete egyre több sarmata vonást vett fel." [10] A krími szkíta királyság tehát a Kr. u. III. században indult csak hanyatlásnak. A VI. századi Malálasz világkrónikájában a Kr. u. 527 és 528-as évvel kapcsolatban írta, hogy "a hunok" (nyilvánvalóan a krími szkíta őslakosságot nevezte az akkoriban divatos "hun" gyűjtőnéven) "Boszporosz közelében lakó királya, név szerint Gordász is a császárhoz folyamodott. Keresztény lett és megtért." De a keresztennyé lett "hun", azaz szkíta-magyar király beolvasztotta az ezüst bálványokat, ami miatt "a hunok feldühödven megölték őt, helyette a testvérét, Muageriszt tettek meg királyuknak." A Gordász név megegyezik a Magyarországon előforduló Kordás családnévvel, a Muagerisz-ben pedig a "magyar" népnév ismerhető fel. Ez ismét csak megerősíti azt, hogy a szkíták nyugati ága magyar eredetű volt, és alighanem "méd" (madai, azaz médiái magyar) kivándorlók voltak, akik a Kárpátok között, a Fekete-tenger északi partvidékén és Thrákiában telepedtek le.

A keleti szkíták: a törkök

Götz László jó nyomon járt, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a magyarok szarmata- és pártuskori elődeit a Kaspi-tó és az Aral-tó közötti térség daha-szaka törzsei között kell keresnünk, amelyek "már ekkor keverték voltak, jelentős mennyiségű török elemet is magukba foglaltak." [11] Ebből a török-magyar keveredésből származhatott az a két párhuzamos magyar és altáji török népnév, amelyre Sebestyén Gyula figyelt fel: az ut-urgur és a kut-urgur ('öt ugor' és 'hat ugor') népnevek később bes-gur és alti-gur változatban tűntek fel (törökül "bes" = öt, "alti"

= hat).

Plinius a Tanais (Don) folyó és a Ripheus hegység (Urál) között említette a "turcae" népet. [12]

A Jaxartestől északra lakó szkíták királyának testvére már Nagy Sándor idejében altáji (türk) nevet viselt: "Charthasis" (Kara Tas = 'Fekete Kő'). A türkök ma is nagyrészt azokon a területeken laknak, ahol az ókorban: a Kaszpi-tenger és az Altáj hegység közötti területeken.

A magyar-török közös szavak egy része sumér gyökerű (pl. tûr, öröl, gyárt, stb.) egy másik része a magyarból a törökbe átkerült műveltségyszavakból áll (pl. bor, alma, árpa, bika, stb.), harmadik része pedig tévesen egyeztetett ősmagyar eredetű szavakból tevődik össze (pl. gyûrû, gyümölcs, eke, stb.) Csicsáky Jenő szerint a türkök és mongolok műveltségük alapjait a szkítáktól vették át, beleértve az írást is. [13] Ez csak annyiban módosítandó, hogy a keleti szkíták (a türkök) műveltségük egy részét a nyugati szkítáktól (elsősorban a magyarnyelvűektől) tanulták. Mivel nemcsak sok sumér-magyar és sumér-finnugor, hanem még több sumér-türk (altáji) közös szó található, valamint a három nyelvtípus (finnugor, altáji és sumér) szerkezete is hasonló (ragozó), joggal állítható, hogy a sumérok, a magyarok, a finnugorok és az altájiak között ősi rokonsági kapcsolat van. Az altáji népekben a szkíták keleti csoportját ismerhetjük fel. Nagy Géza írta: "Ma *szakhán*ak vagy többes számban *szakhalamak*, »szakák«-nak a törökség egy nagyon különálló ága, a lenamelléki jakut nevezi magát. A *jakut* név a szomszéd tunguzoktól került az oroszokhoz, de ez sem más, mint a *szakha* név tunguzos változata (*jaka*)." [14]

Feltűnő, hogy olyan magyar szavak, amelyeket török eredetűeknek tartanak, megtalálhatóak az ógörögben és/vagy a latinban. Ezeket a szavakat a görögök csak a szkítáktól vehették át. Így pl. kender szavunk (~*göndör*, kunkor, stb.) a törökben kinder, kendir alakban él, a görög kannabisz alakban terjedt el. A *túró* szavunk, amely megvan a törökségnél is (turak), szintén szkíta eredetű a görög nyelvben (akár a kender): *túrós*z = túró, sajt. A görög *polosz* = csikó a magyar és manysi *ló-fi* összetétel görög átvétele. Egyéb példák: magyar *homok*, újjúr *qum*, latin *humus*; magyar *gyûrû*, görög *gûrosz*, latin *gyrus*; magyar *mese*, manysi *mojt*, görög *müthosz*; magyar *fal*u, manysi *pawl*, görög *polisz*, stb. A szkíta, (azaz szaka-székely, finnugor és türk) műveltség nyugat felé az Atlanti-óceánig, kelet felé Koreáig, sőt, Japánig elhatott.

Jegyzetek

- [1] Népi kultúra-népi társadalom XIII. k., Bp., 1981., 69.o.
- [2] Nyelv, mítosz, kultúra. Bp., 1984., 213.o.
- [3] Bartha A.: A magyar nép őstörténete. Bp., 1988., 47.o.
- [4] A finnugor őshaza nyomában. Bp., 1973., 287.o.
- [5] Lásd pl. Fodor I.: Régészeti adalékok...(Népi kult.-népi társ. XIII.), 99.o.
- [6] Magyar néprajz, V. kötet. Bp., 1988., 100.o.
- [7] Magyarország története. Bp., 1987., I. köt., 179-180.o.
- [8] A történelem küszöbén. Bp., 1984., 300.o.
- [9] Latin-magyar szótár. Bp., 1986., 328.o.
- [10] Világtörténet Bp., 1962., 2. köt., 712.o.
- [11] Götz László: Keleten kél a Nap. Bp., 1994., II.köt., 630.o.
- [12] Götz: I.m., 1994., II., 629.o.
- [13] Mu. Bp., 1938., 207.o.
- [14] Nagy Géza: A skythák. Bp., 1909., 167.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/5.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

VI. Szkíta-székely mitológiai egyezések

Hérodotosz egyik szkíta eredetmondája szerint Héraklész egyszer szkíta földre került, ahol egy asszony-kígyót talált, amelynek felsőteste "a farkától felfele asszonyi, az alsó része pedig kígyószerű volt." [1] Végül is a hősnek a kígyóasszonytól 3 fia született, Agathürszosz (=Ág-törzs), Gelónosz és Szküthész: Héraklész egy íjat és egy övet (amelynek csatjáról aranycsésze csüngött le - alighanem a Napot és a Nappályát jelképezhette ez) adott át az asszonynak, hogy majd csak az a fia legyen annak a földnek a lakója, amelyik úgy képes felajzani az íjat és felövezni magát, mint ő. Erre csak a *legkisebbik* fiú, Szküthész volt képes. Egy székely mesében (Rózsa vitéz) a király 3 fia közül a *legkisebbik* lesz a hős, Rózsa vitéz, aki egy túlvilági palotában találkozik egy "lányfejű kígyóval", aki többször is életre kelti (Héraklész is felébredésekor talál rá a kígyó - asszonyra!). A 7 óriás legyőzése után Rózsa vitéz a kígyó-lány (akiről közben fokozatosan lefoszlik a kígyóbőr) férje lesz. Egy szintén erdélyi, Kis-Küküllő menti mesében (A kígyóbőrös királylány [2]) egy királynénak "szép aranyhajú lánya született, az a lány azonban derékon alul kígyóbőrben volt." A leányt 17 éves korában (egy öregasszony jóvendölése szerint) egy szintén kígyóbőrben járó fiú fogja feleségül kérni, stb. Strabon (XI., 2,10) röviden említ egy mítoszt, amely szerint az Aphrodité Apaturos nevet "egy rege alapján úgy magyarázzák, hogy amikor a gigászok az istennőt itt megtámadták, ő Héraklést hívta segítségül, s azt egy barlangban rejtette el, azután egyik gigászt a másik után szólítva egyenként ilyen csellel adta át őket Héraklésnek, hogy

megölje őket." - A magyar (székely) mesében szintén óriások szerepelnek, akivel a hős, Rózsa vitéz egyenként bánik el, a kígyó-lány segítségével. Nyilvánvaló mindezekből, hogy a székely-magyar mesékben megmaradtak az ókori íróktól feljegyzett szkíta mítosztöredékek teljesebb változatai. A szintén Hérodotosz által feljegyzett másik fontos szkíta eredethagyomány lényege az, hogy Thargitaosznak, az első szkítának (tehát szkíta-ösnek, akinek Zeus volt az apja, az anyja pedig Borüsztthenész folyamisten leánya) három fia volt, akiknek uralkodása idején az égből aranytárgyak hullottak (eke, iga, szekerce, ivócsésze), amelyek lángoltak, mikor a két idősebbik fiú próbálta meg felszedni őket, de kialudtak a lángok a *legkisebbik* fiú közeledtére. Így az övé lett a királyi hatalom (az aranytárgyakkal együtt).

Egy szintén székely mesében (A három vadász királyfi [3]) 3 királyfi elindult három irányban vadászni. A *legkisebbik* egy hollóra, egy sólyomra, és egy mókusra lőtt, tehát az ég felé, a magasban lévő állatokra, és ily módon szerzett egy acéldarabot, egy kovakövet és egy taplót, amelyek fentről hullottak le a földre. A bátyjai megverték a fiút, amiért nyilait "haszontalanul" lödözte el, de végül neki, a legkisebbik fiúnak lett igaza, mert csak ő tudott tüzet gerjeszteni "égből hullott" tűzszerszámaival. (Érdekes, hogy a szkíta monda szerint éppen a legkisebb fiú közeledése oltja el az égi tárgyak tüzeit, itt pedig ő tud tüzet gyújtani az égből lőtt eszközökkel! - tehát neki lehetett hatalma a tűzön). A mese folytatása is nagyon lényeges: "vacsora után arról tanácskoztak, hogy melyikük vigyázzon éjjel, mert vigyázás nélkül nem alhatnak el. Úgy határoztak, hogy egyenként őriznek; de jól vigyázzon mindegyikük, nehogy baj történjék, mert máskülönben az őrzőnek halálnak halálával kell meghalnia." [4]

A szent aranykincsekkel kapcsolatos Herodotosz szerint "valamiféle, az éves szkíta ünnepen bemutatott rítus; *a kincsek mellett a szabad ég alatt elalvó ember egy éven belül elkerülhetetlenül meghalt.*" [5] A lángoló arany kétségtelenül a Napból jövő égi tűz jelképe is. Az előbb idézett székely mesében a 3 királyfi a tüzet őrzi éjszaka, amit az éjfélkor támadó sárkányok vére (a sárkányok a sötétséget képviselik) végül kiolt. A négy égi aranytárgy (eke, iga, szekerce, kupa) nyilvánvalóan a földművelőket (eke és iga), a harcosokat (szekerce) és a papokat (a kupa, mint az áldozás eszköze) is jelképezte: tehát ősidők óta erre a 3 fő társadalmi osztályra tagozódtak a székely (szkíta-) magyarok. A székelyeknél megmaradt a Héraklésszel kapcsolatban is említett csésze, azaz áldozó-kehely (kupa) fontos szerepe: Ipolyi írja ezzel kapcsolatban, hogy "nevezetesen jó elő így már a székely áldozópohár, róla régi hagyományok lehettek fenn, ...mutatják a (székely) krónika felemlítései, melyek szerint az a rabonbáni áldozatoknál használtatott." [6] A magyaroknál ősi szokás volt az italáldozat, így pl. a szintén szkíta-ági palócoknál is. Elterjedt hiedelem a magyarságnál, hogy az aranykincs minden hetedik évben kékes lánggal ég, az arany eképpen tisztítja magát.

[8] Ez szintén kapcsolatos lehet a szkíta elbeszéléssel, mely szerint az égi arany tárgyak lángoltak a földön. A manysik szerint is (ők a székely-magyarokkal együtt a legbizonyosabban szkítáknak tekinthetők) "egy elrejtett kincs fölött kincstűz ég. A kincs megszerzéséhez a tűzbe kell ugrani , (!) ha van a kincsnek őre, azt a jobb kézzel balról jobbra kell ütni." [9]

Jegyzetek

[1] Hérodotosz IV.,9.

[2] Ráduly János: Villám Palkó. Bukarest, 1989.

[3] Kriza János: A csókalányok. Bp., 1972.

[4] Kriza: I.m.,1972., 24.o.

[5] Mitológiai enciklopédia. Bp., 1988., II., 571.o.

[6] Ipolyi Arnold: Magyar mithologia. Pest, 1854., 532-533.o.

[7] Kandra Kabos: Magyar mythologia. Eger, 1897., 454.o.

[8] Fejős Zoltán: Hiedelemrendszer... Bp., 1985., I., 173.o.

[9] Vértés Edit: Szibériai nyelvrokonaink hitvilága. Bp., 1990., 168.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepek.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/6.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

VII. A marutok és Bihar

Bihar megye még a XII. században is székelyek lakta terület volt. [1] Györffy György szerint Anonymus azért helyezte Ménmarót vezért Biharba, mert "a középkorban Bihar megye területén két Marótlaka és egy Maróc (Marót) nevű falu volt, emellett XIII. századi forrásban egy Marót-nemzetség is szerepel." [2] Györffy azt állítja, hogy a morva-szláv nép magyar neve volt a marót.

De valóban morvát jelentene a Marót név, valóban nincs összefüggés a székelyek és a "Bihar" valamint "Marót" nevek között? Egy egészen más oldalról közelítve e kérdéshez mély összefüggések tárulnak fel.

Az indiai *Bihar* állam területén laktak már a védikus korban a *magadhák*. Róluk kapta a nevét Magadha, Bihar déli része, mely Kr.e. 600 körül önálló lett, majd fokozatosan a legerősebb indiai állammá vált. A *szákja* (shakya) törzs Magadha lakója volt. Bud[d]ha pedig a szákja törzs szülöttje volt, ezért "shakya muni"-nak, azaz "szákja bölcs"-nek nevezték.

A *Marutok* Indra isten kísérői az ind mitológiában, szélistenek, a vihart képviselik. A Bihar név a "vihar" szavunk egy régi alak-változata lehet. Harmatta János írta a marutokról: "A Ríg-véda egyik himnusza szerint, amely Visnuhoz és a marutokhoz (a titkos társaságokban szervezkedő, s »vad sereg«-ként vonuló harcosokhoz) szól, a Föld a marutok

vonulásainak következtében nagyra, szélesre terjeszkedett ki." [3] A szanszkrit "marút" szó szelet jelent, és érdekes, hogy "szél" és "széles" szavaink közös töről fakadnak!

Táblázatba foglalva az említett párhuzamokat:

MAGYARORSZÁG	INDIA
BIHAR-ország (BIHAR megye)	BIHAR állam (korábban MAGADHA)
MARÓT helynevek MÉN-MARÓT vezér Biharban	MARUT-ok: Indra kísérői, szél-harcosok
SZÉKELY nép, Bihar, Erdély, és a Kárpát-medence más részeinek ősi lakója	SHAKYA (szákja) törzs és nyelv (a szákják Magadha, azaz Bihar lakói voltak)
BUDA név (Elterjedt régi magyar, valószínűleg székely[?] település- és családnév)	BUDHA (Shakya-muni, a Shakya törzs szülötte)

Az ilyen sorozatos összefüggések nem lehetnek véletlenek. Világos tehát, hogy többek közt Bihar megye területét is egy indiai származású, illetve indiai kapcsolatokkal is rendelkező szkíta-magyar törzs, a székelyek települték be, kb. a Kr.e. V-VI. században, akik eredeti, szaka~szákja nevüket mindmáig megőrizték.

Jegyzetek

[1] Györffy György: Anonymus: rejtély avagy történeti forrás? Bp.,1988., 84.o.

[2] Györffy:I.m.,1988., 84. o.

[3] Indiai regék és mondák. Bp.,1977.,10.o.

- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepekcor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/7.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

VIII. A szkíta-magyarok hettita eredete

Hatti kiterjedése, lakói

Székely András írja [1]: "Anatóliában és Szíriában több hatalmi központ létezett egymás mellett. A második évezredben itt féltucat indoeurópai és nem indoeurópai-de nem sémi nyelv különböztethető meg az írásos emlékeken." A boghaz-köy-i ékiratos anyagban a következő népek nyelvei szerepelnek: chatti (=protochatti), hettita, lui, hurri, balai, manda. A manda a médek neve volt pl. a Babiloni Krónikában is. (A médek az egyik iráni magyar ország, Mada lakói voltak.) "A XIV. században a hettita birodalomhoz tartozott Kisázsia nagy része, sőt Szíria is." [2] Hogy Szíria is a hettita birodalomhoz tartozott, különösen fontos a magyar őstörténet feltárása szempontjából: hiszen (mint ebben a tanulmányban is kimutattam) a legtöbb magyar vonatkozású ókori helységnév Szíria (-Ugarit-Fönícia) területén található. Elképzelhető, hogy meséink leggyakoribb országneve, a "Hetedhét ország" a hatti, hettita (a Bibliában: Hét[h]) név emlékeként maradt meg.

A Hármashalom

Címerünk hármashalma egy elmélet szerint "visszavezethető a bronzkori

(sumer, hettita, egyiptomi, kínai) írások hasonló jeleire, illetve ezek feltehetően igen régi, közös anatóliai forrására, a szent helyek kultuszára. Ezek hurrita ábrázolása a hettita »ország« jelentésű képjel grafikai előképe." [3] A hettita "ország" jelentésű ideogramm két felfele mutató csúcsú, egyenlő szárú, vízszintesen vonalkázott háromszögből áll. [4] Még közelebb áll a magyar hármashalomhoz, sőt, teljesen azonosítható vele a sumér "hegy, ország" jelentésű archaikus (5000 éves!) képjel. Ráadásul a magyar nyelvben is az "ország" és az "orom" (orr, stb.) szavak közös gyökből erednek, ahogy a sumérban is a "kur" szó egyszerre jelentett hegyet és országot! Van még a magyar címernek egy párhuzama, amire Molnár V. József hívta fel a figyelmet: viking életfa, világhegy csúcsán álló kettőskeresztel [5] (amelyen két horogkereszt is van).

Az állatáldozásokról

S. Piggott írja a régi Európáról szóló könyvében: "A dél-oroszországi gerendavázás és a Szevan-tó környéki sírokban a korai kurgán-kultúra óta folyamatosan szokásban levő szertartások nyomait figyelhetjük meg. Szarvasmarhák, juhok és lovak bőrét és prémjét tették a halottak mellé (régészetileg ez abból állapítható meg, hogy a sírokban csak az állatok koponyái és az alsó végtagcsontok voltak.) A szkíták lóáldozatai ugyanennek a kultusznak egy másik változatát jelentik. Talán még a hettitáknál is megtaláljuk ezeknek a kultuszoknak a jeleit, nem pusztán csak az anatóliai Osmankayasi-temetőben előkerült ló- és szamárcsontokban, hanem a Telipinu-mítosz utolsó epizódjának soraiban is." [6] Makkay János a következő megjegyzést fűzte Piggott imént idézett szövegéhez: "Megemlítjük, hogy a honfoglaló magyarság temetkezési szokásaira nagyon jellemző volt az a mód, hogy a feltorolt lónak csak a koponyáját és végtagcsontjait helyezték a sírba, nyilvánvalóan az állat lenyúzott bőrével együtt. László Gyula kutatásai kimutatták, hogy az ilyen temetkezés-mód emlékei még a közelmúlt magyar hitvilágában is éltek." [7] Világos tehát, hogy a szkíta-magyar lóáldozat és a sajátos, részleges lovastemetkezés is kisázsiai (hettita) eredetre vezethető vissza.

A szarvaskultusz

A szarvasünő ősanyaként való tisztelete jellegzetes szkíta-magyar hagyomány. Huszka József szerint "ornamentikánk szarvasa egyenesen Ázsiából hozott Istár-Asztarté-Artemisz-jelkép. Az egyenlőszárú kereszt, a hold és a szarvas a vadászat istennőjének kísérője...a régi népeknél, Ázsia nyugati felén..." [8] Artemisz istennő kisázsiai eredetű, akárcsak

Apollón: mindkettejük tiszteletét az ősi anatóliai népektől vették át a görögök. A magyarok nő-elvi ágánál kezdettől fogva Hold (és szarvas-, valamint bika-) kultusz volt, míg a hímelvi ág a Nap-vallást követte. A honfoglaláskori Magyarországon volt egy terület, ahol dominánsan érvényesült a bika-kultusz (ez nagyjából egybeesik Tolna megyével).

A bika és a szarvas, valamint a ló is tulajdonképpen a Napot "hordozó" Hold állatok. A hettita főváros közelében feltárt Alaca Hüyükben (mai török név) "a sírokban a szarvas formájú jelvényeknek különböző változatai voltak: hol csak egy szarvas, hol három; hol magában állt az állat, nagy szétágazó agancssal, hol hálóval osztott korong volt mögötte, amelyet a Nap sugaras jelképének szoktak értelmezni. A szarvasok bronztestét gyakran díszítették nemesfémekkel: ezüst foltokkal az oldalát, arany rátéttel a pofáját." [9] Ugyanez szerepel csodálatos ősi dozmati regösénekünkben is, amelyben ezt mondja a csodaszarvas:

*"Homlokomon vagyon fölkelő fényes Nap,
Oldalamon vagyon árdeli szép Hold,
Jobb vesémen vannak az égi csillagok."*

A szarvas oldalán a kisázsiai leleteken az ezüst-dísz (az ezüst a Hold féme), pofáján arany rátét (az arany a Nap féme), a magyar regösénekben pedig: oldalán a Hold, homlokán a Nap!

A kétfejű sas

Torma Zsófia már a múlt század végén helyesen állapította meg, hogy: "Ha Champollion szerint a Hettita népszövetkezet tényleg skytha népfajból állott, akkor az a kétfejű sas a magyarok ősmultjához fűződő szimbólum." [10] Champollion szerint ugyanis az Előázsia területén a Fekete tengertől Szíriáig, a Halis (=Halas) folyótól Arméniáig egykor lakott hettita népszövetség székelyi származású volt. Huszka József is azt állította, hogy "kétfejű sas volt a mi ősi, ázsiai országcímerünk, mivelhogya mi is a Kéta birodalomhoz tartoztunk valaha." [11] A kétfejű sas először hettita domborműveken jelent meg, például Alaca Hüyükben. A hettita pecsétnyomokon is "egyszerű, címerjellegű kép volt, például kétfejű sas." [12] Magyarországon a kétfejű sas olyan régi ábrázolásokon látható, mint a székelydályai templom közel 400 éves kazettás mennyezetképén. Egy 1778-ból származó (szintén székelyi!) kapulábfaragványról írta Huszka József: "egy székely kapuláb kétfejű sasát, helyzeténél fogva, egyenesen ősi tradíció szülöttének kell tartanunk. A martonfalvi

(Háromszék m.) kapuláb kettes sasa ugyanis kötényen van ábrázolva, mint a cyprusi főnik-egyiptomi szobrokon." [13] A székelydályai templomban éppúgy szív látható a sas mellén, ahogy egy 1844-es bánffyhungyadi kályhacsempén ábrázolt kétféjű sasnak a melle is szív alakú. Találtak kétféjű sasos avar aranycsatot is: amennyiben "kései avar" alkotás, akkor szintén ősi magyar eredetű.

A horogkereszt

A szvasztika, a horogkereszt nem lehet sem indoeurópai, sem "szemita" nép(ek) találmánya: legkorábban ott tűnt fel (pl. Elamban, a Kr. e. 4. évezred közepén), ahol az "ural-altájinak" nevezett népcsaládba tartozó népek voltak az őslakók. A Kaukázusban éppúgy, mint Transzkaukáziában a vaskor elején jelent meg, ami arra mutat, hogy ezekre a helyekre is a szkíta-magyar (=finnugor és türk) népek révén került, nyilvánvalóan Hatti (hettita) földről, Kisázsziából. A magyarok szabir ága (=kései avarok) éppúgy, mint a szkíták, a fehér és fekete-magyar honfoglalók és a magyar népművészet az utóbbi évezredben a horogkeresztet nem szögletes (absztrakt) formájában, hanem inkább növény- és állatalakokkal "élővé" téve (megelevenítve), spirál-karokkal ábrázolta - és ez az utóbbi változat az eredetibb, a régibb. A horogkereszt (forgórózsa) kapcsolatos lehet a nemzőszervek fényszimbolikájával is: a Nap és a fényhozó Vénusz termékenység (=halhatatlanság, újjászületés)-jelképe.

A vérszerződés

"A bor és a vér mitológiai azonosságának legkorábbi tanúbizonyságai az óhettita rítusokban és a katonai eskü középhettita szövegeiben fedezhetők fel, ahol a szertartást elvégző így kiált fel, miközben bort önt: »Ez nem bor, ez a ti véretek.«." [14] A szkíta és magyar vérszerződésnek is hasonló értelme lehetett. A magyar nyelv is tanúsítja, hogy őseink milyen régóta jelképezték a vért a borral: "vér" és "bor" szavaink ugyanannak a gyökszónak (a tüzet és a pirosságot is jelentő "pír"-nek) a változatai.

A griff

Az alvilági (azaz horizont-alatti és téli) Nap istenét, a halottak urát, Nergalt pl. az asszírok is szárnyas oroszlánként ábrázolták. A griff, a madárfejű

szárnyas oroszlán szintén Nergalt jelenítette meg. A griff (mint a sötétség démona) gyakran szerepel korai magyar (és szkíta) állatküzdelmi jelenetekben, amint szelíd, növényevő állatokra (szarvasra, kecskére, őzre) támad. Mivel Nergal (és így a griff) a fogyó Hold utolsó fázisával is kapcsolatos, a szelíd és ...termékenységet jelképező Hold-állatoknak a griff(ek) általi szétmarcangolása "az égbolton világító holdnak a sötétség démona által való elnyeletése"-ként is értelmezhető. [15] A griff magyar, pontosabban palóc neve a Markoláb lehet, ez a mítikus lény ugyanis szintén égitest-faló. A korai magyarok vagy a szaka-székelyek (szkíták) erdélyi honfoglalásának mítoszi emléke a magyar krónikákban fennmaradt történet az állatokat elragadó óriás griffekről. A madárfejű griff ábrázolása megvolt már Elamban 5000 évvel ezelőtt, majd az Eufrátesz felső folyása mentén Tell Halafban és Mitanniban, "a Hatti-föld pecséthengerein azonban sokkal jelentékenyebb szerepkörhöz jutott." [16]

Az állatküzdelmi jelenetek

Az állatküzdelmi jelenetek többsége (amelyben ragadozó támad növényevő állatra) a Jó és a Rossz küzdelmét jeleníti meg. Az iráni mitológia szerint a ragadozókat a gonosz Ahriman (Ármány) teremtette, míg a szelíd állatokat a jó úr, Ahura Mazda. Az állatküzdelmi jelenetek magyar vagy a magyarokkal az ókorban szoros kapcsolatban álló népeknél terjedtek el: így a szkítáknál (=székelyek), a "kései avarok"-nál (= "korai" magyarok), az etruszkoknál, stb. A földre bukó szarvas, ló, stb., amelybe az erőszakos, démoni ragadozó (ellenség) belemar, a magyar népek sorsát jelképezi. Tehát az állatküzdelmi jelenetekben a saját végzetüket, a Jó törvényszerű földi elbukását ábrázolták. Az állatküzdelmi jelenetek egyik korai példája a sumér Kisből, Kr.e. 2500 előtti időből származó kőfaragvány, amelyen egy oroszlán lerogyó, fejét hátrafordító szarvasra veti magát. Mészáros Gyula írja, hogy "különösen a hettita glyptikában találkozunk a griff és kecske viaskodásának gyakori ábrázolásával." [17] Piggott a sajátos szkíta "fantasztikus stílusú állatábrázolás" eredetét taglalva írja, hogy "kevesebb figyelmet szentelt a kutatás egy további... összetevőnek, amely... nagy szerepet játszhatott... az i.e. 3. évezred végén egy erőteljes állatalakos művészeti stílus virágzott, amelynek emlékei a Fekete-tenger mindkét partvidékén előkerültek: az északon Majkopnál, a délin pedig Alaca Hüyük királysírjaiban, fémből készült művészi állatábrázolások formájában.... Néhány hettita kőábrázolás szerint ez a művészeti stílus folytatódott Anatóliában az i.e. 2. évezred jó részében is, amikor a Kaukázus és Észak-Perzsia területén... szintén egy remek állatstílus fejlődött ki." [18] Joggal feltételezhető, hogy az állatküzdelmi jelenetek ábrázolása (és a "fantasztikus állatalakos stílus") magyar és a magyarokkal közeli rokon népekhez kapcsolódott évezredekén át.

Isten kardja

Elfogadható G. Dumézil következtetése, mely szerint a szkítáktól került a Mars kardjáról szóló történet a hunokhoz. [19] A szkíták Hérodotosz szerint rőzsenyalábokból minden tartományukban óriás emelvényt raktak össze, amelynek tetejébe régi vaskardot szúrtak. Aligha véletlen, hogy éppen Székelyföldön kerültek elő hegyormokba szúrt kardok [20] - hiszen a székelyek a magyarnyelvű szkíták utódai! Szintén Erdélyben maradt meg (Torda környékén) a kőből kinövő kétélű kard mondája. [21] Manysi rokonaink (és a többi, ún. "finnugor" és türk nép) a szkíta népcsaládba tartoztak, éppúgy, mint a magyarság székely-palóc ága. Ez magyarázza meg, hogy a manysi énekek "naphevű, holdvilághevű szent kardot" emlegetnek, Numi Táremtől alábocsátott "vasvégű szent kardocskát". Egyik énekükből valók ezek a sorok is:

*"Ajász isten öreg most im hogyan szólok:
»Az ember korabeli világ beálltával,
az ember idejebeli világ beálltával
ez a hegyes kard, híres szablya
véráldozatot fogadó véráldozatos
istenkévé változzék,
ételáldozatot fogadó ételáldozatos
istenkévé változzék!«" [22]*

A szkíták is évenként véráldozatot hoztak a szent kardnak. [23] A Kalevalában Ilmarinen, a kovács tűzélű kardot készít Vejnemöjnen-nek, amelynek

*"hegyén ég a holdnak fénye,
lapján ég a napnak fénye,
markolatán csillag csillog." [24]*

Itt vagyunk a legősibb hagyománynál, a csodakard tiszteletének, ismeretének a forrásánál: a manysi és a finn hagyomány megegyezik: a bűvös kard tüze az égi fényektől, a fénylő égitestektől származik, a Naptól, a Holdtól és a Csillagtól, amelyek isteni erejét egyesíti magában! Talán a legrégibb ilyen tisztelt kard égi fémből, meteorvasból készülhetett.

Finnugor területen találtak több Kr. u. 7. századból való tálat, amelyeken kezükben két kardot is magasra tartó mítikus személyek láthatók. [25]
Mint a legtöbb szkíta mitológiai emlék, az Isten kardjának kultusza is Kisázsiaiból eredeztethető, ahol a magyar-szkíta őshaza is volt. A Boghazköy mellett feltárt hattita szent körzetben találtak egy domborművet, amelyen hatalmas, a hattita kardistent megszemélyesítő kard látható. Az istent általában egyik kezében karddal, a másikban levágott emberfővel ábrázolták. [26]

Jegyzetek

- [1] Székely András: Az ókori kelet művészete. Bp.,1983.,19.o.
- [2] Székely: I.m., 1983.,uo.
- [3] Varga Géza: Új őshazába vezet vissza a hármashalom? Reform, 1989-es évf.
- [4] Ceram, C.W.:A hattiták regénye. Bp.,1964.,74. o.
- [5] Vázlat a természetes modellezéshez.(Kézirat). 23.o.
- [6] Piggott: Az európai civilizáció kezdetei Bp.,1987.,145.o.
- [7] Piggott, I.m.,1987., 175.o.
- [8] Huszka J: Turáni ornamentika. Bp.,1930.,125.o.
- [9] Székely: I.m.,1983., 198.o.
- [10] A tordosi őstelep. Bp.,1897., 12.o.
- [11] Huszka: I.m., 1930.,124.o.
- [12] Székely: I.m., 1983.,203.o.
- [13] Huszka: I.m. 1930.,124.o.

- [14] Mitologiai enciklopédia. Bp., 1988., I., 49.o.
- [15] Mészáros Gyula: Kelet-Európa néptörténete II.: Chattiak és skythák. Szeged, 1938., 58-59.o.
- [16] Mészáros: I.m., 1938., 58. o.
- [17] Mészáros: I.m., 1938., 59.o.
- [18] Piggott: I.m., 1987., 189.o.
- [19] Dumézil, G.: Mítosz és eposz. Bp., 1986., 203-211.o.
- [20] Makkay János: Attila kardja, Árpád kardja. Szeged, 1995., 35.o.
- [21] A kőből kinövő kétélű kard. Ethn., 26. (1915), 285-287.
- [22] Nagy Géza: A szkithák nemzetisége. Bp., 1895., 50.o.
- [23] Makkay: I.m., 1995., 52.o.
- [24] Kalevala. Bp., 1975., 244.o.
- [25] Makkay: I.m., 1995., 36-37.o. (71. jegyzet)
- [26] Makkay: I.m., 1995., 16.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/8.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

MÁSODIK RÉSZ: A SZKÍTA-MAGYAR ROKONSÁG

IX. A palóc-székely rokonság

Rendkívül érdekes a göcseji nép eredethagyománya, melyről Szentmihályi Imre könyvnyi tanulmányt írt. Az ő rövid összefoglalását idézem: "A göcseji nép őse, a palóc, szintén Göcsejben élt. Göcsej országuk volt, fővárosuk Kámaháza. Kámaházán lakott a nép vezére: a palóc-herceg, aki Attila rokona és főembere volt. Egyszer csak megjelent Attila király serege Göcsejben. A palócok örömmel csatlakoztak hozzá és közös harcban verték le a rác ellenséget." [1] A "rácok" a szlávokat jelenthetik, de az egyik mondatváltozatban nyugat felől betörő "illékekről" (illírek!) van szó. [2]

A göcsejiek emlékezete legalább a hunokig nyúlik vissza ezek szerint, de az eredetmondájuk még régebbi nyomokat is őriz. Ilyen nyom a szkíta ábrázolásokon is látható fa alatti jelenet a mondában és a Kámaháza helynév, amely Khám nevezetű mítikus ős emlékét őrizte meg.

Szentmihályi a göcsejieket a nyugat-magyarországi avarok maradékaival azonosította, akárcsak a székelyeket. A göcseji és a székely eredethagyomány között kétségtelen a rokonság, mint ezt Szentmihályi a könyvében bizonyította, megállapítva, hogy a székely eredethagyomány az alábbi motívumokból tevődik össze:

"1. A székelyek Attila népétől származnak,

2. Magyarország őslakói,
3. bukásuk után féltek az idegen népektől,
4. a magyar honfoglaláskor Árpád seregéhez
5. a székelyek csatlakoznak - és
6. közösen verik le ellenségeiket." [3]

Ami különösen fontossá és érdekessé teszi a göcseji nép eredetthagyományát, az többek között az, hogy hogy palócnak és nem székelynek nevezik magukat. Ez azt jelenti, hogy két magyar rokonnép emlékezetében is megőrződött az a hagyomány, mely szerint ők Magyarország őslakói. Bonyolítja a kérdést, hogy nemcsak ők voltak a IX. századi fekete magyar hon-visszafoglalás idején a Kárpát-medencében magyar eredetűek, hanem az ún. "kései avarok" is, akikkel azonban nem azonosak. A palócok és a székelyek ugyanis még az avarok és a hunok előtt érkeztek a Kárpátok közti hazába: ők a magyar nyelvű szkíta honfoglalók maradékai.

A palóc-székely rokonság egyik bizonyítéka pl., hogy hasonló az építészetük: "A palóc és a székely ház legújabb időkig megőrizték a honfoglalás előtti forma lényeges vonásait. Ezek megegyeznek a déloroszországi ukránok építéstílusával. Az ukrán háznak a neve is magyar eredetű (hata) és a magyar »ház« szó régies alakját őrzi." - írja Lükő Gábor. [4]

Malonyay Dezső is írt arról "A magyar nép művészeté"-ben, hogy a zala megyei Göcsejben az ott élő magyarság beszédmódja erősen hasonlít a palócokéhoz. [5]

A palócok a farsang utolsó napján a következő szöveget énekelték:

*"Gyönnnek, mennek az ekék
Az aranyos ekék
Árpa-fődet szántani.
Zab szaporodjon!
Búza bokrosodjon!" [6]*

Más palóc énekben is hasonló fordulatot találunk:

"Isten szállott házokra,

....

Kilenc borja téhénnel,

Egy aranyos ekével." [7]

Az arany(os) ekék emlegetése aligha véletlen, ugyanis a szkíta mítoszban szintén égből hullott arany-*eke* szerepel. Hiedelmi egyezésekre egy példa: "A világegyetemről, a föld és a kozmosz összefüggéseiről alkotott népi képzetekben a székyek mellett a palócok között is él az az elképzelés, hogy a földet négy cethal tartja a hátán." [8] A jellegzetes palóc áttört faragások erősen emlékeztetnek a híres szibériai szkíta aranyveretekre, még olyan részletekben is, mint a fák ábrázolása. A székyek szkíta hagyományaihoz képest a palócok hasonló hagyományai némely esetekben töredékesebbek, halványabbak, de mégis sok mindent megőriztek. Így a szkíta-széky regölést is. "A farsangi multság utolsó aktusa a »regélés« volt. Ez a farsangi szokás nemcsak az elnevezésével, hanem a mondott tartalmával is a regöléssel való kapcsolatra utal." [9] A palóc tűztiszteletéről Magyar Adorján írt: "Mi más tehát ezen Pales istenség, mint a palócok, azaz pelazgok, Pál, Bál-ata vagy Balisa (Balázs, Blasius) tűz- és napistensége, akit Palesztinában Bál, Bél néven neveztek." [10] A palócok Szent Iván napja körül néhol egy hétig is kijártak tüzet ugrálni, és közben ezt a szöveget is dalolták:

"Tüzet, tüzet ugrosok,

Senkit se látok,

Kakasisten jó napot." [11]

De még érdekesebb a palóc lakodalmakban szokásos tűzugrás, amikor is néha a falu közepén gyújtottak tüzet és körülötte táncoltak, daloltak, és ezt "hajnaltánc"-nak (!) nevezték. Ősi Nap- és tűztiszteleti szertartás emléke lehet ez az ún. "hajnaltűz", ahogy a tűzugrás szokása is az ókori Egyiptomba és a Közel-Keletre vezethető vissza. "Mindenütt hajnal felé, amikor már pirkadt, gyújtották a tüzet." [12]

Szintén szkíta gyökerű a palóc néphit a kincstűzről. Az elrejtett pénz leggyakrabban tavasszal, a nagyhéten és késő ősszel, adventkor ég, lángja két méter magas és aranyszínű. *Meghal egy esztendő múlva*, aki a pénz helyét megnézi, de az a megtaláló is, aki rossz szándékkal elrejtett kincset talál. [13] Hérodotosz szerint a szkíták úgy hitték, hogy a szent aranykincsek mellett a szabad ég alatt elalvó ember egy éven belül elkerülhetetlenül meghalt. [14]

Csicsáky Jenő is észrevette a két ősi szkíta törzsünk közötti kapcsolatot: "Véletlen, hogy a székely és a palóc a szivárványt bábabukrának, a bátyát bá-nak, a hibás öltést beleznának, a virágos kenderet paszkonca kendernek, a kétágú szeget ráklábnak, az összetákolt kerítést gám vagy gámornak, a tokát szaknak, a hó megfagyott tetejét szironynak, a szabó bogarat verőkötőnek, a fa édes nedvét viricsnek nevezi. És véletlen még más százon felüli egyezés is." [15]

Jegyzetek

[1] A göcseji nép eredethagyománya. Bp.,1958., 40.o.

[2] Szentmihályi :l. m.,1958., 29.o.

[3] Szentmihályi :l. m.,1958., 42.o.

[4] A magyar lélek formái. Bp., 1942., 261. o.

[5] Malonyay: l. m., Bp.,1922., V. köt., 20.o.

[6] Manga János: Palócföld. Bp., 1979., 219.o.

[7] Manga: l. m.,1979., 220.o.

[8] Palócok. IV., Eger, 1989., 870.o.

[9] Manga: l. m.,1979., 221.o.

[10] Az ősműveltség. Bp.,1995., 835.o.

[11] Manga: l. m., 1979., 242.o.

[12] Manga: l. m., 1979.,179.o.

[13] Manga: l. m., 1979.,142.o.

[14] Mitol. enc., Bp.,1988., II. k., 571.o.

[15] Mu, az emberiség szülőföldje. Bp., 1938., 218.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepekcor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/2/9.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

HARMADIK RÉSZ: AZ IRÁNI HAZA

I. Ókori iráni magyar országok

1. Mada, a régi Magyarország

Északnyugat-Irán lakossága a Kr. e. IX. században nem volt iráni nyelvű. A terület lakóit a IX. századtól kezdve az asszír krónikák "madai"-nak nevezték. [1] A "mada" a sumér nyelvben "ország" jelentésű, és volt a suméroknak egy Ninmada (Mada-nén) nevű istennőjük is. Akkádul "matu" = ország, föld. Ezek a megnevezések az ún. "finnugor" nyelvekben egyöntetűen megmaradtak: finn *mantu* = föld, talaj, lív *made* = a földanya neve, mordvin *moda* = föld, chanti *meg* = föld, ország, vö. magyar : "megye", "mező" stb. A "Babyloni krónika" a médeket "manda törzs"-nek (umman *manda*) nevezte. [2] Médiát (tehát Északnyugat-Iránt) az óperzsa feliratok "Mada" és "Mád" néven említették [3]: mindkét változat fennmaradt magyar helységek nevéként: így pl. a hegyaljai Mád község és a szabolcsi Nyírmada község nevében őrződtek meg. Az ókori iráni ország nevét (Mád, Mada) a görögök torzították "méd"-dé, ebből származik a latin "Média" változat. Csengery Antal "Nyugotázsia őstörténete az ékiratok világánál" című tanulmányában írta [4], hogy "Rawlinson kimutathatni véli, hogy a médek, akik az Armenia és Assyria közvetlen keleti szomszédságában tanyázó scytha fajoktól vették »mad« nevéket, még Hérodotos korában is több tekintetben különböztek a perzsáktól; s hogy egyes és pedig legfőbb törzseik, a magusok és budiusok, scythák voltak." A madai (médiai) szkíta királyság területe

"valószínűleg a Kura és az Araksz közének mélyedésében feküdt, bár egyes kutatók szerint inkább Mana területén, az Urmia-tó vidékén lehetett." [5] Az pedig még valószínűbb, hogy mindkét területen szkíták laktak: a Kaukázus délkeleti oldala és az Urmia-tó között. Roman Ghirshman szerint "az Urmia-tótól délre fekvő terület belsejében, a mai Kurdisztán nagy részét magába foglalva terült el az aziánus népességű mannej királyság." [6] Én a Mana nevezetű országban a madai magyarok szomszédságában élő manysik egykori iráni hazáját sejtem. Hérodotosz említ egy Mazarész (görög toldalék nélkül: *Mazar*) nevű méd férfit [7]. A "Mazar" nyilván a "magyar" név idegen átírása. Kyros perzsa király hadvezére volt a méd Mazarész. [8]

2. A párthus rokonság

Érdekes, hogy egyes nyugati forrásokban a magyarokat "parthi"-nak, azaz párthusoknak nevezték (pl. Carmen de bello Saxonico, XV. p. 123o.) Ez a név aligha volt légből kapott, hiszen a hun, pannon, avar, ungari, stb. elnevezések közkeletűek voltak, ez viszont különös név és különös jelentősége van annak, hogy éppen párthusoknak (Parthi) nevezték a magyarokat.

Iustinus szerint "scytha nyelven parthus annyit jelent, mint száműzött." [9] Ez a név magyarul jól értelmezhető: ugyanis a "part" szavunk "oldal"-t jelent: a folyó 2 partja: 2 oldala. Valakinek a pártját fogni annyi, mint az oldalán állni. A "part" tehát "rész" is (az egyik oldal), mint ahogy a szkíták eredeti "szaka" neve is jelenthet "rész"-t (leszakadt néprészt), a dák népnév pedig a *tag* szavunkkal is kapcsolatos, ami megintcsak "rész" jelentésű. A párthusok nyelve Iustinus szerint a méd és a szkíta keveréke. Érdekes, hogy a párthus uralkodó dinasztia megalapítója dák-szkíta volt. A daha (=dák) nevezetű szkíta nép Parthia szomszédságában, a Kaszpi-tenger délkeleti partvidékén élt. Strabon azt írta, hogy e daha törzs élén állt *Arsakés* (helyesen *Arsag* - gondoljunk a régi magyar "uruzag" kifejezésre meg az *ország*, *országlás*, stb. szavainkra), akinek a neve később olyan rangjelző szó lett, mint pl. a "király". A legelőkelőbb nemesi nemzetség fejének, a *Suren*-nak vagy *Surenas*-nak kellett a királyt megkoronáznia [10], és e névben a magyar "Szörény"-t (vagy sörény-t, sörényes-t) lehet sejteni.

Székely András a párthus uralkodók portrészobraival kapcsolatban (amelyek egyszerűek, de fenségesek) megemlíti, hogy a harmónikus szépségű férfiakat egészen a magyar ízlés szerint pödört bajusszal ábrázolták. [11] Egyik fejedelmüket Sámi-nak hívták, ilyen magyar családnév ma is van. Papjaikat magi-nak nevezték. Harcmódoruk megegyezett a honfoglaláskori magyarokéval. Iustinus erről így írt: "A

harc náluk abban áll, hogy lovaikon előreszáguldanak, majd hátat fordítanak az ellenségnek; gyakran színlelik a megfutamodást, hogy ezzel üldözőiket elővigyázatlanabbakká tegyék a sebekkel szemben." [12]

Horvát István, kiváló XIX. századi őstörténészünk híres művében (1825) a magyarok párthus eredetének bizonyítását kísérelte meg. [13] "Említsem-e ezek után a Párthus és Magyar vállnak közös ékességét, a PÁRDUTZBÖRT? ... hogy valamint a Pártus a Nagy Arszág Fejedelmétől

királyait állandóan Arszág vagy Ország néven hívta, úgy a régi Magyar is Fejedelmét Orzágnak és kormányát Ország-lás-nak nevezte?...Említsem-e a régi Pártusnak és régi Magyarnak közös vas Pántzélos Hadi Öltözetét? Említsem-e a Szittyá, Magyar és Kun esküvésben a közös Vérontást? Említsem-e, hogy valamint Sambucus a magyarokat némelly helyen még Pártusoknak nevezi? Említsem-e, hogy a Pártus pénzekben feltalálhatni a Magyar Öltözetet?" - írta. Kétségtelen tény, hogy a szkíták (szakák) annyira összefonódtak a médekkel (madaikkal), a párthusokkal, a dákokkal, hogy nehéz lenne szétválasztani őket. Mindezen népeknél magyar nyelvemlékek, nevek, szokások, viseletek, mitológiai nyomok, stb. mutathatók ki. Ráadásul, mint a mellékelt térkép is mutatja, a dák (daha), a szaka, a szabar (Hürkania - Várkony : Tabar - ország!) és a méd területek egymás szomszédságában voltak, a Kaszpi-tenger déli-délkeleti partvidéke körüli karéjban. Nem hiszem, hogy az ilyen egybeesések, összefüggések véletlenek.

3. Várkony (Tabarisztán)

Nemcsak a magyarok egyik ágának, a fehér magyaroknak a neve volt szabar vagy szabir, hanem közeli nyelvrokonainké, a manysiké és chantiké is: "az egyik idézett énekben szerepel az obi-ugorok önelnevezése, a *szipir*, amely egyes kutatók véleménye szerint SZIBÉRIA elnevezésével hozható kapcsolatba." [14] A chanti énekekben szerepel szabir fejedelem, szabir város, szabir falu. S. Patkanov írta "A szabirok nemzetisége" című tanulmányában, [15] hogy a tobolszki kormányzóságban igen elterjedtek a Tapar, Sabir, Soper, Saber, Sabar stb. földrajzi elnevezések. Patkanov szerint mind a chanti, mind a manysik ismerik ezt a nevet, és az orosz hódítás előtt a középső Tawda vidékét Tabary-nak hívták, az ott élő manysikat tabaroknak. Egy chanti törzs "Saber-nép"-nek nevezte magát (Saber-mam) és ugyanazon a vidéken feljegyezték a "Saber-föld" elnevezést is (Saber-mu). A magyarok egy része és a rokon ugorok (chantik és manysik, idegen nevükön vogulok és osztjákok) tehát egyaránt szabir-nak (~tabar, szabar, szaber, soper, szipir, stb.) nevezték magukat, még egymás közelében fekvő valahai iráni hazáikban. Az ókori iráni tartományt, aminek görög

megnevezése Hürkania volt, I. Sáhpur perzsa uralkodó "Varkan"-ként említi a feliratában [16], amiről ráismerhetünk a magyar Várkony névre, ami a "kései avarok", azaz fehér magyarok (szabarok) egyik neve volt. Ők ugyanis magukat "varhun" vagy "várkun" néven is nevezték [17], ebből származik a "varkhonita" elnevezés. Ezt a Hürkania-Varkan-Várkony nevű tartományt később Tabarisztán-nak nevezték, azaz Tabar-, vagyis Szabar-országnak (mai neve Mazenderán). Tabarisztán történetét Ibn Iszfendijar írta meg a XIII. század elején. [18] A fehér magyarokat, vagyis szabirokat is Iránhoz köti a művészetük (pl. a nagyszentmiklósi kincs, az övveretek mitológiai ábrázolásai, stb.), a téglavörös színű edényművességük [19] és híres gyűrűs váraik (vö. "Győr" helységneveinkkel!), amelyeknek párhuzamait szintén Iránban találjuk meg. A perzsa mitológia szerint Yima, az első mítikus király Ahura Mazda tanácsára egy négyszögletes területet épített, a *vara*-t, amelynek felső vagy külső része 9 koncentrikusan elhelyezkedő falból állott. [20] Az avarokról Szent Gallen krónikájában feljegyezték, hogy földjüket "kilenc, kör alakú védőmű övezte." [21] Az avar népnévvel kapcsolatban érdekes és fontos adatokat közöl Dorosmai Imre: "Itt kell szólunk újra az 'apar' népről, miszerint ez a nép az un. daha-szkiták (szakák) legerősebb törzse volt, és ez az 'apar' nép azonos a párthus néppel." [22]

Götz László írta kitűnő könyvében: "Transz-Kaukáziában és Északnyugat-Iránban folyamatosan adatolható a 'mita', 'mata', 'mada', 'matieni', 'machar', 'macron', valamint a 'subar', 'subir', 'sapir', 'sapardai', 'saspeir' népnevek párhuzamos előfordulása, egészen a párthus időkig, de még tovább is." [23] E nagyon rövid összefoglalásból is kiderülhetett, hogy a daha/szaka, a szabar/szabír és párthus területek nem véletlenül voltak egymás közvetlen szomszédságában és szintén nem véletlenül bukkannak fel nagy számban magyar nyelvi és műveltségi nyomok éppen e népekkel kapcsolatban.

Jegyzetek

[1] Világtörténet Bp., 1962., I. köt., 582.o.

[2] Ókori keleti történeti chrestomathia. Bp., 1965., 220.o.

[3] Ókori keleti...1965., 314. és 352.o.

[4] Csengery A.: Történeti tanulmányok I. Pest, 1870., 149.o.

- [5] Világtört.,1962., I. köt., 522.o.
- [6] Az ókori Irán. Bp., 1985., 75.o.
- [7] Hérodotosz: I., 156-7.
- [8] Hegyi Dolores:Az iónok Kisázsiaiban. Bp., 1981., 120.o.
- [9] Világkrónika, XLI. könyv
- [10] Ókori lexikon. Bp., 1904. M-Pub., 379.o.
- [11] Székely András: Az ókori kelet művészete Bp., 1983., 326.o.
- [12] Világkrónika, Bp., 1992., 292.o.
- [13] Rajzolatok a magyar nemzet legrégebbi történeteiből. Pest, 1825., 95. fejezet
- [14] A Tejút fiai. Bp., 1980., 19.o.
- [15] Ethnographia, 1900. október
- [16] Ókori keleti történeti chrestomathia. Bp.,1965., 352.o.
- [17] Földrajzi nevek etimologiai szótára. Bp., 1980., 648.o.
- [18] Világtörténet. III. kötet, Bp.,1962., 497.o.
- [19] László Gyula: A "kettős honfoglalás" Bp., 1978., 110.o.
- [20] Makkay János: Attila kardja-Árpád kardja. Szeged, 1994.,74.o.
- [21] Róma utódai. Bp., 1986., 140.o.
- [22] A magyarság útja Perzsiától Pannóniáig. Bp., 1995., 56.o.
- [23] Keleten kél a Nap. Bp.,1990., 140.o.

- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepek.hu/birolajos_a_magyar_regmult/3/1.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

HARMADIK RÉSZ: AZ IRÁNI HAZA

II. A krónikáink tanúsága

A régi magyar krónikák megőrizték a magyarság iráni hazájának emlékét. Így Kézai Simon "A magyarok viselt dolgai"-ban (1283 körül) írta: "Ez az óriás" (Ménrót!) "a nyelvzavar kezdete után, Havilah földjére költözött, melyet... ekkor Perszisz vidékének neveztek és ott két fiút nemzett a feleségével, Enethtel, nevezetesen Hunort és Magort, akitől...a hungarusok erednek." (4. fej.) Thúróczy János ugyanezt ismétli meg "A magyarok krónikájá"-ban.

A Képes Krónika tagadja, hogy a magyarok Nimródtól, azaz Kám unokájától származtak volna, nyilván azért, mert Kámot Noé a Biblia szerint megátkozta. (Pedig a magyarok kétségtelenül kámik: Egyiptom héber "Mezarim" neve is a magyar - mazar névből származik.) A Képes Krónika szerint: "A magyarok tehát ...Magógtól, Jáfet fiától származnak, aki a vízözön utáni ötvennyolcadik évben...bevonult Havilah földjére." A Luther - féle történelmi évszámítás szerint (amit a Biblia alapján készített) a vízözön Krisztus előtt 2305-ben volt, [1] Bábel tornyát pedig 2205-re teszi. Az ún. "szemita" népeknek az egységes mezopotámiai magyar - finnugor-ótürk eredetű műveltségbe való áradat-szerű behatolása és ennek nyomán a nyelvzavar kialakulása kb. Kr.e.2300 tájékára tehető. A magyarok tehát körülbelül az első "szemita" zsarnokság kialakulásának idején (az akkád Sarrukin dinasztiája: Kr.e.2350-től) kényszerültek Északnyugat - Iránba költözni (menekülni). Valószínű, hogy a magyarok egy része az idegen népek mezopotámiai térfoglalásának idején került fel

a Kaukázustól északabbra fekvő területekre, a Fekete-tenger északi partvidékére és hozta ott létre a a Kr.e. II. évezredben az ún."gerenda építményes sírok kultúráját"- t.

A Tarih-i Üngürüşben (Magyarok Története) egy latinból törökre fordított magyar ősgesztában szintén Irán szerepel a magyarok korábbi (honfoglalás előtti) hazájaként. A Tarih-i Üngürüş megőrizte egy ősi mítoszunk egyik változatát: (amely a " Vízi Péter, Vízi Pál" című mesénkben is fennmaradt) "Majd visszatértek atyjukhoz" (Hunor és Magyar) "és arra kérték, hogy Adzsem (Irán) határán, azon a hegyes vidéken, ahol a csodálatos vad felbukkant, építtessen egy szentélyt számukra, amelyben a világról lemondva lakhatnak.". A magyar mesében a két fiú egy magas hegy tetején épített vasházban születik, ahová anyjukat az öreg király bezáratta. Hétéves korukban már olyan erősek, hogy kidöntik a vasház falát. A Tarih-i Üngürüşben a testvérpár öt évig marad a szentélyben (amely szintén hegyvidéken épült).

Jegyzetek

[1] H. von Glasenapp: Az öt világvallás.Bp.,1977.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/3/2.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

HARMADIK RÉSZ: AZ IRÁNI HAZA

III. Az iráni és az ősmagyar vallásról

Az Iránba betelepült indoeurópaiak vallása, szokásai különös módon a fonákjukra fordultak: "...a nyugat-iráni törzsek számára a kelet-iráni törzsek daivái ellenséges istenek, majd később rosszindulatú démonok (a perzsa és arab mesék div-jei) lettek. Ugyanez történt az indeknél is." -írta Harmatta J. [1] Az indeknél az aszurák gonosz démonok, míg az iráni mitológiában az ahurák isteni lények. A magyar nyelvben egyértelműen az iráni mitológiai felfogás tükröződik: a "dév" (déva) szó nyelvünkben "tév"-ként található meg (tév - téved - tévelygés, stb., a fordítottja : vét, vétkezik= bűnt követ el) . A magyarban az Isten másik neve Úr, ami megfelel az avesztai "ahura" (=úr) szónak, és párhuzamai egy sor finnugor nyelvben is megtalálhatóak, így pl. mordvin "azir, azoro" =úr, komi "ozir, ozer", manysi "ater", chanti "urt, ur", finn "uro, uros, urho" (=hős, férfi, bajnok). Csengery Antal szerint "a keleti vagy indo - árja nép ős vallása... mentes volt a dualizmustól s a természeti hatalmak imádása jellemével bírt. Nem gondolhatni, hogy az árja nép másik ága keleti testvérei hitétől merőben eltérő vallást hozott volna új telepedési helyére" [2] Nemcsak az "indoárják" ősvallása volt mentes a dualizmustól, hanem a többi indoeurópai népé is, így pl. a germánoké, a görögöké, a latinoké, stb. Nyilvánvaló, hogy az Iránba telepedett indoeurópaiak a már régebben Iránban lakó magyar (és a magyarokkal rokon) népek hatása, uralma alá kerültek, ezért változott meg alapjaiban a vallási felfogásuk is. Ezt állítja R. Ghirsman is: "Ez a primitív árja többistenhit, amelyben minden természeti erőt istenként tiszteltek, nem függetleníthette magát a

Felföldön élő aziánusok isteneinek a hatásától. Az irániakra éppúgy hatott az őslakosság, mint ahogyan a Görögország területén letelepedő görögökre is." [3]

A dualizmus az egyiptomi-"finnugor" teremtmismítoszokban gyökerezik, és teljesen eltér más népek, a "szemiták" és "indoeurópaiak" felfogásától. Már említettem, hogy a Mágus törzs szkíta, azaz magyar eredetű volt Madában. Az "indoeurópai" származású perzsák uralomra jutása után is megőrizték a mágusok, ez a magyar papi törzs a vallási és politikai előjogaikat. Valószínűleg az ún. mágus - vallás hatott erőteljesen a perzsákra, akik ezt ötvözték ősi "indoeurópai" alapú hitvilágukkal. Ghirsman röviden azt írja a mágusokról, hogy "Világképük két alapelve ismert el, a Jót és a Rosszat. A halottak kitételének sajátos szokását követték." [4] A perzsák nem égették el halottaikat, mint a többi "indoeurópai" népek (az indektől a latinokig), tehát ebben is a magyarokat követték. A magyaroknál, manysiknál központi jelentőségű 7-es szám iráni tiszteletéről Duncker ezt írta: "Ama hét körfal is, mellyel Dejócse... Egbatána királyi várát bekerítette, valamint a perzsa nép hét törzsre osztása: a hetes szám szentségére mutat, mely az Ávesztában a föld hét övében s a jó szellemek hetes számában eléggé kidomborúl." [5] Filep Z. - Bereznai Gy. a 7-es szám magyar vonatkozásairól írják: "... az ugoroknál a hetes számrendszer alakult ki. Erre utal az is, hogy a három ugor nyelvben: a magyarban, a vogulban és az osztjákban a hét szó nemcsak a hetes számot jelöli, hanem a hét napból álló időegységet is. A hetes számrendszer emlékeit őrzik a hét bölcs, hét vezér, hétfejű sárkány, hetedhét országon túl, hét csillag, hét ördög, hete jő, hete megyen, stb. mese - és regealakok, illetve szólások" [6] Megjegyzem, az egyiptomiak és alighanem a kánaániak (akiktől a héberek átvették) is használták a 7-es számrendszert. Van a magyar ősvallásnak egy iráni rétege is: így a magyar "ármány" a pahlavi "ahr[a]man" másának tűnik. Munkácsi Bernát szerint "az ördög-nél fiatalabb, vagyis körülbelül a szasszanida korban került hozzánk." (Bár a szó kapcsolatos lehet "árny" és "árt" szavainkkal is.) Egy magyar ősmesében (A repülő kastély) a hős elégeti Ármányt és így terjed el az ármányosság az egész világon. Kandra Kabos idéz egy Naphoz szóló régi magyar imádságot:

*"Te vagy mindennek ő
élet fája,
te izzó tűz örök forrása
kiből minden terem,
kitől ármány éjele
retten." [7]*

A "menny" szavunk, amelynek mása a mordvinban is megvan (mordvin "menel"= himmel) összefügg az avesztai "mainju"-val (=geist, genius, himmel), valamint az újperzsa "mino"-val (=himmel, paradies). Ugyanígy a magyar "manó" (malus genius, daemon) összevethető az avesztai *manah*, *mano*-val, melyek jelentése: 'geist, sinn', azaz: szellem, kísértet, lelkület. A "dévaj" szavunkkal kapcsolatosan Munkácsi megjegyzi: "a zend daeva-nak -ya denominatív képzővel megtoldott származékát tükrözi". László Gyula írja "Östörténetünk" c. könyvében: "A székel-földi, szépeességi és Dráva menti Szent László-legendák falképeit kutatva kiderült, hogy azok több mint ezeréves hagyományt őriznek, és magvuk voltaképp a világosság-sötétség küzdelmének kozmikus mítosza." [8] A honfoglalás előtti magyarok legrégibb, részletes arab nyelvű leírása Dzsejjáni bokharai államférfi tollából származik, a Kr. u. 920 körüli időkből. Ő írta azt, hogy "A magyarok tűzimádók" [9]. A magyar nyelvben világosan összefügg a "tűz" (fordítva: *sūt*) szó a *tisza*, *tisztel*, (ebből: tisztelet), *szűz* és *dísz* szavakkal: a magyarok tehát a tüzet tisztító hatásának és a szüzességgel (azaz: a tisztasággal) összefüggőnek tartották ősidők óta. Bartha Antal említi legújabb könyvében, hogy "Szent István törvényei előírták a vasárnapi templomlátogatást, megengedték azonban, hogy egy öreg tűzörzésre otthon maradjon." [10] A tűzimádás Azerbajdzsánból, azaz Média Atropatené-ből származott.

Azerbajdzsánt (Észak - Madát), mint Csengery Antal írta "a legrégibb időktől fogva Zoroaster vallása székhelyének tekintettek." [11] Ami nem csoda, hisz a Zaratus(tra) név Zsarátos-t is jelenthet. A Sahnáme szerint Zarathustra a paradicsomból hozta le a szent tüzet! Csengery említi egy sor régi író (pl. Arnobius, stb.), akik szerint Zarathustra szkíta király volt, sőt "sok régi tradíció őt Hám patriarchával azonosítja." [12] A "Kincsesbarlang" című szír legendárium a tűzimádást Nimródtól eredezteti: "Nimród, a vitéz király napjaiban tűz tűnt fel, mely a földből szállott föl; Nimród meglátta és leborult előtte. Papokat állított mellé, hogy ottan szolgáljanak, s tömjént vessenek rá." [13]

Bartha A. már idézett művében írja, hogy "A farkas és a kutya a magyarok szent állata volt. A magyarok és a bolgárok a kettéhasított kutyára tett esküt tartották a legerősebbnek. A magyarok farkaskultusza török hatással is gazdagodhatott." [14] A szoros magyar-perzsa együttélésre utal az is, hogy a "farkas" szavunkat (mely az ősi "far" alapszóból képződött tabunév: far - fark - farkas) átvették a perzsák - és az indek is - "vrkas" formában. (A "kard" szavunkat sem mi vettük tőlük, hisz világosan, szervesen összefügg "kar" és "karó" szavainkkal)

Jegyzetek

- [1] Indiai regék és mondák. Bp., 1977., Előszó.
- [2] Csengery Antal: Történeti tanulmányok, I. Pest, 1870., 151.o.
- [3] Az ókori Irán. Bp., 1985., 137.o.
- [4] Ghirsman: I. m.,1985., 137.o.
- [5] Az ókor története IV. Bp., 1878., 81.o.
- [6] A számírás története. Bp., 1982., 113.o.
- [7] Kandra Kabos: Magyar mythologia. Eger, 1897., 75.o.
- [8] László Gyula: I.m., Bp.,1983., 69.o.
- [9] A magyarok elődeiről... Bp., 1986.,88.o.
- [10] A magyar nép őstörténete. Bp., 1988., 46.o.
- [11] Csengery: I. m.,1870., 155.o.
- [12] Csengery: I. m.,1870.,uo.
- [13] A törzsek származásáról. Bp., 1985., 40.o.
- [14] Bartha: I. m.,1988., 341.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/3/3.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

HARMADIK RÉSZ: AZ IRÁNI HAZA

IV. A magyar művészet iráni kapcsolatai

Huszka József a "Tárgyi ethnográfiánk őstörténeti vonatkozásai" című tanulmányában sorra kimutatta az ősi magyar ruházat, (pl. a bőgatya, atilla, mente, stb.) a székely ház, az ornamentikánk, stb. iráni - szasszanida eredetét. Tanulmányát a következő összefoglalással zárta : "A formák ily szembeszökő hasonlósága, a típusok azonossága és azon körülmény, hogy a perzsák az átvevők, megokoltá teszi azon hitünket, hogy őseink, vagy azok legközelebbi vérrokonai szoros érintkezésben éltek századokon át a második perzsa birodalom népeivel... Ha még ehhez hozzávesszük azon jelenséget is, hogy nyelvünkben az iráni hatás nagyrésztben pehlevi, tehát szasszanida kori: az együtt lakás alig vonható kétségbe." [1] A magyar múlt letagadóinak viszont a legnyilvánvalóbb bizonyítékok sem számítanak!

Dienes István írja: "...remekművű alkotások sora tanúsítja, hogy a honfoglalók ötvösművészei az Európa keleti felén akkoriban legmagasabb művészi irányt jelentő iráni, Kaukázus-vidéki, a szasszanida művészet hagyományait folytató mohamedán, illetve bizánci művészetből merítettek ihletet." [2] Dienes I. (és más szerzők) többek közt azzal maradtak adósak, hogy a magyarokon (és más Iránból északra költözött "finnugor" népeken) kívül kik követték még Kelet-Európában "akkoriban" (vagy előtte vagy utána) a szasszanida hagyományokat?! Ugyanis a magyarokéhoz hasonló tarsolylemezek csak a Volga-vidéki "finnugor" népek körében

bukkantak fel! A bezdédi tarsolylemezen (amely a mari földi, veszelovi lemezre hasonlít) "az életfát ...ágaskodva közrefogó állatpár egyikében a ...szasszanida selyemszövetekről ismert pávasárkányt (senmurv) fedezhetjük fel: kutya- vagy farkasfejű szörnyeteg ez, két körmös manccsal, nagy szárnyakkal, és szétterülő pávafarokkal."

A honfoglalók ötvösművészetének remekeit legtöbbször ún. palmettás növényi mintakincs díszíti, amely szintén szasszanida eredetű: a pálma virága, a levélcsokor az életfát jelképezte. Úgy tudom, az Urál-vidéken nem nőnek pálmák. Dienes István az asszonyok lovának szerszámzatával kapcsolatban említi, hogy "olykor tenyéryi nagyságú aranyozott ezüstveretek fedik a szíjakat, mégpedig olyasféle domború veretek, amilyeneket a szasszanida ezüstitálakon a vadászó uralkodó lován láthatunk." [3] Míg "Árpád magyarjainak" művészetén már mohamedán hatás érezhető, a korábban érkezett magyarok ("kései avarok") művészete tisztán iráni, még eredetibb, mert archaikusabb. Az ún. kései avarok ("korai" magyarok) művészetének jellegzetes emlékei "a bronzból öntött, gyakran aranyozott, vagy ezüstözött övgarnitúrák... Az ugyanazon öntőmintából soha nem származó nagyszíjvégek egy részén állatküzdelmi jelenetek (ragadozók vagy griffek támadnak egy patás állatra), életfa körül álló állatok, aláhúzott lábú griffek, vadászat, ember-oroszlán küzdelem... stb. láthatók... Másokon... lapított S alakú indák, szőlő-fürtös levelek, életfa, stb. vannak." [4] Bálint Csanád, az előbbi szövegrészlet szerzője szerint vannak kétségbevonhatatlan jelek, amelyek a "késő avarokat" Ázsiához kapcsolják: "a szíjvégek közvetlen iráni körből táplálkozó életfa-motívuma, az ornamentika szasszanida elemei és technikai gyakorlata." Erdélyi István rövid jellemzése a késő-avar ("korai magyar") művészetről: "A szögletes övveretek kedvelt alakja egy szárnyas-karmos állat, a griff. Vereteik szinte fő ékessége. Egyes jelenetek, például lovas vadászat textíliák (szőnyegek?) képeire emlékeztetnek. Vannak olyan különös figurális ábrázolások, ahol régi, antik jeleneteket láthatunk, például a lanton játszó Orpheust. Ezeket ...a bizánci művészet köréből eredeztethetjük. Más jelenetek viszont az iráni világ felé vezetnek bennünket." [5] Érdemes megjegyezni ezzel kapcsolatban, hogy a már említett ember - oroszlán küzdelem Perszepolisz egyik kapujának domborművén is szerepel, ahogy a régi perzsa fővárosban állatküzdelmi jelenet is található, szintén domborművön, a sasfejű griffek pedig "általánosan elterjedt motívumai voltak a perzsa monumentális művészetnek." [6] Az ún. bánhalmi, késő- avar szíjvégről, amit Kenderes határában találtak, Erdélyi I. többek között ezt írta egy tanulmányában: "A legérdekesebb folklóranyag, ami ennek az ábrázolásnak a megértéséhez bennünket közel visz, a grúz Amiráni eposz. Az eposzban a fekete sárkány a nap ellensége. Amirani kiszabadítja a napot annak hasából... M. J. Csikovani...szerint az Amirani eposznak szoros iráni kapcsolatai vannak. Nézete szerint a Kaukázusból került át Iránba. Sarasidze ezzel szemben úgy véli, hogy Amiráni nem kaukázusi eredetű epikus hős, hanem iráni. Minden kutató egyetért abban, hogy a bánhalmi szíjvégen

jelen van a perzsa művészet." [7] A bánhalmi szíjvégen egy dárdás lovas látható, amint fegyverét egy sárkánynak szegezi, a sárkány előtt pedig oroszlán áll. (Az oroszlán a Nap jelképe az ősi csillaghit szerint.)

Az állatküzdelmi jelenetek egyik korai példája: egy kőfaragás a sumér Kis városból, i.e. 2500 előtről (nőstény oroszlán lerogyó, fejét hátrafordító szarvasra veti magát). Az állatküzdelmi jelenetek magyar vagy magyarokkal szoros kapcsolatban levő népeknél terjedtek el: így a szkítáknál, Iránban, az etruszoknál valamint a thrákoknál, akiknél méd (azaz magyar) nép is lakott. Az állatküzdelmi jelenetek többsége (amelyekben ragadozó támad növényevő állatra) a jó és a rossz küzdelmét jeleníti meg. Az iráni mitológiában a ragadozókat a gonosz (ármány, Ahraman) teremtette, míg a szelíd, hasznos állatokat (pl. a szarvasmarhát) a jó úr, Ahura Mazda. A földre bukó szarvasban, lóban, stb., amelyet az erőszakos, démoni ragadozó győz le, a magyarok saját sorsuk jelképét láthatták, tehát az állatküzdelmi jelenetekben önnön végzetüket, a gonosz elleni harcban a földön folyton elbukó jót ábrázolták.

A nagyszentmiklósi kincs "a késő avar kultúra, írás, nyelv, művészet és mitologia páratlan emléke. A kincs soha nem került sem frank, sem bolgár kézbe. Valószínűleg 796-ban menekítették Pippin elől a Tiszántúlra, és Krum vagy Omurtag bolgár támadásakor ásták el. Így maradhatott meg örök tanuként." [8] De sajnos, frank kézbe került temérdek más magyar kincs, így pl. a "Nagy Károly kardja"-ként ismert csodálatos, épen fennmaradt szablya, amely honfoglaláskori szabályaink mása. Az ún. "Nagy Károly kannája" ugyancsak egy jellegzetesen iráni stílusú magyar ötvösremek, amely szintén rablással került nyugatra. Bálint Csanád említi, hogy a kincs egy korsójának és egy csészéjének "állatküzdelmi jelenetét egy V. századi azerbajdzsáni tál ábrázolásán látjuk viszont." [9] Bartha A. szerint "a nagyszentmiklósi kincs 7. számú korsójának díszítése iráni-kaukázusi ízlésben készült. A korsón ábrázolt ragadozó szárnyas párfai a Rakamaz környékén előkerült ezüstkorongokon ismerhetők fel." [10] Egy Kr. u. 6-7. századi iráni ezüstitálon a szent madár a termékenység istennőjét tartja. [11] A kincs 2. számú korsóján a Turul-monda (várandós nőt fog egy hatalmas madár), a 7. számún pedig a meséinkben is szereplő jelenet, amely a sumér Etana-eposzra vezethető vissza (a hőst a hálás sas felragadja az égbe) vannak ábrázolva. Egy szaszanida ezüst korsó szintén a nagyszentmiklósi kincs 2. sz. korsójának formájával, stílusával rokon. [12]

Füzes-Frech Miklós a nagyszentmiklósi kincs növényábrázolásairól írt tanulmányt. Összefoglalásként megállapította, hogy az edények növényvilága "esetleg a Kaspi-tó délnyugati partvidékére jellemző" [13] Ez is megerősíti, valamint a kincsen található szőlőábrázolások, hogy a magyarok (tehát természetesen a "kései avaroknak" nevezett korai magyarok) iráni hazája részben a Kaszpi-tenger déli-délnyugati partvidékén terült el. Erről az országról (Hürkania-Varkan=

VÁRKONY!) írta Sztrabón: "Hyrkania nagyon termékeny...a szőlőtő egy metrétés (kb.39 l) bort ad, a fügefa 60 medimnost (vékát), a gabona a kalászból kihullott magból fejlődik, a fákon méhrajok tanyáznak és a levelekről csepeg a méz". [14]

Az ún. "kései avarok" ("korai" magyarok) és a második honfoglalással bejött magyarok művészete egyaránt iráni eredetű, amit a fennmaradt tárgyakon lévő szaszanida-iráni ornamentika és a mítikus ábrázolások, pl. a griffek, stb. egyértelműen mutatnak. E bizonyítékokat megerősítik még - többek között -a csodaszarvas- és a fehérló-mondáink kétségtelen iráni párhuzamai is.

Jegyzetek

[1] Ethnographia, 1898.

[2] A honfoglaló magyarok. Bp., 1978., 58.o.

[3] Dienes: I. m.,1978., 64. o.

[4] Bevezetés a magy. őstört. kut. forrásaiba. Szeged, 1986., I:1,110.o.

[5] Pannóniai húsvét. Bp., 1987., 55-56.o.

[6] Univerzum 1973/7.sz.

[7] Idézi Boros J.: A Kaukázus. Bp., 1980. 261-262.o.

[8] Magyarország története I. köt. Bp.,1987., 346.o.

[9] Bevezetés..., 1986., I:1, 114.o.

[10] Bartha: I. m.,1988., 360.o.

[11] Bongard-Levin: Szkíthiától Indiáig. Bp.,1981., 87.o.

[12] Világtörténet. Bp., 1962. II. köt.,774.o.

[13] László Gy.-Rácz I.: A nagyszentmiklósi kincs. Bp.,1977., 184.o.

[14] Strabon: Geographika. Bp., 1977., 541.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/3/4.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

HARMADIK RÉSZ: AZ IRÁNI HAZA

V. Iráni - magyar - "finnugor" kapcsolatok

1. A komik írásáról

A komi (zürjén) finnugor nép olyan ősi írást őrzött meg, amelyben a betűelnevezések semmi összefüggést nem mutatnak sem a görög, sem a szláv betűelnevezésekkel. Günther Stipa "A permi írás eredete" című előadásában fejtette ki a következőket: " Általában a permi írásjegyek mintegy 10 mássalhangzójánál...és 6 magánhangzójánál olyan hasonlóságokat állapíthatunk meg, mint amelyeneket az iráni-kaukázusi írásrendszerekben leszögeztünk. Mindenekelőtt a mondott betűelnevezések arra utalnak, hogy ezek valamiféle nem hagyományozódott variánsai egy északiráni írásrendszernek, amely a kaukázusi írásrendszer számára is előképül szolgálhatott...Ezt a feltételezést, hogy a permieknél az »írás« ismerete már megvolt századokkal a keresztény hitre térés előtt is, nyelvileg alátámasztja az érdekes nebög jövevényszó. A legújabb felfedezések szerint ezt a szót már az ősi zürjén glosszában... »könyv« értelemben alkalmazták. Ez a szó kétségtelenül iráni jövevényszó, leginkább a pehlevi nipek-kel hozható kapcsolatba és legkésőbb a V-VII. században kölcsönözhatték." "...a permi írás egy hajdani rovásírás jellegzetes vonásait viseli."**[1]** Ezzel kapcsolatban megjegyzem,hogy Forrai Sándor kutatásai szerint **[2]** a székely (-magyar) rovásírás nem a türköktől származik, ugyanis 50%-os egyezést mutat a főníciai rovásírással, 43 %-ost az etruszkkal, és csak

28,6%-os az összefüggése a türkkal.

Kétlem, hogy a magyar "ír" szó a köztörök "yaz" megfelelője lenne (Gombocz Z. "Ieleménye"!), inkább a "ró" egy változatának (fordítottjának) tűnik. A finnben "uurre" - rovás, rovátka, bevágás, "uurtaa" - ró, bevág, kiváj. Magyar Adorján "Kérdések" című könyvében felhívta a figyelmet a magyar *ró*, *róni*, *rovás* (rú, rúna, stb.- talán a róna is idetartozik), valamint a *rejt*, *rojt*, stb. és a régi germán *rúna* = rovásírás és a latin *rebus* (=rejtély) szavak őszótövének egyezésére. [3]

2. Az "Égi Karsz"

Bongard - Levin és Grantovszkij orosz kutatók írják [4], hogy "»Szárnyas«, vagy »Égi Karsz« volt a chanti és manysi legendák fantasztikus madarának a neve....gigantikus nagyságú, ember arcú, nagy csőrű madár; hátul keze van, amely hosszú, éles karmokban végződik, két hatalmas szárnya. A »Szárnyas Karsz« ember módra tud beszélni, ereje óriási, képes embert venni a hátára... Az uráli népek fantasztikus madarának a képe pontos megfelelője az iráni Szímurghnak". [5] A közép - perzsa Szenmurvnak (= sas-madár) az újperzsa Szímurgh felel meg. Firdúsi "Sahnámé"-jában a Szímurgh viszi el Rusztemet az élet fájához. A szaszanida-kori művészet emlékein a Szímurghot egy madár és egy kutyához hasonló állat keverékének ábrázolták. A Zend Aveszta szerint a kutya és a kakas egyesíteni szokták erejüket a démonok ellen. A nagyszentmiklósi kincs több darabján is nyilvánvalóan a Szímurgh ismerhető fel: pl. a 7. számú korsón a hegyes fülű hatalmas madár egy embert tart a karmai között, aki tálból eteti és a másik kezében pedig növényt fog (alighanem a termékenység fűvét, hiszen a kép az Etana-mítosz egy jelenetét ábrázolja.)

3. A királyválasztás

A már idézett két orosz szerző (Bongard-Levin és Grantovszkij) figyelt fel arra is, hogy I. Dareioszt is ugyanúgy választották királlyá, ahogy a manysi elbeszélésben Mir-szuszne-chum-ot. Íme a két történet röviden, egymás után.

1.) A perzsa hagyomány: A hét perzsa összeesküvő - köztük Dareiosz fontolgatni kezdték, ki legyen közülük a király. "Végül abban egyeztek meg, hogy a következőképpen oldják meg a vitát: másnap hajnalban valamennyi jelöltnek ki kell lovagolnia egy megadott helyre. (Pompeiusz Trogusz szerint a királyi palotához.) A királyi hatalom pedig azé legyen,

akinek a lova elsőül nyerit napkeltekor. A szerencse Dareiosz mellé szegődött, ő lett az Akhaimenida Birodalom ura." [6]

2.) A manysi változat: "Egyszer...zűrzavar, ellenségeskedés és öldöklés hatalmasodott el a földön. Ebben részt vett Numi Tórem hét fia is... Elhatározta az isten... hogy rendet terem a földön és egyetlen uralkodót választ ki. Alászállt az égből és így szólt fiaihoz: az lesz közületek az uralkodó... aki holnap pirkadatkor elsőnek ér a palotámhoz és lovát az ezüstsztlophoz köti. Mindnél korábban érkezett Mir-szuszne-chum, a legifjabb fivér, s lovát az ezüstsztlophoz kötötte. Így lett ő a föld ura." [7] Mir-szuszne-chumnak az iráni mitológiával való kapcsolatáról V. N. Toporov írt "Iráni hatások a finnugor mitológiában" című tanulmányában. "Szinte érthetetlen, miként kerülhette el a kutatók figyelmét Mir-susne-xum alakja (a vogulok Világügyelő férfinja) ... azonosítása a NAP-pal ugyanis a mítikus jelzőkből nyilvánvaló - például aranyos, fényes, tündöklő. Kimutatható ezeknek az avesztai megfelelői, mint ahogy Mir-susne-xum elnevezése maga is Mithra legjellemzőbb és leggyakoribb díszítőjelzőjének tükörfordítása: »Mithra pillantás nélkül szemléli az embereket« (Rigvéda, III. 59 I.), illetve »a leghatalmasabb, aki belátja az egész földet« (Yast X, 4 13). Ide vonható a Világügyelő lovasfejedelem *úr* jellege; a vogul ater szó iráni forrása pedig az asura." [8]

4. Emese álma

Ismét csak Iránba visz az Anonymus által feljegyzett ősmagyar mítosztöredéknek, Emese álmának vizsgálata. Anonymus leírásában Emesének Ügyektől (ügy=szent és folyó) fia született, "aki az Álmos nevet kapta. Azonban isteni, csodás eset következtében nevezték el Álmosnak, mert teherben lévő anyjának álmában isteni látomás jelent meg turulmadár képében, és mintegy reá szállva, teherbe ejtette őt. Egyszersmind úgy tetszett neki, hogy méhéből forrás fakad és ágyékából dicső királyok származnak, ámde nem a saját földjükön sokasodnak el." [9] A nagyszentmiklósi kincs 2. számú korszóján nyilvánvalóan az Emese álmát ábrázolták: hatalmas madár látható rajta egy várandós nő mögött. Berze Nagy J. kutatásai szerint a magyar mitológiában a nagy sas (a turul) a főisten madara, képviselője volt.

Hérodotosz (I. 107.) szerint a médeknél (azaz Madá-ban) "a királyi hatalom Asztüagészra szállt. Ennek született egy Mandané nevű leánya, akiről azt álmodta apja, hogy testéből olyan forrás fakad, amely nemcsak városát, hanem egész Ázsiát elborítja." [10] A magyar változat ősi, részletesebb és egy rendkívül régi mítoszra vezethető vissza, amelyben a világfa-istennőtől származik az emberiség ősapja (Álmos=Ádám!) és az ősapja az égtől fogantja gyermekét (sas száll a fára!). A fa odvából előtörő

forrás az ősi anyaistennő magzatvize, amely az emberiség elterjedését, elszaporodását jelképezi. A "Vízi Péter és Vízi Pál" című ösmesénkben is ennek a mítosznak egy változata maradt fenn (Vízi Péter és Vízi Pál anyját egy baljós álom miatt hegy tetején épült vasházba zárta az öreg király, ahol a felbuzgó forrás termékenyíti meg.) Ráadásul a magyar mese a Perseus-mítoszok némely elemeit is tartalmazza, így szerepel benne az Androméda-motívum is. Ahogy a Perseus-mítoszban, a hősök rettentő sötét helyre jutnak, ahol Vízi Péter feltámadása után világosodik meg az erdő. Kerényi Károly írta, hogy "egyik hagyomány szerint magának a Napnak is Perseus volt a neve." [11] A *Perseus* név töve a mi *perzsel*, *parázs*, *piros* (pír), *pirkad*, *pörkök*, stb., igen kiterjedt szócsaládunkkal egy gyökérből ered. Perseust "egy nagy, csupa királyból álló család alapítójának is tartották. Androméda állítólag már előbb szült neki egy Persés nevű fiút, a perzsa királyok ősatyját." [12] Így nem csoda, hogy a Perseus-mítosz ismert volt az ókori Iránban, és nemcsak a perzsáknál, hanem a magyaroknál is!

5. A mari-k és Irán

Szűj Enikő a mari finmugor népről írt dolgozatában idézi F. I. Gorgyejev cikkét, aki szerint "az iráni-cseremisz kapcsolatok tovább folytatódtak, kb. i. sz. II-III. századig... A szerző fogalomkörök (tulajdonnevek, állattartás, földművelés, vallás, táplálkozás, stb.) szerint sorolja föl az iráni jövevényszavakat, melyeknek tematikai gazdagsága a cseremisz-iráni kapcsolatok tartós és jelentős voltáról tanúskodik." [13] Az egyik lélekfajta mari neve perzsa eredetű [14], az efféle mély kapcsolatok csak szoros együttélés alatt alakulhatnak ki, nem pedig holmi - állítólagos - "közvetítésekkel". Erdélyi Zsuzsanna említi, hogy "különös egyezés, hogy a Kazán-vidéki cseremisz isten Yuma neve és az óperzsa őszülő Ádám mása, Yima nyelvi alakja milyen közel áll egymáshoz." [15] Ez ismét csak Iránnal kapcsolja össze mari ronnépünket. Az "iráni népek", akik a Perzsa Birodalomból északra húzódtak az arab hódítás idején: az ún. "finnugor" népek voltak. Egyébként a marikat a mai csuvasok, a volgai bolgárok utódai *sarmys*-nak nevezik, azaz szarmatának! Ez a név kazár forrásban is felbukkan a X. században *zarmis* alakban egy Volga menti nép neveként. A X. században a marik tehát a Volgánál laktak, ott, ahonnan a szarmaták egy része nyugatra vándorolt évszázadokkal korábban. Ez is alátámasztja, hogy a szarmaták rokonaink voltak, hiszen az ő maradékaik a mari "finnugor" népben maradtak meg (és a magyarországi jászokban, azaz jazygokban). A marik "cseremisz" neve is az említett *sarmys* és *zarmis* nevek eltorzításából keletkezett.

6. Manysi hagyományok és Irán

Katona Lajos a vogul (azaz manysi) népköltésről írt tanulmányában tette a következő megjegyzést: "Elég... a vogul teremtsémondák egynémelyikének - kétségtelenül perzsa, másoknak világosan iszlám, ismét, másoknak határozottan óperzsa-keresztény hatást sejtető vonásaira utalnom." [16]

A manysiknál maradt fenn a rejtélyes *Paraparseh* név, aminek szintén lehet köze a perzsákhoz. A manysik hárfáját is Perzsiából eredeztetik.

7.További magyar-iráni kapcsolatok

Mesterházy Károly ősvallásunk emlékeit kutatva vetette fel, hogy honfoglaló magyarok övviseletében komoly szerepe volt az iráni hagyományoknak...A zoroasztriánus hívő kb. 7-10 éves korában kapta meg övét, amelyet ezután csak meghatározott alkalmakkor vethetett le." "Az iráni Mithras-kultuszról vezethető le talán az a szokásunk is, mely szerint a honfoglaló vezérek sírjában hét, nagyon ritkán nyolc nyílcsúcs fordul elő." [17]

A perzsa-magyar zenei kapcsolatokat "természetesen" nem kutatták, de valószínű, hogy "a magyar verselés szótagszámolás és rímelő technikájának kezdetei is itt vannak." [18]

Jegyzetek

[1] Uralisztikai olvasókönyv.Bp.,1981.,535-536.o.

[2] Küskarácsontól sülvester estig. Bp., é.n.,18.o.

[3] Magyar A.:Kérdések. Vác, 1930., 52-55.o.

[4] Szkíthiától Indiáig. Bp.,1981.,156.o.

- [5] Bongard-Levin: I. m., 1981., uo.
- [6] Bongard-Levin: I. m., 1981., 122.o.
- [7] Bongard-Levin: I. m., 1981., 124.o.
- [8] V. Ivanov: Nyelv, mítosz, kultúra. Bp., 1984. Hoppál M. utószavából
- [9] A magyarok elődeiről... Bp., 1986., 137-138.o.
- [10] A görög-perzsa háború. Bp., 1989., 57.o.
- [11] Görög mitológia. Bp., 1977., 217.o.
- [12] Kerényi: I. m., 1977., 220. o.
- [13] Uralisztikai olvasókönyv. Bp., 1981., 226.o.
- [14] Uralisztikai...1981., Uo., 286.o.
- [15] Erdélyi Zs.: Hegyet hágék...Bp., 1976., 694.o.
- [16] Uralisztikai...1981., 314.o.
- [17] Honfoglalás és régészet. Bp., 1994., 202.o.
- [18] A finnugor zene vitája. I-II. Bp., 1976., II.k., 82-83.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/3/5.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

NEGYEDIK RÉSZ: A "KETTŐS HONFOGLALÁS" OKAI ÉS TÖRTÉNETE

Bevezetés

"...erős és nyomós okunk van annak kijelentésére, hogy népünk nem a Volga-Urál-Ob folyó északias övezetében, hanem jelentősen délebbre, a hajdan gazdag és termékeny Közép-Ázsia területén, ott, ahol a szkíták ősi földje is volt...S ahonnan - feltételezésünk szerint - a magyarság részei talán már a szkíta-szittyákkal, (Krisztus születése előtt a VI. és V. században) eljutottak a Kárpát-medencébe, majd újabb, - talán jelentősebb tömegek - a hunokkal a IV-V. században, azután az avarok megnevezés alatt a VI-VII. században."

(Bakay Kornél: Kik vagyunk? Honnan jöttünk?)

A félreértéseket elkerülendő: a "kettős honfoglalás" kifejezés természetesen nem azt jelenti, hogy csak e kettő volt: a korábban tárgyalt szigünna-szkíta-dák-szarmata betelepedések a Kárpátok közé is minden jel szerint magyar honfoglalások voltak; nem is említve az erdélyi ősfoglalást, amely kb. 7000 évvel ezelőttre tehető. A "kettős honfoglalás" cím alatt *csak a két legutóbbi* magyar honfoglalás kérdéseire keresem a választ.

- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepekcor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/4/bevezetes.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

NEGYEDIK RÉSZ: A "KETTŐS HONFOGLALÁS" OKAI ÉS TÖRTÉNETE

I. A kazárok és magyarok

Rendkívül fontos Mas'udi-nak az az állítása, hogy "a kazároknak törökül sabir, perzsául khazar a nevük." [1] Ami azt jelenti, hogy a törökök "szabir"-nak nevezték azt a népet, amelyet a perzsák "kazár"-nak hívtak. A "kazár" népnév kapcsolatos lehet a perzsa uralkodó, Khuszrau (Khuszró) nevével. Tehát a kazárokat helyesebb lenne *szabim*ak nevezni. A fehér magyarok és a manysi-chanti (vogul-osztják) rokonnépeink is "szabir"-nak nevezték magukat valaha. A szabirokat Patkanov orosz tudós "a magyarok, vogulok, osztjákok közeli rokonainak", Fehér Géza pedig magyaroknak tartotta [2] - hozzá lehet tenni: teljes joggal. A fehér magyar (szabir-"kései avar") méltóságnevek a kazároknál is szerepelnek: így a - *kende* v. *kündü* név [3], Árpád méltóságneve mint kazár uralkodói cím Ibn Fadlan-nál fordul elő. A "kende" nevet a türk "kün"= Nap szóból eredeztetik, de ugyanígy köze lehet a chanti "*kunt*, *khunt*, *khondil*" = hajnalpír szóhoz. [4]

- a *tárkány* kazár méltóságnév [5] éppúgy előfordult a "korai" magyaroknál is (= "kései" avarok) - lásd pl. "Tárkány" helyneveinket. A "tárkány" magyar képzésű név: vö. sárkány, boszorkány, stb.

- A *tudun* [6] (szintén magyar eredetű = tudó) szintén megvolt a

"korai" szabir - fehér magyaroknál,

- a *gyula* [7] a kazár-magyar kettős királyságban a *kende* mellett a másik uralkodó neve volt (nálunk Gyula-*Fehérvár* volt a székhelye): és e név a "gyúl" (gyújt, gyullad, stb.) igénkből képződött.

Šarkel kazár (azaz szabir) város nevének az értelmezése (jelentése: *fehér ház* [9]) az első elemét tekintve a magyarból, a manysiból és a türkből lehetséges: "šar" = manysi "sar" (fehér), csuvas "sura" (fehér, világos), magyar "sárga" (a többi türk nyelvben a "sar" gyök sárgát, aranyat jelent, vö. régi magyar "sárarany"). A városnév második tagja, a "kel" nemcsak a csuvas "kil"-lel (=ház) egyezik, hanem a finn "kylä" = falu, település, a manysi "kül"-lel (=ház) és a magyar "hely"-lyel. [10] A csuvasba a "kil" szó a manysiból kerülhetett át, ugyanis más török nyelvben nem található meg. Ráadásul a szibériai chanti-manysi területen található a Serkaly településnév, ami Sarkel emlékét őrizhette meg.

A kazár főváros neve, Ätil a Volgát is jelentette. [11] Az Ädil folyónév a legnyugatibb török népeknél tűnik fel: pl. baskír "idel" = nagy folyó; csagatáj "ädil" = folyó. De ez maradt meg a magyar Etelköz névben és a régi magyar "ügy"-ben (=folyó) is (vö. még: ital, iszik, stb.). Mind a türk, mind a magyar változatok őse a sumér ID = folyó szó. A hun király neve (Etele) is innen, ebből a nyelvi forrásból származik. Ráadásul a hun királyt a néphagyomány szerint folyó medrébe temették. [12]

A "Tarih-i Üngürüş" azt írja, hogy Hunor egész népével Adzsem (=Irán) szomszédságában telepedett le, a Szamarkandtól a Fekete-tengerig terjedő területen. "Egy nap Adzsem országának [Irán] padisahja Kosztantiniye [Bizánc] fejedelme ellen hadjáratot indított...Dzsiddija fejedelme segítségül Hunor népéből húszezer katonát gyűjtött össze és Adzsem [Irán] padisahjához küldte ezt a sereget. Amikor Adzsem padisahja is Kosztantiniye ellen ment, az említett Hunor népét támadás érte, mely aztán ily módon elvált Adzsem padisahjától, és Pannonija tartományába költözött." [13]

"Hunor népe" a mi szabirjainkkal azonosítható. Ők voltak a Dél-Kaukázusnak és Irán Hürkania-Várkony [perzsa szövegekben: Varkan] nevezetű tartományának azon *chionitái*, akikről Ligeti Lajos ezt írta: "e másik szárnyat fehér hunnak szokás nevezni, a görögök, rómaiak *chioniták*-nak nevezik, az Aveszta nyelvében *h'yaona*, a pehleviben *khyón* a nevük... A fehér hunok nemcsak Közép-Ázsiában, Irán határán játszottak fontos szerepet, hanem a Kaukázusban is, ahol egyik jelentékeny törzsük a *Var* nevet viselte." [14] Ligeti e fehér hunokat - a várkun vagy várhun népet kaukázusinak és "iráni habitusú"-nak nevezte. Félre nem ismerhetően látszik az iráni eredet a "kései avarok" régészeti hagyatékán is: tehát a történeti és nyelvészeti adatok is megerősítik, hogy

népünk eme szabír (=fehér magyar v. kaukázusi "fehér hun") ága az ókori Irán területéről vándorolt be a Kárpátok közötti hazába. Mindezekkel kapcsolatban fontos megállapításokat tett Bakay Kornél is: "A szabírokat (Saviri) Jordanes húnoknak mondja...Prokópiosz világosan elmondja, hogy a szabírok már a VI. század elején a Kaukázusban éltek." A kaukázusi fehér-hun királyságot Szuvár-nak, azaz "Szabír"-nak nevezték. "Minden ismert adat arra mutat, hogy a kazárok a kaukázusi szabírok, a kaukázusi onogúrok és a barszilok (alánok) törzseiből »jöttek létre«, akik viszont a hun népek közé tartoztak." [15] Czeglédy Károly kutatásai szerint a fehér hunok (akik szabír-fehér magyar honfoglalóinkkal azonosíthatók) "heftalita" illetve "nephtalita" neve az egykori Izrael Naftali törzsének nevére vezethető vissza. [16] (A Naftali [Nephtali] törzs jelképe a szarvas volt, és az asszírok az elhurcolt izraeli törzsek egy részét Médiában, azaz észak-Iránban telepítették le.) Czeglédy írta róluk: "Tekintettel arra, hogy a keleti heftalita törzscsoportok uar és khyon elemei ugyanúgy egyetlen egységet alkottak, mint a pannoniai avarok hasonló Ouar és Khounni csoportjai, önmagától kínálkozik a gondolat, hogy a pannoniai avarok heftalita eredetűek." [17] Így az is érthetővé válik, hogy a duncsébi avar temetőben miért találtak hétágú gyertyatartókkal díszített sírmellékleteket, valamint sejthető, milyen "zsidó" vallása volt a kazároknak (=szabíroknak). Ugyanis a heftaliták (neftaliták) a lovat részesítették kultikus tiszteletben és "az ég és a tűz szellemét imádták." [18]

A Tarih-i Üngürüşz-ben említett támadás, amely Hunor népének, vagyis népünk szabír ágának kettészakadását okozta, a Bíborbanszületett Konstantin bizánci császár által is említett kangar-magyar háborúban történt. Néhány idézet Boros János Kaukázus-könyvéből: "Czeglédy ismertetett két szír nyelvű forrást, amely »kangar« népet említ a bizánci-perzsa háborúkkal kapcsolatban az 541. évben. Mar Aba *Martyrologiuma* szerint Khuszró perzsa király ekkor megtámadta a kangarokat és őriztette földjüket, Mar Aba *Vitája*

szerint pedig a király ekkor elindult Örményországba és Grúziába, hogy hadat viseljen a kangarok ellen." [19] A Tarih-i Üngürüşz szerint egy perzsa-bizánci háború alatt történt a Hunor népe elleni támadás, amikor a perzsákat segítette a katonaságuk. Az iráni sahok a VI. század folyamán szinte állandóan háborúskodtak Bizánccal. II. Khuszró a VII. század első felében újabb háborút indított Bizánc ellen, és a perzsák 609 és 619 között megszállták Szíriát, Palesztinát és Egyiptomot. A kangarok támadása a dél-kaukázusi szabír törzseink ellen bekövetkezhett a VI. század folyamán vagy a 609-619-es háború idején is. Tény, hogy a szabírijaink 677-700 körül költöztek a Kárpátok közé, és a szavárdok az arab Baladuri szerint 757 előtt a Kaukázustól délre, a Kura folyónál laktak. [20]

A legvalószínűbb az, hogy Kazáriát a szabírok, azaz fehér-magyarok (és

a velük szövetséges manysik és chantik, régi nevükön szintén szabírok) alapították meg, bevonva türk törzseket is birodalmukba, pl. a csuvasok őseit, onogurokat, kabarokat, stb. A szabír törzsek egy része továbbra is a dél-kaukázusi hazájában maradt, amikor a nép zöme a Kaukázustól északra költözött. Ez magyarázza meg azt, hogy amikor a szabírok "eltűntek", megjelentek a kazárok (=Khuszró népe?).

Jegyzetek

- [1] Ligeti Lajos: A magyar nyelv török kapcsolatai... Bp., 1986., 353.o.
- [2] Németh Gyula: A honfoglaló magyarság kialakulása. Bp.,1991.,152.o.
- [3] Ligeti: I. m., 1986., 482.o.
- [4] Kispál Magdolna: A napszakok nevei az ugor nyelvekben. Bp.,1938., 32.o.
- [5] Ligeti: I. m., 1986., 481.o.
- [6] Ligeti: I. m., 1986., 483.o.
- [7] Ligeti: I. m., 1986., 484.o.
- [8] Ligeti: I. m., 1986.,481.o.
- [9] Ligeti: I. m., 1986.,475.o.
- [10] Bakay Kornél: A magyar őstörténet régészeti forrásai., II. köt. Miskolc, 1998.,130.o.
- [11] Ligeti: I.m., 1986., 478.o.
- [12] Dobos Ilona: Paraszti szájhagyomány, városi szóbeliség. Bp., 1986., 53-62.o.
- [13] A magyarok története. Tarih-i Üngürüş. Bp.,1982., 38.o.

[14] Attila és hunjai. (Szerk. Németh Gyula) Bp.,1940., 28-29.o.

[15] Bakay Kornél: A magyar őstörténet régészeti forrásai. II. kötet
Miskolc, 1998., 55. és 76.o.

[16] Gyarmath Jenő: Mezopotámiai emlékek Magyarországon. Bp.,
1995.,15.o.

[17] Gyarmath: I.m.,1995., uo.

[18] Gyarmath: I.m.,1995., uo.

[19] Boros János: A Kaukázus. Bp.,1980., 251.o.

[20] Boros J.: I.m.,1980., 251.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/4/1.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

NEGYEDIK RÉSZ: A "KETTŐS HONFOGLALÁS" OKAI ÉS TÖRTÉNETE

II. A fehér és fekete magyarokról

Az Orosz évkönyvekben (az ún. Nesztor-krónikában) olvasható: "...mikor a szláv nép...a Duna mellett élt, a szkítáktól, mégpedig a kazároktól jöttek, akiket bolgároknak neveznek, és letelepedtek a Duna mentén és a szlávok elnyomói lettek. Majd *azután a fehér magyarok jöttek* és örökölték a szlávok földjét, *miután elkergették a frankokat*, akik azelőtt foglalták el a szlávok földjét. Ezek a magyarok" (vagyis a fehér magyarok)"ugyanis *Hérakleiosz császár korában* jelentek meg...Ezek után jöttek a besenyők, *majd a fekete magyarok* mentek el Kijev mellett, később, *Oleg idejében.*" [1]

Ez a krónika teljesen világosan kétféle magyar népről beszél: fehérekről és feketékről. Ezt az adatot megerősíti az 1000 körül író Querfurti Brúnó, aki szerint Magyarországon fehér és fekete magyarok laktak. Az Orosz évkönyvek meglehetősen pontossággal, időrendi sorrendben tárgyalják az eseményeket:

1. A Duna mentén élő szlávokat leigázták a kazároktól jött bolgárok.
2. Utánuk jöttek, szintén a kazároktól a fehér magyarok, Hérakleiosz császár korában (610-641 között), akik kiszorították a frankokat.

3. Ezek után, a fekete magyarokat megelőzően jöttek a besenyők.
4. Majd a fekete magyarok, később, Oleg idejében (879-912 között).

A fehér magyarok az ún. "kései avarok"-kal, a "griffes-indások"-kal azonosak, akiknek Kárpát-medencei honfoglalása a 670-700 közötti időszakra tehető. A bolgár-törökök éppen a fehér magyarok előtt érkeztek meg a szlávokhoz, a VII. század hetvenes éveiben. A krónika pár évtizeddel korábbra teszi a fehér magyarok bejövetelét a valóságos időpontnál, hiszen kb. 30 évvel Hérakleiosz szászár uralkodása után érkeztek.

A fehér magyarok, azaz szabírok Iránból való kiköltözésének oka az volt, hogy az arabok megtámadták és 634-651 között meghódították Iránt, amelynek lakossága komoly ellenállást tanúsított. Bár Tabarisztánt, azaz Szabar-országot még a VII. század közepén nem foglalták el az arab hódítók, 650 körül nemcsak a szabírajaink jelentős része, de velünk rokon ("finnugor") népek egész sora hagyta el Iránt észak felé.

Még az arab hódítást megelőzően következett be a kangar-szabír háború és ezáltal a fehér magyarok két részre szakadása. Bíborbanszületett Konstantin így írt erről: "...a besenyők, akiket korábban kangarnak neveztek...a kazárok ellen háborút indítván és legyőzetvén, kénytelenek voltak saját földjüket elhagyni...Amikor a türkök" (vagyis az akkor még szabart-nak is nevezett fehér magyarok) "és az akkor kangarnak nevezett besenyők között háború ütött ki, a türkök [szabírok: fehér magyarok] hadserege vereséget szenvedett és két részre szakadt. Az egyik rész kelet felé, Perzsia vidékén telepedett le,...a másik rész pedig vajdájukkal és vezérükkel nyugat felé ment lakni, az Etelközü nevezetű helyekre."

Az akkor még *szabart*-nak (=szavárd), azaz szabarnak vagy szabírnak nevezett fehér magyarok többsége indult el nyugat felé, és csak kisebb részük tért vissza a korábbi iráni hazába.

Tény, hogy krónikáink két honfoglalási irányról és két időpontról tudnak. Mindkettőnek megvan a valóságalapja, ugyanis mindkét irányból és mindkét időpontban történt magyar honfoglalás, kb. 200 év különbséggel. Dienes István szerint: "...a magyarok kelet felől több irányból érkeztek a Kárpát-medencébe. Az Ősgestában feljegyzett erdélyi bevándorlás a Hétmagyarok, az Anonymus által megörökített vereckei bejövetel a kabar [valójában a fekete magyar! - B.L.] törzsek hagyományait örzi." [2]

A szabír-magyarok ("kései avarok") honfoglalásakor (677-700) kettős fejedelemség volt, akárcsak a kazároknál, akiknek egy része bizonyosan szabir-magyar volt. Dzsajháni arab tudósnak Ibn Ruszta földrajzíró műveiben fennmaradt tudósítása szerint a magyarok főnökének neve

Kende volt. "Ez azonban csak névleges címe királyuknak, minthogy azt az embert, aki királyként uralkodik fölöttük, Gyulának hívják." A szabír-magyaroknak tehát két fő fejedelmük volt, a Kende és a Kendénél nagyobb hatalmú Gyula. Kézai Simon azt írta krónikájában, hogy "Árpád azon a helyen állította fel sátrait, ahol majdan Fehérvár városa épült. Ez a hely lett Árpád vezér első szállása." A Gyuláról pedig ezt írta: "A harmadik seregnek Gyula volt a kapitánya. Ez, noha a többiekkel együtt jött Pannóniába, végül Erdély részein lakott." [3] Mindez világosan mutatja, hogy Árpádnak, a Kendének (jelentése: hajnali Nap) Fehérvár, a későbbi Székes-Fehérvár volt a székhelye, Fejér megyében. Míg a másik fejedelem, a Gyula (jelentése: tűz, tűz-pap) az erdélyi Gyula-Fehérvárt alapította, az erdélyi Fehér megyében! Székes-Fehérvár és Gyula-Fehérvár tehát már 1300 éves fehér-magyar (=szabír, "kései avar") városok, és míg Székes-Fehérvár a Kende országrészének, Gyula-Fehérvár a Gyula országának, Erdélynek a központja lehetett. Ráadásul Árpádot egy Boldogasszonynak szentelt Fejér-egyháznál temették el egy kis patak forrása fölött. (Anonymus, 52. fej.) Az sem véletlen, hogy a kazár (=szabír!) főváros, Sarkel neve is "fehér ház"-at jelent, ahogy a háráni szabírok által igen tisztelt ókori Egyiptom fővárosának neve sokáig "Fehér Fal" volt. [4] Az is figyelemre méltó, hogy Róma régebbi neve Alba Longa volt (= hosszú fehér), és éppen mellette volt a szabin-szabell (vö.: szabír!) nép településterülete.

A szabír törzseink ("kései avarok") nőelvűek voltak, kivéve talán Megyer törzsüket, amelynek a neve a IX. században beköltözők "magyar" nevének egy változata. Ezért is a Hold állhatott náluk nagyobb tiszteletben, akárcsak őseiknél Háránban, amely híres volt Hold-kultuszáról. A Hold féme az ezüst, a fehér fém, a tisztaság jelképe. A folyók és források, valamint e tisztító Hold-vizekkel kapcsolatban álló Szûzanya-istennő (Boldoganya) állt szabír törzseink vallásának középpontjában. Az ő eredetmondájuk a Turul-monda, amely az emberi élet női eredetéről szól. A fehér ló szintén a szent folyókkal és az áradással van összefüggésben. "A fehér a finnugor régiségben is szent szín." [5] A "fehérnép" kifejezés a magyar nyelvben az asszonyokra vonatkozik, ami szintén lehet a matriarchális fehér magyar törzsek nyelvi emléke.

Révész L. régész szerint "a hajdani *Zemplén és Szabolcs* megyék területén feltárt középrétegi honfoglaláskori temetők nemcsak leletanyagukban, de a temetők szerkezetét és *a férfiak túlsúlyát* tekintve is igen közel állnak egymáshoz. Különbözőségük az ország más területeivel összehasonlítva szembetűnő. Az *alföldi* területeken a nők *több* nemesfémet viselnek, a férfisírokban *kevesebb* a kiemelkedő rangjelző lelet." [6]

Ezek a régészeti felismerések is megerősítik, hogy a IX. század végén a vereckei hágón át betelepült "patriarchális", "hím-elvi" fekete-magyarok

elsősorban Zemplén, az Ung és Szabolcs vidékét szállták meg, ott volt a központjuk (Ungvár). Ezért vannak a férfiak túlsúlyban temetőikben. Ez magyarázza meg azt is, hogy a fehér magyarok (szabírok) alföldi területein miért viseltek több nemesfémet a nők és miért kevés a férfisírokban a rangjelző lelet. Ugyanis a szabir-magyarok nőelvi törzseiben az anyajog emléke, bizonyos fajta "nőuralom" még a IX. század végi hon-visszafoglalás után is megmaradt. (Két szabír fejedelemnőről is tudunk. Az egyiket Padányi Viktor említi [7]: Tamar [Tomürisz]. A másik Bóarék, az ő vezetésével állt a szabírok egy része Bizánc mellé 528-ban [8]).

Jegyzetek

[1] A magyarok elődeiről és a honfoglalásról. Bp., 1986., 126.o.

[2] A magyar régészet regénye. Bp., 1976., 179.o.

[3] A magyarok elődeiről...1986., 189.o.

[4] Kákosy László: Ré fiai. Bp., 1979., 59.o.

[5] Bartha Antal: A magyar nép őstörténete. Bp., 1988., 303.o.

[6] Aetas 9., 119. o.

[7] Dentumagytaria. Veszprém, 1989.

[8] Ligeti Lajos: A magyar nyelv török kapcsolatai...Bp.,1986., 345.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepek.hu/birolajos_a_magyar_regmult/4/2.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

NEGYEDIK RÉSZ: A "KETTŐS HONFOGLALÁS" OKAI ÉS TÖRTÉNETE

III. A fehér magyarok honfoglalása

A Képes Krónika szerint: "Az Úr megtestesülése utáni hatszáz - azaz hatsszázhetvenhetedik esztendőben...a magyarok...III. Konstantinosz császár...idejében újból bevonultak Pannóniába. Átkeltek a besenyők, a fehér kunok országán...majd átkeltek a havasokon, és egy bizonyos tartományba értek, ahol megszámlálhatatlanul sok sást láttak. Ott azok miatt a sasok miatt nem volt maradásuk, mivel a sasok úgy röpködtek a fákról, mint a legyek és fölfalva felélték nyájaikat és lovaikat. Az Isten ugyanis azt akarta, hogy minél hamarabb bevonuljanak Magyarországra. Ezt követően három hónapon át a hegyeken ereszkedtek lefelé, s végül... Magyarország határvidékére, tudniillik Erdélybe értek. Itt asszonyaik és vagyonuk védelmére hét földvárat építettek...Ezért a németek ezt a vidéket...Siebenburnak, azaz Hétvárnak hívják." [1] Kézai Simon "A magyarok viselt dolgai"-ban (1283 körül) a 700-as évszámot említi e honfoglalás időpontjaként. Képtelenség azt feltételezni, hogy Kézai ne ismerte volna a hunok Európába jövetelének időpontját: a 375-ös évszámot. A 677-es és a 700-as dátum magyar hagyományon kellett alapuljon. Dümmerth Dezső írja, hogy a krónikások (pl. Kézai) hun történetének egy része valóban a pannóniai avar korszakhoz rögzíthető, s eléggé pontosan a VII. század hetvenes éveire. [2]

Grandpierre K. Endrének az a véleménye a "hadpusztító óriásmadarak

fantasztikus mondájáról", hogy "nincs olyan sas a világon, amely vágómarhákat, lovakat ragadhatna el, téphetne szét; erre csak egyetlen madár lehetett képes: a mondabeli griff, a Napisten madara, az aranyhegyek kincsét őrző szent ősmadár; eredetileg ez szerepelhetett a mondában (ha ez így van, úgy a hagyomány a griffes-indásokhoz [670] kapcsolódhat.)" [3]

A magyarlakta területeken szinte mindenütt a szabírok, azaz a fehér magyarok ("kései avarok") nyomaira bukkanunk. Sőt, úgy tűnik, hogy a magyar eredetű helyneveink többsége is szabír, hiszen a VII. századi honfoglalás, Árpád vezetésével a szabír-magyarság műve volt, ezért a hét törzs neveit megörökítő helységneveink is a szabír águnktól származnak! (Mint pl. a két régi főváros, Székes-Fehérvár és Gyula-Fehérvár esetében.) Ezt erősíti meg az a megdöbbentő, de így már világossá váló tény is, amit László Gyula ismert fel: "Vegyük figyelembe, hogy Árpád magyarjainak (azaz a IX. századi honfoglalóknak) leletei semmiféle törzsi elkülönülésről nem vallanak, és hogy törzsneveinkből származó faluneveink közelében nem Árpád magyarjainak temetőit, hanem 60 esetben (Csallány Dezső megállapítása) a kései-avarok (szerintem korai magyarok) temetőit találjuk." [4] László Gyula persze "Árpád magyarjai" alatt a hagyományos felfogás szerint a IX. századi honfoglalókat érti. Csakhogy, mint az a krónikákból is kiderült, Árpád népének a "kései-avarok"- fehér magyarok tekinthetők. Árpád nem jött be Verecke felől a IX. században, hanem Erdély felől 677-700 között.

Götz László perdöntő bizonyítékot közölt az avarok magyarnyelvűségére vonatkozóan: Nagy Károly frank császár 791-ben "Sarwar"-on keresztül tért vissza avarországi hadjáratából. [5] Magyarúl olvasható avar rovásírásos szöveg is előkerült. [6]

A "kettős honfoglalás" újabb bizonyítékára bukkantam Pázmány Péter egyik művében. Ő írta Nagyszombatban 1603-ban kiadott "Felelet"-ében (Bonfinira hivatkozva), hogy "Mikor azért az magyar nemzet másodszor kijöve Szkítiából, Krisztus Urunk születése után 744-ik esztendőben, az Attila halála után 303 esztendővel: csakhamar azután Carolus Magnus az magyarokra jöve és Szent Mártonnak segítségével az magyarokat meggyőzé, az keresztény hitre téríté, Fejérváratt az Boldogasszony szentegyházát építé és abban katolikus papokat hagyta. De azután ismét pogányságba esének." [7] Pázmány e sorai is világosan bizonyítják, hogy

a) a "korai" magyarok már a VIII. század közepére elfoglalták a Kárpát-medencét, és

b) ellenük vezetett hadjáratot Nagy Károly (Carolus Magnus) és

c) Fehérvár az ő fővárosuk volt, azért építettek éppen oda katolikus

templomot a frankok (aminek a maradványait meg is találták a régészek! [8])

Mivel szabirjaink másik neve *fehér* magyar volt, Fehérvárat ők alapították a VIII. században, nem pedig Géza fejedelem. Ugyanis ha Nagy Károly hadjárata idejében nem Fehérvár lett volna az (egyik) fehér magyar főváros, akkor miért építettek volna a frankok éppen oda templomot? A régészet mindenestre igazolta Pázmány állítását a frankok fehérvári templomépítéséről. Az 1740. évi Névtelen "Magyar történet"-ében (Madzsar Tarihi) pedig a Pázmány említette 744-es honfoglalási évszám olvasható: "...az említett évig, vagyis Íszá próféta születésének 744. évéig, amely Mohamed próféta Hidzsrája után körülbelül a 157. évvel egyezik meg, a kétszázezer főnyi madzsar nép másodszor felkerekedett a Nagy Sztyepről, és a régebbi hazájába, Madzsarisztánba költözött..." [9]

A "kései avarok", azaz szabir (fehér) magyarok hatalmas *gyûrû*ket építettek, amelyeknek falait fából, kőből, agyagból emelték. A falakon belül voltak a falvak és majorok. Mivel *gyûrû* szavunk a kör alapszóból származik (amelynek van kor, kar és ker változata is: pl. korong, karika, kerít, kereng, stb.) és a szabirjaink régies kiejtésében *gyõr*-nek hangzott (vö. még: *gyûr*), a Gyõr településneveink az egykori gyûrûk emlékét őrzik és szintén szabir ("kora-magyar") névadásról tanúskodnak. De a fehér magyaroknak nemcsak váraik voltak gyûrû (kör) alakúak, hanem településeik, temetőik és templomaik is! Tehát az ősi magyar kerektemplomok nagy része (melyek egyébként dél-kaukázusi rokonságúak) is VIII. századi, fehér magyar (szabír) eredetű. [10]

A fehér magyarok vallásában kimutatható egyrészt a kopt kereszténység hatása, másrészt a háráni szabirokéval egyező "csillagvallás" nyomai is. László Gyula Jan Dekan kutatásairól is írt, aki szerint a késő avar művészetet, "a gazdagon meglevő hellenisztikus motívumokat egyrészt késő egyiptomi, kopt művészek...hozták volna a Kárpát-medencébe." [11] Az egyik szíjvégen olyan orans mozdulatú férfi látható, akinek a két oldalán a kopt művészetre jellemző S alakúra stilizált oroszlánpár található.

Nagy Károly népirtó- és rablóhadjáratai a békés fehér magyarokra csaptak le. Ezekről írja S. Epperlein: "A kb. 770 és 800 közötti időszakban Károly által folytatott *háborús politika* jelentősen kitágította a birodalom határait." [12] Amikor a frankok bevették a fejedelmi gyûrût (amely a Duna-Tisza közén volt, valószínűleg Nagykörös tájékán) 15 ökrösszekéren szállították el az arany- és ezüstkincseket, "amely több volt, mint amit a frankok más népektől valaha is erővel elvettek." [13]

Ezután a fehér magyarok (szabírok) maradékai a frankok, szlávok és bolgárok között szorongva, már önálló birodalom nélkül éltek tovább.

Háromnegyed évszázad telt el, amíg megérkezett a segítség.

Jegyzetek

- [1] A magyar középkor irodalma. Bp., 1984., 188.o.
- [2] Az Árpádok nyomában. Bp., 1986., 57.o.
- [3] Forrás 1981/11., 84.o.
- [4] Őstörténetünk. Bp., 1983., 29.o.
- [5] Keleten kél a Nap. Bp., 1990., 243.o.
- [6] Bakay Kornél: Kik vagyunk? Honnan jöttünk? Szombathely, 1994., 39.o.
- [7] Pázmány Péter válogatott művei. Bp., 1994., 18.o.
- [8] Fitz Jenő: Székesfehérvár. Bp., 1967., 23.o.
- [9] A magyarok története. Tarih-i Üngürüş. Bp., 1982., 440.o.
- [10] Lásd erről bővebben: Bíró L. : Az avar gyűrűk rejtélye. Az "Élő táj" című kötetben. (Debrecen, 1999.)
- [11] A népvándorlaskor művészete Magyarországon. Bp., 1974., 55-57.o.
- [12] Siegfried Epperlein: Nagy Károly. Bp., 1982., 71.o.
- [13] Erdélyi István: Pannóniai húsvét. Bp., 1987., 62.o.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/4/3.html

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

NEGYEDIK RÉSZ: A "KETTŐS HONFOGLALÁS" OKAI ÉS TÖRTÉNETE

IV. A fekete magyarok honfoglalása

A fekete magyarok (akik a tulajdonképpeni *magyar* népnevet viselték) kb. 872 és 882 között költöztek be a Kárpát-medencébe. A 872-es évszámot Kézai Simon említi krónikájában, és ez az adat nem Reginótól származik, mint pl. Anonymus és a *Gesta Ungarorum* 884-es, illetve 888-as évszáma. Az Orosz Évkönyvek a 882. év kapcsán már említik Kijev területén az Ugor (azaz Magyar) hegyet. "Nyugati források szerint a magyarok 881-ben már a kabarokkal együtt harcolnak Bécs táján, német szövetségben." [1]

Az arab hódítás után is Iránban maradt fekete magyar ág a Kaszpi-tenger déli-délkeleti partvidékén elterülő Tabarisztánban lakott. A Tabarisztán névben lévő *tabar* népnév egyezik a manysiknál és chantiknál is szereplő *tabar*, *tapar*, *sabar*, *sabir* változatokkal. 839-ben tört ki Tabarisztánban (mai nevén Mazenderán) az a néppfelkelés, amelynek élén Mažjar állt. (A *Mažjar* név nyilvánvalóan a *magyar*-ral azonos). "A felkelők kiirtották az arab földbirtokosokat...A VIII-IX. századi iráni, azerbajdzsáni és közép-ázsiai parasztfelkelések ideologiai köntöse rendszerint a hurramiták szektájának a tanítása volt...A hurramiták dualisták voltak. Két egymás ellen harcoló világprincípium, a fény és a sötétség, vagy a jó és a rossz, az Isten és az ördög létezését ismerték el." [2] A hurramita név erősen emlékeztet a *hurritá*-ra, ami azért fontos, mert a hurrik az észak-

mezopotámiai szabírokkal azonosak. [3]

A felkeléseket leverték az arabok és az iráni magyarság maradékának menekülnie kellett a megtorlás elől. Hiszen pl. 831-ben az arabok az egyiptomiak felkelésének elfojtásakor rengeteg koptot öltek meg, "a kopt asszonyokat és gyermekeket eladták rabszolgának. A mészárlás után a Nílus torkolatvidéke, Egyiptom legtermékenyebb és legsűrűbben lakott vidéke pusztává vált." [4]

Mind a fehér-, mind a fekete magyarok esetében kb. 50 év kellett, hogy a nép eljusson Iránból a Kárpátok közti hazába. A Verecke felől bejövő harcias fekete magyarok érdeme volt a Kárpátok közti magyar uralom visszaállítása, az ő segítségük kellett Magyarországot újjászervezéséhez.

A fekete magyarok kabarokat is hoztak magukkal: a kabar egy kaukázusi eredetű nép lehetett, ugyanis az ókori Iránban a Kaukázus neve Kab-hegy volt (vö.: *Kab*-hegy a *Bakony*!).

A *magyar* népnév rendkívül régi, de a nemzetközileg ismert másik népnévünkkel kapcsolatban hihetünk Anonymusnak, aki azt állította, hogy a magyarokat Hungról (Ungvárról) nevezték el hungárusoknak az idegenek és ez az elnevezés él mostanáig az egész világon. Ugyanis a fekete magyarok honfoglalása Verecke felől történt és Ungvárat (Hungvárat) ők alapították, amely egy ideig a központjuk is lehetett. Az *Ung* név egyiptomi eredetű: Ung ugyanis Ré Nap-isten fia az egyiptomi mitológiában, akit növény alakú, eget tartó oszlopnak írtak le. A fekete magyarok "férfi-elvű"-ek voltak, "a Nap fiai", akik patriarchális rendben éltek. Az ő eredetmondájuk a csodaszarvas-monda, a Hunor-Magor ikerpár mítikus története. E fekete-magyar ág az egyiptomi származásának emlékét is őrizte, amit nem csupán az Ung név mutat. *On* vezér neve minden jel szerint *On* (Unu), azaz Héliopolisz (=Nap-város) egyiptomi város nevére vezethető vissza, amely a Nap-tisztelet központja volt. (Az egyiptomi eredetű józsefi törzsek közül az izraeli *Makhir* törzs anyai ágon az on-i pap lányától származott!) A fekete magyarok "fekete" jelzője is egyiptomi: ugyanis az egyiptomiak hazájukat "keme"-nek (=fekete) nevezték. A fekete magyarok leletei között több horogkeresztet is találtak [5], ami közismerten a Nap jelképe. Szintén fekete magyarok lakhelyeként ismert Ajtony területe (Szegedtől dél-délkelet felé), ahol *Aranyos* folyó, *Oroszlános* település ismertek és maga az *Ajtony* név az egyiptomi *Aton* (Itn) Napisten nevéből származhat. (Vö.: törökül *altın* = arany; a Nap jegye az Oroszlán, féme pedig az arany). A horka méltóságnévünk szintén egyiptomi eredetű lehet: pl. Mükherinosz fáraót Hor-Ka-Het-nek is nevezték (Hor-Ka = Hór[usz] képmása [lelke]. Hór[usz] a királyokban öltött testet, tőle származtatták a királyságot.)

A fekete magyarok zöme az Ung-vidéken és a közelében lévő Zemplén és Szabolcs megyéken kívül még a Felvidék nyugati részén telepedett le.

Ezt a tarsolylemezek és az arab dirhemek ottani sűrű előfordulása is bizonyítja. Már Dienes István is feltételezte, hogy a Felső-Tisza-vidéken volt a fejedelmi szállás. Ez is alátámasztja Anonymus magyarázatát az elterjedt "hung(v)árus" nevünkről.

Nagyon érdekes, amit László Gyula a IX. századi hon-visszafoglalóink művészetéről és műveltségéről írt: "Akkori műveltségünk az iszlám-perzsa műveltség sajátos változatát alkotta...tarsolylemezeink egyes mintái a perzsa-szasszanida világból származtak, csak hálós egybeszerkesztésük iszlám lelemény...Annyi mindenesetre sejthető, hogy a palmettás díszűek mitológiai emlékeiben az életfa uralkodott, szemben az állatalakos művészettel, amely totemösök emlékét őrizte." A férfiak sírjaiból alig ismerünk állat-ornamentikát, míg a női sírok "díszkorongjain, áttört halántékkorongjain, karperecein igen sok esetben találunk olyan állatvilágot, amely erősen kapcsolódik a késő avar (magyar) művészethez." [6] Ezek a tények tökéletesen alátámasztják a fentebb elmondottakat: a fekete magyarok az arab uralom alatti Iránban éltek kb. másfél évszázadon át, így pontosan ezt "képezte le" perzsa-izlám jellegű művészetük és műveltségük is...Ami pedig a növényi (palmettás: pálmavirág-) ornamentikájúakat illeti: nem véletlenül nevezték el éppen Ungról, az eget tartó (égigérő!) fáról az akkori vezéri központjukat, Ungvárt!

Jegyzetek

[1] Dümmerth Dezső: Az Árpádok nyomában. Bp., 1986., 95.o.

[2] Világtörténet. Bp., 1962.,III. köt. 113.o.

[3] Világtörténet. Bp., 1962., I. kötet, 305.o.

[4] Világtörténet. I.m.,1962.,III. kötet, 114.o.

[5] A honfoglaló magyarság. Bp.,1996.,100. és 217.o.

[6] László Gyula: A népvándorlaskor művészete Magyarországon. Bp., 1974., 63-67.o.

- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepekcor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/4/4.html
-

Bíró Lajos

A MAGYAR RÉGMÚLT TITKAI

NEGYEDIK RÉSZ: A "KETTŐS HONFOGLALÁS" OKAI ÉS TÖRTÉNETE

A magyar őstörténet legfontosabb évszámai

Kr. e. 7000 körül:	a magyarok ősei és a rokonnépek Kisázsiában, Észak-Mezopotámiában és Kánaán területén (Jerikó): juhtenyésztés és árpatermesztés.
Kr. e. 4000 körül:	Egyiptom (Magan ország, Keme) első uralkodója: Mén (v. Ménes).
Kr. e. 4000 körül:	Sumérföldön Eridu (Ered?- az első város), Ur, Lagas, Uruk megalapítása.
Kr. e. 2400:	az akkádi Szargon (Sarrukin) meghódítja Sumért. Az első "szemita" invázió és zsarnokság.
Kr. e. 2000:	"indoeurópai" eredetű hódítók foglalják el az ősi kisázsiai Héth ("hatti") királyságot.
Kr. e. 1200:	Sekeles, peleset (székely és palóc) törzsek a "tengeri népek" között.
Kr. e. 1200 körül:	az ún. józsefi (magyar és magyar-rokon: Makhir és Manasse) törzsek beköltözése Egyiptomból Kánaán (a későbbi Izrael) területére.

Kr. e. 883-612:	az ún. Újasszír Birodalom garázdálkodása (az akkád eredetű Szargon [Sarrukin] dinasztia vezetésével), irtóhadjáratai a magyar népek ellen. Erre az időre tehető a szkíták, az északra menekült magyar és magyarrokon törzsek Kárpát-medencei betelepődése is.
Kr. e. 722:	az asszírok, a júdaiak (zsidók) felkérésére elpusztítják Izrael királyságot, és elesik Izrael fővárosa, Szamaria is.
Kr. e. 614-612:	a káld-méd (=madai) szövetség végez Asszíriával. 614: Assur, 612: Ninive pusztulása. A Méd Birodalom.
Kr. e. 550:	Kyros perzsa uralkodó meghódítja Médiát. A magyarok ezután még 1200 évig élnek Iránban.
Kr. e. 247:	A Parthus Királyság megalakulása, a dák-szkíta Arsak (Arsag) uralkodásának kezdete. A magyarok ismét függetlenné válnak és uralkodó helyzetbe kerülnek.
Kr. u. 226:	A parthus Arsag dinasztia bukása. Iránban a hatalom a perzsa Szaszanidákra száll át.
Kr. u. 609-619:	Kangar-szabir háború. Szabir águnk kettéválása.
Kr. u. 651-ig:	az arabok elfoglalják Iránt. A szabir-magyarok és rokonnépeik a Kaukázuson át északabbra költöznek és megalapítják a Kazár Birodalmat.
Kr. u. 677-700:	A szabír törzseink (= fehér magyarok) honfoglalása a Kárpát-medencében, ahol a Kr. e. VII. században betelepült magyarul beszélő székelyeket találják.
Kr. u. 791 és 796:	a szabírok (avarok) elleni frank hadjáratok, a vezéri központ elfoglalása.
Kr. u. 803:	Újabb frank hadjárat. A szlávok behatolása a Kárpát-medencébe.
Kr. u. 839:	A fekete magyarok felkelése Iránban az arabok ellen Mažjar vezetésével. A felkelés leverése után a fekete magyarok elhagyják Iránt.
Kr. u. 872-882:	A fekete magyarok felszabadítják a Kárpát-medencét és 970-ig tartó védelmi hadműveleteikkel megalapozzák a magyar uralmat.
Kr. u. 997:	István (Vajk) lesz a fejedelem.
Kr. u. 999:	Koppány lázadása, majd elfogása és feldarabolása.

Kr. u. 1001. jan. 1.:	Istvánt királlyá koronázzák. A Fekete Kor kezdete.
Kr. u. 1038:	István utódjának, Orseolo Péternek az uralmával nyíltan magyarellenes hatalom jön létre Magyarországon.
Kr. u. 1041-1044:	Legnagyobb szent királyunk, Aba Sámuel uralkodása. 1044-ben a ménfői csata után a király az árulók és idegenek áldozatául esik.
Kr. u. 1044-1046:	A függetlenségét elvesztett Magyarország újra Péter zsarnoksága alatt.
Kr. u. 1046:	Nemzeti felkelés Vata vezetésével az idegen uralom és az antikrisztusi álkereszténység ellen.
	Endre a magyar táltosokat és vezéreket orvul legyilkoltatja és így a krónikások szerint a "legkeresztényibb" királyok egyike lesz.

-
- E tanulmány pontos helye az Interneten: http://kitalaltkozepkor.hu/birolajos_a_magyar_regmult/4/5.html
-